

2.8 741
Wschodzena

Protyka

sa Sserbow
na ljeta

1861.

W nakladom Maczizy Sserbskeje.

W kommissii w Smolerjowej kniharni.

We tutym 1861^{ym} ljecki po Khrystuſu, kiż 365 dnjów wopſchija, liczi ſo:

wot ſtworenja ſwjeta	5810,	wot ſažoženja bubuſteho tachantſtwa	641,
wot wuſtajeńja juliańſkeje protyki	1906,	wot ſpoczátka reformazije	344,
wot czerpenja a horjeſtacja Khrystuſoweho	1828,	wot naroda krala Jana	60,
wot ſpoczátka ſcheciſzjanſtwa we Eſerbach	841,	wot ſažoženja macziſy ſerbſkeje	13.

Zyrkwinske ljetne ſnamenja.

Weporebženej Rehorjowej protyzy	W starej juliańſkej protyzy.
XIX	XIX
XVIII	XXX
XXII	XXII
IV	IV
F	A
2	2
31. mjerza jutrowniczka 23. haperleje.	
26 nedželje po ſwi. trojizy do I. adv. 22.	

— Hač runje ſenja ſabje meſamersne, dha je tola liepe, ſo ſo ſabje woſhyje.
 Wako ſada a mało rybow budže.
 Deſcheciſka ſnjejemy doſcz, ale žanu wulku wodu.

Schtyri ljetne czaſy.

Sapoczatk naljecza: 20. mjerza 3 hodž. 29 min. popoſnuju.
= ljecza: 21. junija 12 hodž. 16 min. pſchipoſnuju.
= naſymy: 23. ſeptembra 2 hodž. 29 min. rano.
= ſymy: 21. dežembra 8 hodž. 16 min. weczor.

Schtyri kwatembry.

Weporebženej Rehorjowej a w starej juliańſkej protyzy.									
20. februara	{ <table border="0"> <tr><td>Memificere</td><td>15. mjerza</td></tr> <tr><td>ſwi. trojizy</td><td>14. junija</td></tr> <tr><td>ſchiza</td><td>20. ſeptembra</td></tr> <tr><td>Luzije</td><td>14. dežembra.</td></tr> </table> }	Memificere	15. mjerza	ſwi. trojizy	14. junija	ſchiza	20. ſeptembra	Luzije	14. dežembra.
Memificere		15. mjerza							
ſwi. trojizy		14. junija							
ſchiza		20. ſeptembra							
Luzije	14. dežembra.								
22. meje									
18. ſeptembra									
18. dežembra									

Saczmiczje ſtónczka a mjeſaczka.

W l. 1861 ſo ſtónczko tſi krócz, mjeſaczek paſ jedyn krócz ſaczmi a planet Merkur pſchod ſtónczkom nimo póndže. — Rjane ſaczmiczje ſtónczka ſnjeje ſo 10. januara a budže jenož w Auſtralſkej, drube 7. julija we poſońſkej Aſiſkej a w poſońžnej Auſtralſkej widžene. — Tſeci krócz ſo ſtónczko ſaczmi 31. dežembra a budže to pola naſ popoſnuju wot 2 hodž. 49 min. hač do 3 hodž. 51 min. t widženja. — Saczmiczje mjeſaczka 17. dež. budže jenož w Amerizy, Aſiſkej a w Auſtralſkej widžene. — 12. novembra rano wot 6 hodž. hač do 10 hodž. 8 min. dopoſnuja póndže Merkur pſchod ſtónczkom nimo.

Jutrowna tabella.

1862: 20. haperleje.	1868: 12. haperl. pſch. I.
1863: 5. =	1869: 28. mjerza.
1864: 27. mjerza pſch. I.	1870: 17. haperleje.
1865: 16. haperleje.	1871: 9. =
1866: 1. =	1872: 31. mjerza pſch. I.
1867: 21. =	1873: 13. haperleje.

W l. 1861 knezi Jupiter.

Stoljetna protyka praji, ſo ſu te ljeta, w kotrychž Jupiter knezi, dobre a plódbne a bóle mokre dyžli ſuche. Maljeto budže ſymne a mokre, tola paſ tež czopliſche wedro naſtane.

Rjeczo ſnjeje pſchi ſpoczátku mokre a ſymne wedro; na to rjany czaſ naſtane, hžez wele hrinaujow ſnjejemy; pſchi kónzu budže jara horzo a ſucho. Jeli ſo je w ljeczu jara czopko, dha doſtane žito wyſoſtu placzisnu. Czopke a ſuche naljeczo paſ naſtane, hžyž je we febr. abo w mjerzu, w haperleji abo w meji ſaczmiczje ſtónczka byſo.

Naſyma budže jara deſcheciſkojta. Syma ſo ſapoczne ſ mervnenjom a ſe ſnjehom; na to budže wona czopliſcha, paſ jara wjetſkojta.

Schtož naljetny byw naſtupa, dha jeczmeń ſo derje radži, jeli ſo ſuche ljeczo neje. Dmje tak budže wele ſyna a wotawy, wele kaſa a runkizy. Wowſ, hroč, jaſty a len paſ ſo neradža.

Naſymny byw móže rjane žnje dawacz; žnje paſ budža tſi nedželje poſdžiſcho dyžli drube ljeta, doſelž wſchitko bóle pomaku roſče a ſrawi.

12 nebeſke ſnamenja.

 boran,	 law,	 tſjelnit,
 byt,	 knežna,	 koforožek,
 dwojnikaj,	 waha,	 wódnny muž,
 raſ,	 ſchorpion,	 rybye.

Abbreviatury abo pſchikrótsenja ſłowow.

 ſtónczko,	ſſh. p. ſſhadženje popoſnuju.
 mjeſaczek,	ſſh. d. ſſhadženje dopoſnuja.
 poſny mjeſaczek,	ſh. p. ſhowanje popoſnuju.
 poſleni bjertlik,	ſh. d. ſhowanje dopoſnuja.
 mlódy mjeſaczek,	hod. hodžina.
 prjeni bjertlik,	min. minuta.
	* ſtónne wiſk.

1861. Januar,

wulki rózŕ,

ma 31 dnjów.

Mjeŕcaŕkŕowe
pŕŕŕemjenjenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Œermanŕi
a
ŕŕótne wiŕi.

Dnydjenje a dnj.	Porebŕjena protyka		Stara julianska Dezember. 1860.	ŕŕhad.		Debeŕŕe mjenjenja.	D
	ewangelŕska.	katholŕska.		ŕŕh. m.	ŕŕŕem.		
1. tydŕen.	Text dopoŕn: Luŕ. 12, 5-9; popoŕn: Matth. 16, 24-26. Pŕ. 102, 26-29.						
1 wut.		Nowe lŕto	20 Ignaza	8 7 4 0			9 49
2 ŕreda	Maŕcharja	Makaria	21 Julia	8 7 4 1			11 12
3 ŕŕŕtw.	Maŕŕpra	Genowefŕ	22 Anastasia	8 7 4 3			ŕŕh. d.
4 pŕaŕk.	Waŕzarja	Tita	23 Dagoberta	8 7 4 4			0 35
5 ŕobot.	Simeona	Telesfora	24 Had. a J.	8 6 4 5			1 58
2. tydŕen.	Text dop.: Matth. 2, 1-12; pop.: 1. Mojj. 28, 10-17. Pŕ. 139, 7-12. Kol. 2, 18.						
6 nedŕ.	ŕŕjoch kralow	Œw. 3 kral.	25 Boŕi dŕeŕ.	8 6 4 6			3 23
7 pŕndŕ.	Zuliany	Boŕidara	26 Boŕ. maŕ.	8 5 4 7			4 44
8 wut.	Erharða	Severina	27 Œŕŕŕŕjep.	8 4 4 9			5 56
9 ŕreda	Zaŕharja	Zuliana	28 20000 m.	8 4 4 10			6 54
10 ŕŕŕtw.	Œeŕŕjom.	Agathona	29 Njew. dŕ.	8 3 4 11			7 41
11 pŕaŕk.	Moŕŕŕije	Hygina	30 Anisie	8 3 4 13			ŕŕh. p.
12 ŕobot.	Reinholda	Arkadia	31 Sylvestra	8 2 4 15			6 0
3. tydŕen.	Text dop.: Luŕ. 2, 41-52; pop.: 1. Mojj. 50, 15-21. Pŕiŕiŕŕ. Œ. 3, 5-7. Jaŕ 3, 17.						
13 nedŕ.	1. nedŕ. po 3 ŕr.	1. nedŕ. po 3 ŕr.	1 N. I. 1861.	8 2 4 16			7 12
14 pŕndŕ.	Felixa	Hilaria	2 Melanie	8 1 4 17			8 24
15 wut.	Boŕumŕera	Pawowa	3 70 jap.	8 1 4 18			9 32
16 ŕreda	Erđmuthy	Maŕczella	4 Theofanta	8 0 4 20			10 39
17 ŕŕŕtw.	Antonia	Antonia	5 Malachia	7 59 4 22			11 48
18 pŕaŕk.	Felizithy	Pŕŕr. ŕtow. R.	6 Troch kr.	7 58 4 23			ŕŕh. d.
19 ŕobot.	Priski	Kamuta	7 Jan. kŕŕŕen.	7 57 4 25			0 56
4. tydŕen.	Text dop.: Jan. 2, 1-11; pop.: 2. Mojj. 34, 4-10. Œef. 3, 10. 11. Œebr. 3, 5. 6.						
20 nedŕ.	2. nedŕ. po 3 ŕr.	2. nedŕ. po 3 ŕr.	8 1. n. p. 3 kr.	7 56 4 26			2 6
21 pŕndŕ.	Œanŕje	Œanŕje	9 Polimuth.	7 55 4 28			3 14
22 wut.	Winzenza	Vincenzza	10 Reh. Nys.	7 54 4 29			4 23
23 ŕreda	Œharithy	Maŕrije ŕub.	11 Theodos.	7 52 4 31			5 23
24 ŕŕŕtw.	Œhimothea	Œhimotheja	12 Tatiana	7 51 4 33			6 14
25 pŕaŕk.	Paw. w.	Paw. wobŕ.	13 Hermyla	7 50 4 35			6 56
26 ŕobot.	Polŕkarp.	Polŕkarp	14 Cachea	7 48 4 37			ŕŕh. p.
5. tydŕen.	Text dop.: Matth. 20, 1-16; pop.: 1. Kron. 18, 15-20. Œer. 9, 23. 1. Pŕetr. 5, 6. 7.						
27 nedŕ.	Œeptuagŕŕŕima	Œeptuagŕŕŕima	15 2. n. p. 3 kr.	7 47 4 39			6 0
28 pŕndŕ.	Karolinj	Œŕŕilla	16 Marcella	7 45 4 41			7 28
29 wut.	Theobalða	Franeza Sal.	17 Antona	7 44 4 43			8 55
30 ŕreda	Adelgundy	Maŕtinŕ	18 Athanasie	7 43 4 45			10 20
31 ŕŕŕtw.	Virgilia	Pŕŕr. Kol.	19 Makaria	7 42 4 46			11 43

ŕ Poŕŕeni
ŕjŕŕŕŕl. 4. jan.
rano 2 hodŕin.
43 min. pŕŕŕi-
neŕe dobre
wedro.

ŕ Mŕtody
mjeŕ. 11. jan.
rano 4 hodŕin.
16 min. moŕe
ŕymny deŕŕeŕ
a ŕnjeh pŕŕi-
neŕŕ.

ŕ Prjeni
ŕjŕŕŕl. 19. jan.
rano 4 hodŕin.
49 min. poŕaŕe
na wjeŕŕkoŕte
a deŕŕeŕkoŕte
wedro.

ŕ Poŕny
mjeŕ. 26. jan.
wecŕor 6 hodŕ.
ma ljeŕŕŕe
wedro.

Stoljetna
protyka:
Wot 2. haŕŕ
do 4. ŕrienja
ŕma, 6. ŕnjeh,
7. haŕŕ do 13.
wjeŕr a ŕnjeh,
14. wulŕi
ŕnjeh, 16.
ŕrienja ŕma,
21. wulŕa ŕy-
ma, 22. a 23.
wjeŕr a ŕnjeh,
24. a 25. jaŕne
nebjo a 26.
jara wulŕa ŕy-
ma, 29. a 30.
wulŕi ŕnjeh a
wjeŕr 31. wul-
ŕa ŕma.

1. Lipŕŕ.
2. Bart (lanc
wiŕi.)
Reŕwaczi-
dŕo.*
7. Maŕeŕ.
8. Œalŕŕ-
traw.*
14. Rinsborŕ.*
19. Dudy-
ŕŕin.*
28. Luban.*

Wopomnenja
hŕdne dnj.
1. jan.
nowe lŕto.
2.
Landtag.
6.

ŕjŕoch kralow.
20.
Fabiana a
Sebaŕŕiana.
22.
Winzenza.
25.
Pawola wo-
broczenje abo
ptaczi kwaŕŕ.

ŕaŕŕŕŕŕ Január,
ŕaŕŕŕŕŕ Julij.

Zeli ŕo roŕŕe
trawa w janu-
aru, dŕa wona
hubenje roŕŕe
ŕa ŕyle lŕto.

Zeli ŕo
na Winzenza
ŕlŕnŕŕŕo ŕwje-
ŕzi, a dŕa budŕe
ŕito renje da-
wacŕ.

1861. Februar,

mały różk,

ma 28 dnjów.

Mieścąc kowe
pſchenjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Sermanki
a
ſkótne wiski.

Tydzień a dnj.	Porządźena protyka evangelſka. katolſka.		Stara julianſka Januar.	☉		Mieſcie imienia.	☾ ſſh. ſh. h. m.
	ſſhab. h. m.	ſhow. h. m.					
1 piat	Brigitty	Ignacza	20 Euthymia	7 40	4 47	☾	ſſh. d.
2 ſobot.	Mar. w.	Św. Mar.	21 Triodion.	7 40	4 49	☾	1 10

☾
Poſłeni
bjert. 2. febr.
dop. 10 hodzin.
48 min. poſaje
na ſnieg a
wulku ſymu.

4. Gaſſyn.*
5. Pſchibus.*
6. Barow.*
7. Nieſwaczi-
tko.*
8. Nadeberg*
9. Kalawa.

6. tydzień. Text dop.: Łuk. 8, 4—15; pop.: 2. Sam. 12, 1—7.
Ezech. 18, 12. 1. Kor. 6, 19—20.

3 nedź.	Serageſtina	Serageſtina	22 3. n. p. 3 kr.	7 38	4 51	☾	2 30
4 pónđz.	Beroniki	Handr. Korſ.	23 Klemensa	7 37	4 52	☾	3 46
5 wut.	Mgathy	Mgathé	24 Xenije	7 35	4 54	☾	4 48
6 ſreda	Dorotheje	Dorotheje	25 Jurija Th.	7 33	4 56	☾	5 38
7 ſchtw.	Richarda	Romualda	26 Xenofona	7 31	4 58	☾	6 17
8 piat	Honorat.	Jana mart.	27 Jana Kr.	7 29	5 0	☾	6 42
9 ſobot.	Apollon.	Hapke	28 Euf. S.	7 28	5 2	☾	ſh. p.

☾
Młody
miej. 9. febr.
weczor 8 hodź.
54 minut. ma
wjetr, ſnieg a
wulku ſymu.

10. Biſkopizy.*
11. Nowoſalz.
Wojerezy.*
12. Brody.*
13. Gaſch-
tron.*
14. Pſchibrjeg.
Pſchibrjeg.*
15. Berna-
czizy.*

7. tydzień. Text dop.: Łuk. 18, 31—43; pop.: 1. Król. 2, 1—4.
Prjeb. Gal. 7, 3—5. Febr. 13, 7.

10 nedź.	Eſtomih	Quinquageſim	29 4. n. p. 3 kr.	7 27	5 3	☾	6 7
11 pónđz.	Eufroſiny	Deſideria	30 Kreof. G.	7 25	5 5	☾	7 16
12 wut.	Póſnizy	Póſnizé	31 Cyriaka	7 23	5 7	☾	8 24
13 ſreda	Popelna ſreda	Popelna ſreda	1 februara	7 21	5 9	☾	9 32
14 ſchtw.	Valentina	Valentina	2 Mar. wu.	7 19	5 10	☾	10 41
15 piat	Fauſtina	Fauſtina	3 Blaźija	7 17	5 12	☾	11 50
16 ſobot.	Dneſtina	Duliané	4 Isidora	7 16	5 13	☾	ſh. d.

☾
Prjeni
bjert. 18. febr.
rano 1 hodzin.
8 min. pſchi-
neſe czopliſche
wedro.

16. Trjebulje.*
17. Szorełz.*
18. Drazdżany
Luboras.
Gródf.*
19. Barſacj.*
20. Grodźiſch-
cjo.

8. tydzień. Text dop.: Jan. 10, 12—16; pop.: 1. Król. 3, 5—15.
Pſ. 85, 8—14. Romſk. 12, 7—8.

17 nedź.	Swobawit	1. nedź. poſta	5 5. n. p. 3 kr.	7 14	5 15	☾	0 58
18 pónđz.	Konford.	Konfordije	6 Dorotheje	7 12	5 17	☾	2 5
19 wut.	Suſanny	Gabina	7 Parthen.	7 9	5 19	☾	3 8
20 ſreda	Swatember	Swatember	8 Theofila	7 7	5 21	☾	4 3
21 ſchtw.	Cleonory	Adelheidé	9 Nikefory	7 5	5 23	☾	4 47
22 piat	Pjetr. ſt.	Pjetr. ſtow.	10 Charal.	7 3	5 25	☾	5 22
23 ſobot.	Kazara	Romané	11 Eufroſiny	7 1	5 27	☾	5 52

☾
Poſny
miej. 25. febr.
rano 5 hodzin.
33 minut. ma
deſchczijoſte
wedro.

21. Żitawa.*
22. Stopnjo.*
23. Koſbórk.*
24. Żahai.*
25. Dobroſug*
26. Nadeburg.*

9. tydzień. Text dop.: Matth. 15, 21—28; pop.: Ezech. 33, 7—9.
Jef. 58, 6—9. 2. Pjetr. 1, 19—21.

24 nedź.	Remiſj.	2. nedź. poſta	12 Triodion	6 59	5 28	☾	6 20
25 pónđz.	Wiktoria	Porſira	13 Eulalije	6 57	5 30	☾	ſſh. p.
26 wut.	Nefſtoria	Nefſtora	14 Auxencija	6 55	5 32	☾	7 23
27 ſreda	Wolprechta	Leandra	15 Onesima	6 53	5 34	☾	9 20
28 ſchtw.	Maſaria	Maſaria	16 Pamfila	6 51	5 36	☾	10 50

Stoljetna
protyka:
Wot 3. do 5.
wulka ſyma;
6. ſnieg; 8. do
10. wulka
ſyma, kaſkaż
biſchczjen neje
byla; 11. do
14. wjetr a
ſnieg; 15. do
17. dze mele
ſniega; 18. do
20. czopliſche
wedro; 21. do
28. deſchczij, ſ
kotrymż ſnieg
taje.

- Wopomnienja
hóne dnj.
1.
Krałowſke
dawki.
1.
Hóntwa
ſaſtane.
2.
Swjeczł
Marije.
12.
Póſnizy.
20.
Swatember.
24.
Matthiaſa.

1861. Mierz,

nałjetnik,

ma 31 dnjów.

Mješčackowe
přchemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Sermant
a
fšótné witi.

Dydzjenje a dnj.	Poredžena protyka evangelisk. katholicka.	Stara julianska Februar.	ffhad. h. m.	ffhow h. m.	☉ Nebise šumantja.	☾ ffh. ff. h. m.
1 pjatf	Bofutny pjatf	Albina	17	48	5 37	ffh. d.
2 řobot.	Amalije	Simplicija †	18	46	5 39	0 16

10. tydžej. Text dop.: Lut. 20, 9—20; pop.: Neh. 9, 30—34.
Př. 77, 8—14. 1. Pjetr. 1, 13—16.

3 nedž.	Stuti	☉ 3. nedž. posta	19	Septuag.	6 44	5 41	1 35
4 pónđž.	Gabriana	Gabriana	20	Lea Kat. †	6 41	5 43	2 43
5 wut.	Wedriča	Wedriča	21	Thimoth.	6 39	5 44	3 37
6 řreda	Fridolina	Fridolina	22	Eugena	6 36	5 46	4 17
7 řchw.	Perpetuy	Domasča Wkw.	23	Klemensa	6 34	5 47	4 47
8 pjatf.	Filemona	Filemona	24	Polykarpa	6 33	5 49	5 9
9 řobot.	Rebefe	Franziški	25	Hłowy J.	6 31	5 51	5 27

11. tydžej. Text dop.: Jan. 15, 18—25; pop.: Ğiob. 22, 21—30.
Př. 23. 2. Row. 5, 19—21.

10 nedž.	Přtaw	☉ 4. nedž. posta	26	Mjasopust	6 28	5 52	5 42
11 pónđž.	Košiny	Košiné	27	Porfjra	6 26	5 54	ffh. p.
12 wut.	Kehorja	Kehoča	28	Prokopa	6 24	5 56	7 20
13 řreda	Salomona	Niczejora	1	mjerza	6 22	5 58	8 30
14 řchw.	Abigailje	Matihilde	2	Theodora	6 19	6 0	9 36
15 pjatf	Khrystofa	Longina	3	Eudokia	6 17	6 1	10 45
16 řobot.	Ğemriety	Ğeriberta	4	Gerasima	6 15	6 2	11 52

12. tydžej. Text dop.: Jan. 16, 16—22; pop.: Ğef. 53, 4—5. Př. 73, 23—26.

17 nedž.	Ğedite	☉ 5. nedž. posta	5	Syropust.	6 13	6 4	ffh. d.
18 pónđž.	Anřelma	Ğzerilla	6	42 mart.	6 11	6 6	0 54
19 wut.	Jořefa	Jořefa	7	Póřtnicy	6 8	6 8	1 50
20 řreda	Joachima	Joachima	8	Pop. srjeda	6 6	6 9	2 40
21 řchw.	Benedikta	Benedikta	9	40 mart.	6 3	6 11	3 20
22 pjatf	Kařimira	Oftaviana	10	Kodrata	6 1	6 13	3 43
23 řobot.	Eberharda	Vittorina	11	Sofronia	5 59	6 15	4 16

13. tydžej. Text dop.: Matth. 21, 1—9; pop.: Ğef. 53, 11—12. Př. 118, 16—22.

24 nedž.	Palmarum	☉ Bowađtřka	12	Quadrág.	5 57	6 17	4 36
25 pónđž.	Mar. p.	Marije přip.	13	Nicefora	5 54	6 18	4 54
26 wut.	Kařtula	Rudgera	14	Benedikta	5 52	6 20	ffh. p.
27 řreda	Ruperta	Ruperta	15	Kwatemb.	5 50	6 21	8 16
28 řchw.	Łewny řchw.	Łew. řchwóřstf	16	Sabina	5 49	6 23	9 48
29 pjatf	Ğřichi piatf	Wulfi piatf	17	Alexia	5 46	6 24	11 34
30 řobot.	Guida	Kwirina	18	Cyrilla w.	5 44	6 26	ffh. d.

14. tydžej. Text dop.: Mart. 16, 1—8; pop.: Lut. 24, 1—9. 2. Tim. 1, 9. 10.

31 nedž.	1 řwedž. jutrow	1 řw. dž. jutř.	19	2 p. njedž.	5 41	6 28	0 30
----------	-----------------	-----------------	----	-------------	------	------	------

☉ Pořleni
bjertf. 3. mjer-
za weřor 8
řodžin. 5 min.
ma řhnyne, pař
řjane wedro.

☉ Włody
mješčakř 11.
mjerza popořn
2 řodžin. 27
min. pořaje na
deřčejřiřty
čřař.

☾ Přjeni
bjertfif 19.
mjerza weřor
6 řod. 21 min.
přřimeře abo
řnjeř abo
deřčejřif.

☉ Pořny
mješčakř 26.
mjerza popořn
3 řodž. 4 min.
ma neřtajne
wedro.

Stoljetna
protyka:

1. řačř do 4.
wjetř, deřčejř a
řnjeř; 5. a 6.
řłonežne we-
dro; 7. do 9.
deřčejř; 11.
řnjeř; 13. 14.

renje ale mer-
řncnje; 15.
řnjeř; 16.,
17., 18. řyma;
19. a 20. wulfi
řnjeř a řara
řyma; 21. do
24. deřčejř a
řnjeř; 25. do
27. řjane
wedro.

2. Ğufow.*
4. Ğalřa-
řrow.*
Nychwak.*
Ğřank-
now.

Dradžany
Łubin.

5. Bari.*

6. Neřřwacři-
řto.*

Řrořřyn.
Řuhland.

11. Pořčijnja.*
Nychbach.
Dubž.*

Grabin.*
Łořřřhyn.

13. Ğemř.*

17. Briřant.

18. Łubij.*
Łubnjow.

Muřakow.*
Wóřřint.*

19. Ğóřřow.

21. Ğameiřž.*

22. Stara
Darbna.

Beřřow.

23. Budy-
řřin.*

Ğřřand.*
Ğřebnjeř.*

25. Łulow.
Łuborak.

26. Baričejř.*

Wopomnenja
řđóne dnj.

1.
Pořutny pjatf.
12. Kehorja.
20.
Ğapocřatf
nařřečja.
30.
Řřalowřřa
řenta.

1861. Haperleja,

jutrownik,

ma 30 dnjów.

Mieścackowe
pschemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
prothka.

Sermanti
a
skótnie wiski.

Tydzenje a dnj.	Poredzema prothka		Stara julianska Mjercz.	☉		Mesečne imena.	☾
	evangeljska.	katholjska.		sthab. h. m.	fhom. h. m.		
1 pónđz.	2. pónđ. jul.		20 Jana Scr.	5 39	6 29		1 30
2 wut.	Rosam.		21 Jakuba B.	5 37	6 31		2 15
3 freda	Daria		22 Basilia	5 34	6 32		2 20
4 sčtw.	Ambrosia		23 Nikodema	5 33	6 34		3 15
5 pjatf	Maxima		24 Gabriele	5 30	6 35		3 34
6 sobot.	Trenäa		25 Marije př.	5 28	6 37		3 50

15. tydžen. Text dop.: Jan. 20, 24—29; pop.: Jan. 14, 1—6.
Romf. 1, 4. Kol. 3, 1—4.

7 nedž.	Quastmedog.	1. nedž. po jutř.	26 3 p. njedž.	5 26	6 39		4 6
8 pónđz.	Eblestina		27 Ruperta	5 24	6 41		4 21
9 wut.	Theofila		28 Hilaria	5 22	6 42		4 35
10 freda	Daniela		29 Marka	5 19	6 44		fh. p.
11 sčtw.	Dulia		30 Jana Kl. m.	5 17	6 46		8 34
12 pjatf	Eustorgia		31 Hypatije	5 15	6 48		9 42
13 sobot.	Sustina		1 haperleje	5 12	6 49		10 47

16. tydžen. Text dop.: Jan. 21, 15—17; pop.: Matth. 18, 10—14.
Přichřř. Gal. 22, 17—19. Eph. 6, 1—4.

14 nedž.	Mišerik. Don.	2. nedž. po jutř.	24 p. njedž.	5 10	6 51		11 44
15 pónđz.	Paterna		3 Jos. a Reh.	5 7	6 52		fh. d.
16 wut.	Narona		4 Niketasa	5 5	6 54		0 34
17 freda	Rudolfa		5 Theodula.	5 3	6 56		1 17
18 sčtw.	Rhyjofst.		6 Euticha	5 1	6 58		1 49
19 pjatf	Hermogena		7 Jurija	4 59	6 59		2 16
20 sobot.	Sulpizia		8 Domascha	4 57	7 1		2 38

17. tydžen. Text dop.: Luk. 24, 46—49; pop.: Jan. 12, 24—26.
2. Kor. 4, 7—11. 1. Kor. 15, 19.

21 nedž.	Subilate	3. nedž. po jutř.	9 8 p. njedž.	4 55	7 3		2 56
22 pónđz.	Sotora		10 Terenza	4 53	7 5		3 16
23 wut.	Jurija		11 Antixasa	4 51	7 6		3 34
24 freda	Alberta		12 Basilia	4 49	7 7		stf. p.
25 sčtw.	Marka		13 Artemona	4 47	7 8		8 40
26 pjatf	Kleta		14 Martina	4 45	7 10		10 3
27 sobot.	Tertulliana		15 Aristarcha	4 43	7 12		11 14

18. tydžen. Text dop.: Jan. 16, 5—15; pop.: Jan. 5, 28. 29. 1. Kor. 15, 40—44.
Ej. Jan. 21, 4.

28 nedž.	Cantate	4. nedž. po jutř.	16 6 Waji	4 41	7 14		stf. d.
29 pónđz.	Sibyllje		17 Simeona	4 39	7 15		0 9
30 wut.	Eutropia		18 Jana dec.	4 38	7 16		0 47

☉ Pořleni
bjertl. 2. hap.
rano 7 hodžin.
13 min. pokaže
na wjetř a
desčej.
☉ Młody
mjeř. 10. hap.
rano 7 hodžin.
45 min. ma
jenač hřosne
wedro.

☾ Přieni
bjertl. 8. hap.
rano 7 hodžin.
34 min. na ža-
ne ljeřsche we-
dro nepokaže.

☉ Pořny
mjeř. 24. hap.
w noży 11 ho-
džin. 12 min.
přchineře
rejšči čřař.

Stoljetna
prothka:

Haperleja
ř rjany m we-
drom řo řa-
pocžne; wot 9.
ma pař žyřy
mjeřaž hacž
do řonža lute
newobřtajne
wedro.

2. Sčjera-
dřow.
Džejje.*
3. Neřwaczi-
dřo.*
6. Stara
Darbna.*
8. Wóřporř.*
Póřřow.*
Křocze-
buř.*
9. Ğalř-
třow.*
10. Ğadeberg.*
13. Drjowř.*
15. Wřobř.*
Mitoras.
Nowořalž.
16. Danna.
Křakow.*
22. Ğakeży.
Ğame-
njow.*
Wjeto-
řřow.
23. Sčy řo-
mow.
29. Ğadme-
riřy.*
Wojereży.*
Luboras.*
Pufow.*
Dřaždžany.

Wopomnenja
hódnje dnj.
1.
Dawři
řa wopalmu
pořkadnizu.
15.
Parsčonřse
a remeřniřse
dawři.
24.
Jurija řyř len.

1861. Meja, rózomnik, ma 31 dnjów.

Mješčackowe
pšchemjemenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Sermanti
a
škótne wiſi.

Tydjenje a dnj.	Poredžena protyka		Stara julianska Gaperleja.	☉		Mesečne imamjenja.	☾
	evangelska.	katholska.		šhab. h. m.	šhov. h. m.		
1 kreba	Št. Jan. ☾	Št. ha Jan.	19 Hermog.	4 35	7 19		1 17
2 šhtw.	Sigmunda ☾	Athanasija	20 Zel. štw.	4 33	7 22		1 39
3 pjatk	Kšhiza namaš.	Kšhiza namaš.	21 Čichi pjatk	4 31	7 24		1 56
4 šobot.	Floriana	Moniki	22 Paraklyta	4 29	7 25		2 12

19. tydžen. Text dop.: Jan. 16, 23—28; pop.: Matth. 7, 7—11.
Jer. 5, 24. Jan. 5, 7, 8.

5 nedž	Mogate	5. nedž. po jutr.	23 1. sw. jutr.	4 28	7 26		2 26
6 pónđž.	Jana Pš.	Jana Pšfort.	24 2. sw. jutr.	4 25	7 29		2 44
7 wut.	Bohumjera	Staniswawa	25 Marka Ev.	4 23	7 31		3 58
8 kreba	Ditriča ☾	Michawa zjew.	26 Basilia	4 20	7 32		3 16
9 šhtw.	Bože sp. ☾	Božoho špěcja	27 Simeona	4 19	7 34		th. p.
10 pjatk	Wiktorije	Antonia	28 Jasona	4 18	7 35		8 39
11 šobot.	Adolfa	Florentina	29 9 mart.	4 17	7 36		9 39

20. tydžen. Text dop.: Jan. 16, 1—4; pop.: Jan. 14, 12—17.
2. Pjetr. 1, 2—4. Hebr. 8, 1, 2.

12 nedž.	Erandi	6. nedž. po jutr.	30 Quasim.	4 15	7 37		10 32
13 pónđž.	Servaza	Serwacza	1 meje	4 13	7 39		11 16
14 wut.	Khrystiana	Pachomia	2 Athanasia	4 12	7 41		11 52
15 kreba	Sofije	Sofije	3 Timothea	4 10	7 43		th. d.
16 šhtw.	Sary ☾	Jana s Rep.	4 Pelagia	4 8	7 45		0 18
17 pjatk	Zodoka ☾	Bruna	5 Ireny	4 7	7 47		0 41
18 šobot.	Benanza	Felixa	6 Hioba	4 5	7 48		1 1

21. tydžen. Text dop.: Zap. št. 2, 1—13; pop.: Jan. 14, 23—27.
1. Kor. 12, 3—7. Hebr. 2, 2—4.

19 nedž.	1. šw. šwofatt.	1. šw. šwofattow	7 Mis. Dom.	4 3	7 49		1 19
20 pónđž.	2. šw. šwofatt.	2. šw. šwofattow	8 Jana theol.	4 1	7 50		1 36
21 wut.	Prudenza	Donata	9 Jesajasa	4 0	7 52		1 58
22 kreba	Heleny	Heleny	10 Schim. S.	3 59	7 53		2 22
23 šhtw.	Defiderja ☾	Defideria	11 Mamerta	3 57	7 55		3 53
24 pjatk	Hany	Hany	12 Pankraza	3 56	7 57		th. p.
25 šobot.	Hurbana	Hurbana	13 318 wótc.	3 54	7 58		9 56

22. tydžen. Text dop.: Jan. 3, 1—15; pop.: 1. Jan. 4, 12—16. 1. Kor. 2, 10. 11. 2. Kor. 13, 13.	26 nedž.	Sw. šw. troj.	Sw. šw. trojiczę	14 Jádžice	3 53	7 59		10 42
27 pónđž.	Florenza	Wélema	15 Pachoma	3 52	8 1		11 17	
28 wut.	Wylema	Germana	16 Sary	3 52	8 2		11 41	
29 kreba	Manilia	Magimiliana	17 Andron.	3 51	8 3		th. d.	
30 šhtw.	Wiganda ☾	Božoh zjew.	18 Theodota	3 50	8 4		0 2	
31 pjatk	Petronell. ☾	Petronelle	19 Patrika	3 49	8 5		0 18	

☾ Pošleni
hertl. 1. meje
meczor 8 hodž.
21 min. pošaze
na rjane
wedro.

☾ Mody
mješč. 9. meje
w noży 11 ho-
džin. 57 min.
ma rjany
czaj.

☾ Prjeni
hertl. pop. 17.
meje 4 hodžin.
52 min. pšči-
neše czoplotu
a hrimanje.

☾ Pošny
mješč. 24. meje
rano 6 hodžin.
54 min. pošaze
na deščę.

☾ Pošleni
hertl. 31. meje
dop. 11 hodžin.
14 min. pšči-
neše šymny
czaj.

☾ Stoljetna
protyka:

2. meje do
13. je rjany
czoply czaj;
wot 15. do 22.
je druhdy
czopko, druhdy
hrimanja s de-
ščęfikami, 22.
do kónza budže
šyma s meršne-
njom. Wino,
hdyž wulke liš-
je nima, može
šmeršnyč.

☾ Stoljetna
protyka:
2. meje do
13. je rjany
czoply czaj;
wot 15. do 22.
je druhdy
czopko, druhdy
hrimanja s de-
ščęfikami, 22.
do kónza budže
šyma s meršne-
njom. Wino,
hdyž wulke liš-
je nima, može
šmeršnyč.

1. Bart.*
Nefwaczi-
dło.*
  3. Kalama.*
  6. Lubij.*
  - Rameňz.*
  - Gubin.
Zahai.*
  8. Rukow.*
Zemr.
  9. Dorof.
  10. Beskow.
Pšhibus.
Grodzišč-
czo.
  11. Žitawa.
Wikow.*
  13. Eifenberg*
Gaffyn.
Kinsbórk.
Lubin.
Estanf-
now.
Gródt.*
  14. Barščęj.*
Halšč-
trow.*
  15. Nadeburg*
21. Wokbra-
woży.*
Kulow..
Zybalin.
  27. Wikopizy.*
Pizn.*
Ruhland.
  30. Friebland*
31. Stawa
Darbna.
- ☾ Wopomnjenja
hódne dnj.
1. Aralowſke
dawſi.
  12. Pankraza.
  13. Servaza.
  14. Bonifaza.
  25. Hurbana.

1861. Junij,

Śmaznik,

ma 30 dnjów.

Mjeſzaczkowe
pſchemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermanki
a
ſkótne wiski.

Tydzień a dni.	Porebzenia protyka		Stara julianska Mieja.	☉		Mieſte ſnamenja.	☾	
	evangelſka.	katholſka.		ſſhad. h. m.	thow. h. m.		ſſh. h.	h. m.
1 ſobot.	Nikodema	Fortunata	20 Thalalea	3 49	8 5		0 34	
23. tydzień. Text dop.: Łuk. 16, 19—31; pop.: Łuk. 17, 20—21. Pſ. 78, 1—7. Hebr. 10, 23—25.								
2 niedz.	1. n. po ſw. tr.	2. n. po ſwatt.	21 Cantate	3 49	8 6		0 48	
3 póndz.	Erasma	Klotilde	22 Basiliska	3 48	8 6		1 3	
4 wut.	Karpasia	Karpasia	23 Michała	3 47	8 7		1 19	
5 ſreda	Bonifaſa	Bonifaſa b.	24 Simeona	3 47	8 8		1 41	
6 ſchtw.	Benigna	Norberta	25 Hłow. Jan.	3 46	8 9		2 4	
7 piatk	Lukrecyje	Lukrecyje	26 Karpa	3 46	8 10		2 26	
8 ſobot.	Medarda	Prima	27 Jana P.	3 45	8 10		h. d.	
24. tydzień. Text dop.: Łuk. 14, 16—24; pop.: Jan. 5, 23—24. Ser. 7, 25—28. 2. Kor. 13, 8.								
9 niedz.	2. n. po ſw. tr.	3. n. po ſwatt.	28 Rogate	3 44	8 11		9 15	
10 póndz.	Onofria	Onofria	29 Theodosia	3 43	8 11		9 51	
11 wut.	Barnabaſa	Antonije	30 Isaaka Dal.	3 43	8 12		10 22	
12 ſreda	Baſilida	Baſilida	31 Hermiasa	3 43	8 12		10 46	
13 ſchtw.	Tobiaſa	Antonia Pad.	1 jun. B. ſtp.	3 43	8 13		11 6	
14 piatk	Elifeja	Baſilida	2 Nicefora	3 43	8 14		11 24	
15 ſobot.	Vita	Vita	3 Luciliana	3 42	8 15		11 43	
25. tydzień. Text dop.: Łuk. 15, 1—10; pop.: Jan. 5, 39—44. Matthy. 5, 13—16.								
16 niedz.	3. n. po ſw. tr.	4. n. po ſwatt.	4 Exaudi	3 42	8 16		h. p.	
17 póndz.	Lawry	Marta	5 Dorotheje	3 42	8 16		0 1	
18 wut.	Arnolſa	Juliane	6 Theodota	3 42	8 17		0 22	
19 ſreda	Gervafia	Gervafia	7 Norberta	3 42	8 18		0 49	
20 ſchtw.	Sylberia	Sylberia	8 Bożidara	3 42	8 18		1 22	
21 piatk	Filipiny	Moſſia	9 Cyrill. Al.	3 42	8 18		2 9	
22 ſobot.	Pomhajb.	Pawlina	10 Thimoth.	3 42	8 18		ſſh. p.	
26. tydzień. Text dop.: Łuk. 6, 36—42. Jan. 6, 47—51. Matthy. 7, 24—27.								
23 niedz.	4. n. po ſw. tr.	5. n. po ſwatt.	111. sw. sw.	3 43	8 19		9 12	
24 póndz.	Jana ſzjenika	Jana ſzjenika	122. sw. sw.	3 43	8 19		9 41	
25 wut.	Elogia	Proſpera	13 Akwiliny	3 43	8 20		10 5	
26 ſreda	Seremiaſa	Jana ha Paw.	14 Kwatemb.	3 44	8 20		10 22	
27 ſchtw.	7 ſpanzow	Reſcegenca	15 Amosa Pr.	3 45	8 20		10 39	
28 piatk	Lea	Lea druh.	16 Tychona	3 46	8 20		10 53	
29 ſobot.	Pietra a Paw.	Petra ha Paw.	17 Emanuela	3 47	8 19		11 8	
27. tydzień. Text dop.: Łuk. 5, 1—11; pop.: Jan. 8, 31—35. Matthy. 6, 22. 23.								
30 niedz.	5. n. p. ſ.	6. n. po ſwatt.	181. n. p. sw.	3 48	8 18		11 26	

☉ Młody
mjeſ. 8. junij
popołu 2 hodz.
47 min. poſaje
na niewobſtaj-
ne wedro.

☾ Przeni
bjertl. 15. jun.
w noży 11 ho-
dzin. 5 minut.
pſchineſe rjane
a czopte dni.

☺ Połny
mjeſ. 22. jun.
pop. 3 hodzin.
12 min. poſaje
na kurjawa
a deſzcz.

☾ Poſleni
bjert. 30. jun.
rano 3 hodzin.
29 min. ma
czopliſche
wedro.

Stoljetna
protyka:
Junij ma pſchi
ſapoczattu
mroſy a ſymu;
wot 8. renje;
wot 21. deſzcz
a ſymu; 24.
mroſ; 25. czo-
pliſcho; hacz
do konca ne-
wobſtajne
wedro.

1. Lubin.*
  3. Szorełz.*
Lubnjow.
  5. Meſwaczi-
dło.*
Kroſſyn.
  6. Ortrand.*
  10. Rych-
wałk.*
Dumburg.
Grabin.*
Gubin.*
Luban.*
Brody.*
  17. Gaſch-
trom.
Guczina.
Muſakow.
  18. Danua.
Kóſtkom.
Pſchibryjeg.*
  24. Weleczin.*
Wóſklin.*
Drjónk.*
Draždzany
  25. Jarow.*
  29. Szy Ro-
merow.
- Wopomnienia**
hódne dni.
8. Medarda.
15. Vita.
24. Jana.
27. 7 ſpanzow.
29. Pietra a
Pawoła.
30. Kralowſka
renta.

1861. Julij,

praznik,

ma 31 dnjów.

Mjeszczkowie
přchemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protřka.

Hermanſt
a
řtótne miři.

Dřdjenje a dnř.	Poredřena protřka		Stara julianska Junij.	☉		Nebře nmenja.	☾
	evangelřka.	katholřka.		řřhad. h. m.	řřhow. h. m.		
1 pøndž.	Theodoricha	Theodoricha	19 Judascha j.	3 49	8 18		11 43
2 wut.	Marije domap.	Marije domap.	20 Methodia	3 49	8 18		řřh. d.
3 řreda	Kornelia	Enloga	21 Juliana m.	3 50	8 17		0 7
4 řřtw.	Goldricha	Udalrika	22 Eusebia	3 51	8 17		0 35
5 pjatř	Charlotthy	Ezerrilla	23 Agrippiny	3 51	8 16		1 14
6 řobot.	Eřaiařa	Dominiki	24 Jan. křřen.	3 52	8 16		2 1

28. řybđien. Text dop.: Matth. 5, 1—12; pop.: Jan. 10, 23—30.

Matth. 5, 44—48. 1. Jan. 1, 8.

7 nedž.	6. n. p. ř.	7. ř. po řřwatř.	25 2. n. p. sw.	3 53	8 15		3 3
8 pøndž.	Kiliana	Kiliana	26 Davida	3 54	8 14		řřh. p.
9 wut.	Cyrilla	Ezerrilla	27 Kónč Pj.	3 55	8 14		8 52
10 řreda	Bohulřhwała	řeliczitė	28 Cyrilla	3 56	8 13		9 14
11 řřtw.	Pia	Marcziana	29 Pėtra Paw.	3 58	8 13		9 31
12 pjatř	řendricha	Jana Gualb.	30 Wřěch. j.	3 59	8 12		9 49
13 řobot.	Margarethy	Anakleta	1 julija	4 0	8 11		10 8

29. řybđien. Text dop.: Mark. 8, 1—9; pop.: Matth. 16, 18—19.

Matth. 6, 1—8. řebr. 13, 8.

14 nedž.	7. n. p. ř.	8. ř. po řřwatř.	23. n. p. sw.	4 1	8 10		10 28
15 pøndž.	Zapofřřt.	řendricha II.	3 Hyacintha	4 2	8 9		10 51
16 wut.	Rafaela	Mar. Rarm.	4 Handrija	4 3	8 9		11 22
17 řreda	Alegia	Alegia	5 Athanasia	4 4	8 8		řřh. d.
18 řřtw.	Eugena	Ramilla	6 Sisoasa	4 5	8 7		0 4
19 pjatř	Ruřina	Vincenzza	7 Dom. Ak.	4 6	8 6		0 56
20 řobot.	Eřiařa	Marthė	8 Prokopa	4 8	8 5		2 0

30. řybđien. Text dop.: Matth. 7, 15—23; pop.: Matth. 9, 9—13.

Matth. 6, 19—21. Romř. 8, 8.

21 nedž.	8. n. p. ř.	9. ř. po řřwatř.	9 4. n. p. sw.	4 9	8 4		3 16
22 pøndž.	M. Mad.	Mar. Madl.	10 45 mart.	4 10	8 2		řřh. p.
23 wut.	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 12	8 0		8 30
24 řreda	řhryřtinř	řhriřtinė	12 Prokla	4 13	7 59		8 44
25 řřtw.	řakuba	řakuba	13 Gabriela	4 15	7 57		9 0
26 pjatř	řanh	řanė	14 Akwile	4 16	7 55		9 15
27 řobot.	Marthy	Pantaleona	15 Kwirina	4 18	7 54		9 30

31. řybđien. Text dop.: řuf. 16, 1—9; pop.: řuf. 12, 42—48. 1. Mořř. 97, 4—11.

28 nedž.	9. n. p. ř.	10. ř. po řřwatř.	16 5. n. p. sw.	4 19	7 53		9 49
29 pøndž.	Beatřřy	Beatřřzė	17 Mar. Madl.	4 21	7 52		10 8
30 wut.	Ruthy	Julittė	18 Hyacintha	4 22	7 50		10 37
31 řreda	řlořentiny	řgnaza Bolog.	19 Makř. a D.	4 24	7 48		11 9

☉ Mřodhy
mjeř. 8. julija

rano 3 řodřin.
1 min. ma

řhymne a deřř-
czřkojte webřo.

☽ řřieni
řjertř. 15. jul.

rano 3 řodřin.
36 min. pokazuje

na czřplotu.

☽ Pořny
mjeř. 21. jul.

w nořy 12 řo-
dřin. 54 min.

řmřije czřpřy
czřař.

☾ Pořłeni
řjertř. weczřor

8 řod. 41 min.
pokazuje na

řuchotu.

Stoljetna
protřka:

Julij řapoczne
řo ře řřmnyř

webřom; řacz
do 9. a 12.

řorzo; w no-
řy řřna; wot

14. do řónza
wulřa řuchota.

1. Stořnyo.*
Golichyn*

Luboras.*
Rořbóřk.

2. Wart.*
Dubž.*

řuřřa.*
3. řeřwaczři-
dło.*

5. Kalawa.
6. Lubin.*

8. Berna-
czřy.*

Dřeřje.*
Nowořařž.

řrebulje.*
9. řařř-
řrow.*

řrodřřř-
czřo.

řařřaczř.*
13. řuřřow.*

15. Lubij.*
Pořczřniza*

řřjera-
řrow.

27 Lubin.,
29. Nowy

řeřřdorř.
Wóřporř.*

Wopomnjenja
řódne dnř.

2.
Marije doma-
přtanje.

22.
řapoczřařř
přřowich
dnřow.

25.
řakuba.
26.
řanh.

1861. August,

żneńz,

ma 31 dnjów.

Mjeſzaczkowe
pſchemjenenje.
Wedro.
Stołjetna
protyka.

Hermańki
a
ſtótne wiſki.

Tydzień a dnj.	Porządźena protyka		Stara julianſka Julij.	☉		Mjeſte ſnamienja.	☾	
	evangelſka.	katholiſka.		ſhab. h. m.	ſhow. h. m.		ſh. h. m.	ſh. h. m.
1 ſchtw.	Pjeter w recz.	Petra w recz	20 Eliasa pr.	4 26	7 47		11 46	
2 pjatk	Gustava	Schjezana	21 Simeona	4 27	7 45		ſth. d.	
3 sobot.	Augusta	Augusta	22 Mar. Mad.	4 28	7 43		0 46	
32. tydzień. Text dop.: Łuf. 19, 41—48; pop.: Łuf. 13, 31—35. 1. Sam. 18, 1—6. 1. Pjeter. 3, 15 a 16.								
4 nedzj.	10. n. po ſw. tr.	11. n. po ſw. tr.	23 n. p. sw.	4 30	7 42		1 52	
5 pónbzj.	Oswalda	Afry	24 Khrystiny	4 31	7 40		3 4	
6 wut.	Ulriki	Ahřeſta pjekr.	25 Hany	4 33	7 39		ſh. p.	
7 ſreda	Donata	Kajetana	26 Hermolaa	4 34	7 37		7 38	
8 ſchtw.	Severa	Czeriaka	27 Pantal.	4 36	7 35		7 57	
9 pjatk	Ericha	Romana	28 Prochora	4 37	7 33		8 16	
10 sobot.	Lawrenza	Wawtencza	29 Kalinika	4 39	7 31		8 32	
33. tydzień. Text dop.: Łuf. 18, 9—14; pop.; Łuf. 13, 23—25. 1. Sam. 25, 17—2) omſt. 14, 17—19.								
11 nedzj.	11. n. po ſw. tr.	12. n. po ſw. tr.	30 n. p. sw.	4 41	7 29		8 57	
12 pónbzj.	Klary	Kaſſiana	31 Eudozia	4 43	7 27		9 25	
13 wut.	Murory	Hippolyta	1 augusta	4 44	7 25		10 2	
14 ſreda	Eufebia	Eufebia	2 Scep.	4 45	7 24		10 50	
15 ſchtw.	Mar. knebju ſtp.	Mar. na n. ſw.	3 Isaaka	4 46	7 22		11 50	
16 pjatk	Koča	Koča	47 martr.	4 48	7 20		ſh. d.	
17 sobot.	Liberata	Liberata	5 Eusigna	4 49	7 18		1 2	
34. tydzień. Text dop.: Matthy. 13, 24—30; pop.: Łuf. 15, 11—32. 2. Sam. 18, 31—33. Jaf. 2, 10.								
18 nedzj.	12. n. po ſw. tr.	13. n. po ſw. tr.	6 n. p. sw.	4 51	7 16		2 15	
19 pónbzj.	Sebalda	Zulia	7 Domizia	4 53	7 14		3 33	
20 wut.	Bernard.	Bernarda	8 Emiliana	4 54	7 12		ſth. p.	
21 ſreda	Anaſtifiſia	Frencziſki	9 Matthiaſa	4 55	7 10		7 6	
22 ſchtw.	Alfonſa	Symfronia	10 Lawrenca	4 57	7 9		7 22	
23 pjatk	Zacheja	Filipa Ven.	11 Eupla	4 59	7 7		7 37	
24 sobot.	Wartromja	Wartroma	12 Fokia	5 0	7 5		7 56	
35. tydzień. Text dop.: Łuf. 10, 25—37; pop.: Łuf. 9, 57—62.								
25 nedzj.	13. n. po ſw. tr.	14. n. po ſw. tr.	13 n. p. sw.	5 2	7 3		8 15	
26 pónbzj.	Samuela	Zeſtina	14 Kónz pos.	5 3	7 1		8 38	
27 wut.	Gebhard.	Gebharda	15 M. kn. sp.	5 5	6 58		9 8	
28 ſreda	Pelagia	Hawżtėna	16 Pót. ruba	5 7	6 56		9 44	
29 ſchtw.	Jan. ſm.	Janowa ſm.	17 Flora	5 8	6 54		10 34	
30 pjatk	Ernſta	Koſe	18 Nykona	5 10	6 51		11 32	
31 sobot.	Joſuy	Kaimunda	19 Ilandr. m.	5 12	6 49		ſth. d.	

☉ Młody
mjeſ. 6. aug.
pop. 1 hodjin.
43 min. poſaże
na niewoſtaje-
ne wedro.

☾ Prjeni
bjertl. 13. aug.
pop. 8 hodjin.
4 min. pſchi-
neſe czopkoti
a hrinanja.

☉ Połny
mjeſ. 20. aug.
pſchp. 12 hodz.
40 min. poſaże
na wjetr a
deſzcz.

☉ Poſłeni
bjertl. 28. aug.
pop. 2 hodjin.
12 min ma ne-
woſtajne
wedro.

Stołjetna
protyka:
Aug. ſo ſ czo-
plym webrom
ſapoczne; hacz
do 11 wulka
niewoſtajnoſz;
14 hacz do 20
budze rjane
czopke webro
pſchi konzu pał
deſzczjif.

Wopommenja
hódne dnj.
1. Kralowſke
dawki.
10. Lawrenza.
24. Wartromja
23. Kónz pſo-
wich dnjow.

1. Kameńz.*
3. Budy-
ſchin.*
- Eiſenberg*
5. Kulow.*
7. Reſwaczi-
dło.*
- Wjeteńza.
9. Beſkow.
10. Sły Ko-
morow.
12. Gubin.*
- Kinsbórf.
- Szank-
now.
- Żahań.*
13. Bart.*
- Dobroług*
19. Szorelż.*
- Kame-
njow.*
- Gaſſyn.*
- Grabin.*
- Stuhland.
- Wjeto-
ſchow.
20. Pſchibryeg.
21. Kadeberg*
22. Kralow.*
24. Gałſch-
tron.*
- Gródf*
- Goliſchyn.
26. Brody.*
- Lubań.*
- Lubnjow.
- Kufow.*
- Pózkow.*
- Wospórf.*
27. Genners-
doſf.
30. Stara
Darbna.
31. Żitawa.*
- Warszcz.*
- Drtrand.*
- Kufow.*
- Trjebulje.*

1861. September, później, ma 30 dniów.

Miesiączkowe
přchemienjenje.
Wedro.
Stożetna
protyka.

Hermankt
a
sfótne wiśi.

Tydzień a dni.	Porządźena protyka		Stara julianska August.	☉			D h. m.
	evangeliska.	katholiska.		śhab. h. m.	śhow h. m.	Węste imienija.	
36. tydzień. Text dop.: Łuk. 17, 11—19; pop.: Matth. 11, 16—19. 1. Sam. 3, 11. Żak. 1, 5.							
1 niedz.	14. n. po św. tr.	15. n. po św. tr.	20 10. n. p. sw.	5 13	6 46		0 44
2 pónđz.	Abfalona	Rahele	21 Thaddeja	5 15	6 44		1 59
3 wut.	Mansw.	Mansweta	22 Agathy	5 17	6 42		3 18
4 średa		Rosalije	23 Lupa	5 19	6 40		śh. p.
5 śchw.	Nathana	Lavr. Żust.	24 Bärtrona	5 20	6 37		6 18
6 piatk	Magna	Dnefofora	25 Eusebia	5 22	6 35		6 39
7 śobot.	Reginy	Reginé.	26 Adriana	5 23	6 33		7 2
37. tydzień. Text dop.: Matth. 6, 24—34. pop.: Matth. 11, 25—30. Dan. 5, 13—17. Łuk. 17, 10.							
8 niedz.	15. n. po św. tr.	16. n. po św. tr.	27 11. n. p. sw.	5 25	6 31		7 29
9 pónđz.	Sidonij	Gorgonija	28 Mojzasa	5 26	6 29		8 3
10 wut.	Pulcherje	Mikławośch Th.	29 Jana sm.	5 28	6 27		8 49
11 średa	Abrama	Prota	30 Alexandra	5 29	6 24		9 45
12 śchw.	Bohumika	Żnoczenczia	31 Marije p.	5 31	6 22		10 52
13 piatk	Amata	Amata	1 septembra	5 33	6 20		śh. d.
14 śobot.	Pow. Křhija	Křiz powośch.	2 Anthima	5 35	6 18		0 5
38. tydzień. Text dop.: Łuk. 7, 11—17; pop.; Jan. 9, 1—5. 2. Sam 12, 18—23. Żak. 4, 7—10.							
15 niedz.	16. n. po św. tr.	17. n. po św. tr.	3 12. n. p. sw.	5 36	6 15		1 22
16 pónđz.	Eufemije	Kornelia	4 Zachariasa	5 38	6 12		2 35
17 wut.	Lamberta	Żofesa Kup.	5 Mamerta	5 39	6 10		3 48
18 średa	Watem.	Śśuche dne	6 Michała	5 40	6 9		4 57
19 śchw.	Renata	Żanuarja	7 Sazona	5 42	6 6		śh. p.
20 piatk	Kalizta	Żriśki	8	5 43	6 4		6 1
21 śobot.		Mateja	9 Joachima	5 45	6 1		6 20
39. tydzień. Text dop.: Łuk. 14, 1—11; pop.: Łuk. 12, 54—57.							
22 niedz.	17. n. po św. tr.	18. n. po św. tr.	10 13. n. p. sw.	5 47	5 59		6 42
23 pónđz.	Thekfe	Polizrené	11 Theodory	5 49	5 57		7 10
24 wut.	Jana pod.	Gerarda	12 Autouia	5 50	5 54		7 44
25 średa	Kleośaśa	Kleośaśa	13 Kornelia	5 52	5 52		8 28
26 śchw.	Cypriana	Czypriana	14	5 53	5 50		9 20
27 piatk	Koś. D.	Kośmé a Dam.	15 Niketasa	5 55	5 47		10 25
28 śobot.	Wjazśł.	Wacźswawa	16 Eufenia	5 57	5 45		11 35
40. tydzień. Text dop.: Matth. 22, 34—40. pop.: Matth. 10, 16—22.							
29 niedz.	18. n. po św. tr.	19. n. po św. tr.	17	5 58	5 42		śh. d.
30 pónđz.	Hieronyma	Hieronyma	18 Eumenia	5 59	5 40		0 50

☉ Młody
mjeś. 4. sept.
w noży 11 hodź
1 min. pośaże
na newobśta-
ne wedro.
☾ Prjeni
bjerł. 11. sept.
pop. 2 hodź 5
min. ma rjane
wedro.
☽ Wofuym.
19. sept. rano
2 hodź. 50 min.
přchineśe wjetr
a deśceż.
☽ Wofłeni
bjerł. 27. sept.
rano 7 hodźin.
13 minut. ma
rjane wedro.

**Stożetna
protyka:**
September fo
ś deśceżikom
śapocźne; wot
10. do 14.
renje. 15. do
18. deśceż; 18.
do 21. renje;
22. do 25.
deśceż; wot
26. do 29.
renje.

**Wopommenja
hódné dni.**
1. Śapocźatł
hóntw.
9. Kermuścha
hodźiśka.
18. Kwatem-
ber. 29. Mi-
chała. 30. Kra-
lowka renta.

2. Khocze-
bus.*
Přhibus.
Stożpnjo.*
Ortrand.
Nufow.
3. Danina.
4. Křiwaczi-
do.*
6. Kalawa.*
9. Mużakow.*
Draźdzany.
Nowofalż.
Żarow.*
10. Paľś-
traw.
11. Nadeburg.*
Żemr.
12. Wotbra-
mozy.*
14. Drjomf.*
16. Kamenż.*
Lubin.
Nychbach.*
Mikoras.
21. Bart.*
23. Bifkopizh.*
Gubin.*
Śśłank-
now.
Wojerezy.*
Třebuśe.*
25. Połcźniza.*
27. Wleccjin.*
29. Woroj.
30. Ğuczina.
Guska.*
Kafezy.
Wóflint.*
Dubż.*
Gaffyn.*
Luboras.*
Grobziśa-
cjo.

1861. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Wieżaczkowe
pschemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Sermanti
a
stótnie wiski.

Tydzień a dnj.	Poradzona protyka		Stara julianska September.	☉		Nebste inamania	☾
	evangeliska.	katholiska.		sfhad. h. m.	fhow. h. m.		
1 wut.	Remigia	Remigia	19 Trofina,	6 1 5 39		2 9	
2 sředa	Rahelje	Rahela	20 Kwatemb.	6 2 5 36		3 33	
3 sřtw.	Magim.	Randida	21 Hodrata	6 4 5 34		4 57	
4 pjatk.	Franziska	Franziska	22 Foka	6 6 5 32		fhw.p.	
5 sobot.	Plazida	Placzida	23 Jan podj.	6 7 5 30		5 26	

☉ Młody
mjeř. 4. oktbr.
rano 7 hodžin.
45 minut. ma
rjane wedro.
☽ Prjeni
bjertl. 10 oft.
pop. 2 hodž 1
min. pschineře
deszcz awjetr.

2. Nefwaczi-
dło.*
Kroslyn.
7. Berna-
czizy.*
Grabin.*
Sčjera-
chow.
Kulow.
Zybalin.
Hródt.*

41. tydzień. Text dop.: Luk. 10, 38—42; pop.: Mark. 9, 38—41.
1. Mojs. 33, 9—11. Jak. 3, 5—10.

6 nedž.	10. n. po řw. tr.	20. n. po řwatk.	24 15. n. p. sw.	6 9 5 27		6 1
7 póněž.	Eřthery	Marla	25 Eufrosiny	6 11 5 25		6 44
8 wut.	Eřraina	Brigitė	26 Jana theol.	6 13 5 24		7 37
9 sředa	Dionysia	Dionysia	27 Kalistrata	6 14 5 21		8 43
10 sřtw.	Ařhanař.	Franziska ř B.	28 Charitona	6 15 5 19		9 56
11 pjatk.	Gereona	Placzidije	29 Cyriaka	6 17 5 16		11 10
12 sobot.	Magimiliana	Magimiliana	30 Rjehorja	6 19 5 14		řhw.d.

☉ Połny
mjeř. 18. oft.
weczor 7. hodž.
27 min. pschi-
neře rjanty
czaj.
☽ Pořłeni
bjertl. 26. oft.
weczor 10
hodž. 43 min.
ma řymne no-
zř, pař czopke
dnj.

9. Wjeteńza.
12. Rubin.*
14. Kinsbort.*
Lubij.*
15. Bardszcz.*
Křstow.
Sřy řw-
morow.
17. Wifow.*
21. Rabne-
rizz.*
Draždzjany
Goliřchyn.
Halsch-
trow.*

42. tydzień. Text dop.: Luk. 13, 6—9; pop.: Matth. 19, 3—8;
1. Mojs. 13, 8. 9. Matth. 5, 27.

13 nedž.	20. n. po řw. tr.	21. n. po řwatk.	1 oct. 16. n. p.	6 21 5 12		0 25
14 póněž.	Burřharđa	Kalista	2 Cypriana	9 23 5 9		1 38
15 wut.	Hedwiki	Theresije	3 Dionysia	6 24 5 7		2 48
16 sředa	Hawła	Hawwa	4 Hierothea	6 26 5 5		3 57
17 sřtw.	Innozenza	Hedwiki	5 Charitiay	6 28 5 3		5 5
18 pjatk.	Luk. Ev.	Lufasřa	6 Dom. jap.	6 30 5 1		řř. p.
19 sobot.	Ferdinanda	Wendelina	7 Sergia	6 32 4 59		4 48

Stoljetna
protyka:
Wot 1. do 8.
rjane wedro;
8. do 13. řa-
mróczene ne-
bjo a deszcz;
17. prjene
merřnenje;
18. do 21. řu-
lute rjane czó-
pke dnj; 22. do
kónza řamró-
czene nebjo a
newobřtajne
wedro.

Řyřwawłd*
Zahai.*
22. Wřřibřjeg.
23. Břřtopizz.*
24. Ortrand.*
25. Bessow.
26. Budy-
řchin.*
28. řasanza.
Wjeto-
řchow.

43. tydzień. Text dop.: Matth. 25, 1—13; pop.: Matth. 12, 46—50.
Matth. 1, 15—17. Eph. 5, 25.

20 nedž.	21. n. po řw. tr.	22. n. po řwatk.	8 17. n. p. sw.	6 33 4 57		5 13
21 póněž.	Wurřřle	Wurřřle	9 Jakuba Alf.	6 35 4 54		5 46
22 wut.	Kordulje	Kordule	10 Eulampia	6 37 4 52		6 27
23 sředa	Severina	Severina	11 Filipa	6 39 4 50		7 15
24 sřtw.	Salomy	Rafaela	12 Proba	6 41 4 48		8 14
25 pjatk.	Wylema	Chrysanthia	13 Kampa	6 42 4 46		9 21
26 sobot.	řioba	Ewariařa	14 Nazaretha	6 44 4 44		10 33

44. tydzień. Text dop.: Mark. 18, 21—35; pop. Matth. 21, 28—31.

27 nedž.	22. n. po řw. tr.	23. n. po řwatk.	15 18. n. p. sw.	6 45 4 42		11 48
28 póněž.	řchin. řud.	řchin. řud.	16 Longina	6 47 4 41		řř. d.
29 wut.	Narziřa	Narziřa	17 Hoseasa	6 49 4 39		1 4
30 sředa	Klaudia	Klaudia	18 Luk. ev.	6 51 4 37		2 25
31 sřtw.	řw. reform.	Wolfganga	19 Joela pr.	6 53 4 35		3 49

Maleřřanřa;
Porřřiřa;
Hródzřczan-
řa a. t. d.

Wopomnenja
hádne dnj.
16. řawła.
28. řchimana
řudasřa. řer-
muřřa: Buri-
czanřa; Bu-
deszczanřa;
Wjeszczanřa;

1861. November,

najymnik,

ma 30 dnjow.

Mejsaczkowe
pŝchemjenenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermanti
a
ŝfotne wiŝi.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska Oktuber.	O		Meŝte imameja	D ŝh. ŝh. h. m.
	evangelŝka.	katholŝka.		ŝhab. h. m.	ŝhom. h. m.		
1 pjatt	Wŝch. ŝw.	Wŝch. ŝw.	20 Artemia	6 54	4 33		5 14
2 ŝobot.	Wŝch. d.	Wŝch. duŝch.	21 Hilariona	6 55	4 32		ŝh. p.

45. tydjen. Text dop.: Matth. 22, 15—22; dop.: Mark. 12, 41—44.

2. Moŝj. 5, 1—4.

3 nedz.	23. n. po ŝw. tr.	24. n. po ŝwatt.	22 19. n. p. sw.	6 57	4 31		4 32
4 pøndz.	Korŝe	Korŝ. Borrrom.	23 Jak. jap.	6 59	4 29		5 23
5 wut.	Blandiny	Zacharia	24 Arethasa	7 1	4 27		6 28
6 ŝreda	Leonharda	Leonharda	25 Marciana	7 3	4 25		7 40
7 ŝctw.	Erdmana	Eugelberta	26 Demetria	7 5	4 23		8 58
8 pjatt	Emericha	Godofreda	27 Nestora	7 7	4 21		10 14
9 ŝobot.	Bozidara	Urfina	28 Terenza	7 9	4 20		11 28

46. tydjen. Text dop.: Matth. 25, 31—46; pop.: Matth. 20, 20—23.

ŝef. 55, 8. 9.

10 nedz.	24. n. po ŝw. tr.	25. n. po ŝwatt.	29 20. n. p. sw.	7 10	4 19		ŝh. d.
11 pøndz.	Marczina biŝf.	Marczina biŝf.	30 Zenobia	7 12	4 17		0 40
12 wut.	Modesta	Evagria	31 Stachisa	7 13	4 16		1 49
13 ŝreda	Arkadia	Staniswawa	1 novembra	7 15	4 15		2 56
14 ŝctw.	Levina	Klementine	2 Azindina	7 17	4 13		4 4
15 pjatt	Leopolda	Leopolda	3 Akepsima	7 18	4 12		5 12
16 ŝobot.	Edmunda	Edmunda	4 Jana jap.	7 20	4 10		6 18

47. tydjen. Text dop.: Matth. 24, 15—21; pop.: Matth. 13, 47—50.

Prjed. Gal. 8, 11—13.

17 nedz.	25. n. p. ŝ.	26. n. po ŝwatt.	5 21. n. p. sw.	7 22	4 8		ŝh. p.
18 pøndz.	Heŝychia	Heŝychia	6 Pawoła	7 24	4 6		4 24
19 wut.	Hiŝbethy	Hiŝbeté	7 Hieron.	7 25	4 5		5 12
20 ŝreda	Emilije	Begnigna	8 Septg. M.	7 26	4 4		6 8
21 ŝctw.	Mar. wop.	Mar. woprow.	9 Onesifa	7 28	4 3		7 13
22 pjatt	Pokutny pjatt.	Ťzäczilije	10 Ernsta	7 30	4 2		8 22
23 ŝobot.	Klemenza	Klemenza	11 Viktora	7 32	4 1		9 34

48. tydjen. Text dop. Jan. 12, 44—50; pop.: Ťjew. 3, 15—17.

ŝŝ. 16, 8—11.

24 nedz.	26. n. p. ŝ.	27. n. po ŝwatt.	12 22. n. p. sw.	7 34	4 0		10 48
25 pøndz.	Katrziny	Katrzine	13 Jana Chr.	7 35	3 59		ŝh. d.
26 wut.	Konrada	Konrada	14 Filipa	7 37	3 58		0 6
27 ŝreda	Ťunczerja	Waŝilea	15 Sap. poŝc.	7 39	3 57		1 24
28 ŝctw.	Ruŝfa	Soŝthena	16 Zap. poŝt.	7 40	3 56		2 46
29 pjatt	Waltera	Saturnina	17 Rjehorja	7 41	3 55		4 10
30 ŝobot.	Pandrija	Pandrija	18 Platon m.	7 42	3 54		5 39

● Młody
mjeŝ. 2. nov.
pop. 4 hodzin.
2 min. ma rja-
ne wedro.

☾ Prjeni
bjertl. 9. nov.
dop. 11 hodz.
33 min. poŝaje
na wjetr a
ŝymu.

☺ Poŝny
mjeŝ. 17. nov.
pŝcip. 1 hodz.
56 min. ma jeli
ranŝiŝi wjetr
mjeje, rjane
dny, jeli we-
czorny, deŝcz.

☾ Poŝleni
bjertl. 25. nov.
pŝcip. 12 hodz.
0 min. pŝci-
neŝe wjetr a
deŝcz.

Stoljetna
protyka:

Nov. ŝo ŝ rja-
nym wedrom
ŝapoczne; 7
deŝcz; 11. do
16. ŝnjeh, 17.
do 20. renje;
21. do ŝnza
wjertŝkoŝte a
moŝty czäŝ.

1. Grödf.*
3. Brimafd.
4. Nowoŝalz.
- Draždzany.
- Lubnjow.
- Eufow.*
- Brody.*
- Muhland.
5. Bart.*
6. Neŝwaczje-
bto.*
- Nadeberg*
8. Stara
Darbna.
9. Trjebulje.*
11. Gubin.
- Nyŝbach.
- Poŝczynza*
- Roŝbörk.*

12. Gaŝŝ-
trom.*
- Damma.
- Jafonza.
- Stokpno.*
- Pizn.*
25. Woŝpörk.*
- Lubin.
26. Dobroŝug*
- Ťty Ro-
morow.
27. Nadeburg*
- Ťemr.*
- Boroj.
- Pŝchibus.*
- Ťitawa.*

Wopomnenja
hódne dny.

1. Kralowŝke
dawki. 4. Ker-
muŝka; Bart-
ŝta, Ťucz-
njanŝka. 16.
Ťerm. Kluf-
ŝchanŝka.
22. Pokutny
pjatt. 30. Ťan-
drija.

1861. Dezeraber,

hodownik,

ma 31 dnjów.

Mjeſaczkowe
pſchemjenjenje.
Wedro.
Stoljetna
protyka.

Hermannt
a
ſtótne wiki.

Tydzień a dni.	Porebżena protyka evangelſka. Katholſka.	Stara juliańska November.	☉ ſſhab. h. m.	☽ ſſhot. h. m.	☾ Poczeſt imienia.	☽ ſſh. h. m.
49. tydzień. Text dop.: Romſf. 13, 11—14; pop. Jan. 15, 1—15.						
1 nedz.		19 dz. adwenta	7 43	3 54		7 4
2 póndz.	Aurelije	Pawline	20 Reh. s. D.	7 44	3 54	
3 wut.	Franza K.	Francaza Kav.	21 Mar. wop.	7 46	3 54	
4 ſreda	Borbory	Borbore	22 Filemona	7 48	3 53	
5 ſchw.	Amoſa	Sabbasa	23 Amfiocha	7 49	3 53	
6 piat	Mikławſka	Mikławſka	24 Katrzyuy	7 51	3 52	
7 ſobot.	Markwarda.	Ambrosia	25 Klementa	7 52	3 52	
50. tydzień. Text dop.: Jap. ſt. 3, 22—25; pop. Matth. 5, 17—19.						
8 nedz.	2. nedz. adwenta	2. nedz. adwenta	26 24 n. p. sw.	7 53	3 52	
9 póndz.	Agripiny	Leokadije	27 Jakuba m.	7 54	3 51	
10 wut.	Rudithy	Melchjada	28 Sch. m.	7 56	3 51	
11 ſreda	Damaſa	Damaſa	29 Paramona	7 57	3 50	
12 ſchw.	Epimacha	Dionyſije	30 Handrija	7 58	3 50	
13 piat	Ruzije	Stiſije	1 decembra	7 59	3 50	
14 ſobot.	Œidora	Miſaſia	2 Ilabakuka	8 0	3 50	
51. tydzień. Text dop.: Koloff. 1, 12—15; pop. Matth. 11, 2—10.						
15 nedz.	3. nedz. adwenta	3. nedz. adwenta	3 1. w. adv.	8 0	3 50	
16 póndz.	Ananiaſa	Eufebia	4 Bobory	8 1	3 50	
17 wut.	Iſaaka	Lazara	5 Sabbasa	8 2	3 50	
18 ſreda	Kwatember	Œuſche dne	6 Mikławſa	8 3	3 50	
19 ſchw.	Reinharda	Joſhna	7 Ambrosia	8 4	3 51	
20 piat	Ammona	Ammona	8 Patapia	8 4	3 51	
21 ſobot.	Domafcha	Domafcha	9 Mar. poa.	8 4	3 51	
52. tydzień. Text dop.: 1. Jan. 1, 1—4; pop.: Jan. 1, 19—27.						
22 nedz.	4. nedz. adwenta	4. nedz. adwenta	10 27 n. adv.	8 5	3 52	
23 póndz.	Dagoberta	Wiſtorije	11 Daniela	8 5	3 52	
24 wut.	Batorżiza	Batorżiza	12 Spiridiona	8 6	3 53	
25 ſreda	1. ſw. hodow	1. ſw. hodow	13 Eustraza	8 6	3 54	
26 ſchw.	2. ſw. hodow	Œaſczepana	14 Thyrsa	8 7	3 55	
27 piat	Jana ewang.	Jana ewang.	15 Eleutheria	8 7	3 55	
28 ſobot.	New. dz.	Newin. dzjezi	16 Aggaja	8 7	3 56	
53. tydzień. Text dop.: Lit. 2, 11—14; pop. Lut. 2, 1—14.						
29 nedz.	nedz. ho hodz.	ſreda. wo hodz.	17 3. n. adv.	8 7	3 57	
30 póndz.	Dawida	Honaria	18 Seſtiara	8 7	3 59	
31 wut.	Œylweſtra	Œylweſtra	19 Bonifaca	8 7	4 0	

☉ Młody
mjeſ. 2. dez.
rano 3 hodzin.
6 min. pſchi-
neſe beſchcz,
wjetr a ſnieh.

☽ Prjeni
bjertl. 9. dez.
rano 3 hodzin.
59 min. poſaje
na merjenje.

☽ Poſny
mjeſ. 17. dez.
rano 8 hodz.
59 min. ma
kurjawa.

☽ Poſleni
bjertl. 24. dez.
weczor 10 hodz.
40 min. ma
wjetr a ſnieh.

☉ Młody
mjeſ. 31. dez.
pop. 2 hodzin.
43. min. pſchi-
neſe jaſne ne-
bjo a ſnyu.

**Stoljetna
protyka:**
Wot 1. do 10.
kurjawa, ſnieh
a wjetr 11. do
18. ſuche mer-
jenje; 19. do
28. ſyma a
ſnieh; 29
beſchcz; 30. a
31. rjane
wedro.

2. Biſtopizy.*
Caſſyn.*
3. Bart (lane
wiki.)
4. Negmaczi-
tko.*
9. Dziejje.*
Dziejw.*
Brody.*
Mikoraſ.
10. Gaſch-
trow.*
11. Kroſſyn.
Eiſenberg*
13. Stara
Darbna.
14. Trebulje.*
16. Luboraſ.
Hrodł.
17. Barſchaj.*
18. Ruſland.
21. Wojezechy*
Muſakow.
23. Kulow.

**Wopommenja
hódne dni.**
1. Prjeni ad-
vent. 18. Kwa-
tember.
21. Domafcha
24. Batorżiza.
31. Œylweſtra.
— Kralowſta
renta.

W u l i c z b o w a n i e d a n i e.

Rapi- tal.	3 Prozent.		3 1/2 Prozent.		4 Prozent.		4 1/4 Prozent.		5 Prozent.		Rapi- tal.
	Ietnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Ietnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Ietnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Ietnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	Ietnje. tol. ngl. np.	miejscajnie. tol. ngl. np.	
1	9	7/10	1 5/10	1 9/10	1	1 3 5/10	1	1 1/10	1	1 5/10	1
5	4 5	3 7/10	5 2 5/10	4 4/10	6	6 7 7/10	5	5 5/10	7	6 3/10	5
10	9	7 5/10	10 5	8 3/10	12	12	1	1 1/10	15	1 2 5/10	10
15	13 5	14 1/10	15 7 5/10	1 3 1/10	18	18	1 5	1 6 9/10	22 5	1 8 8/10	15
20	18	15	21	1 7 5/10	24	24	2	2 3 5/10	2 5	2 5	20
25	22 5	18 7/10	26 2 5/10	2 1 9/10	1	1	2 5	2 8 1/10	1 7 5	3 1 3/10	25
30	27	22 5/10	2 6 3/10	2 6 3/10	1 6	1 6	3	3 3 8/10	1 1 5	3 7 5/10	30
35	1 1 5	2 6 3/10	1 6 7 5/10	3 6/10	1 12	1 12	3 5	3 9 1/10	1 22 5	4 3 8/10	35
40	1 6 5	3	1 12	3 5	1 18	1 18	4	4 5	2	5	40
45	1 10 5	3 3 8/10	1 17 2 5/10	8 9 4/10	1 24	1 24	4 5	5 9/10	2 7 5	5 6 3/10	45
50	1 15	3 7 5/10	1 22 5	4 3 8/10	2 12	2 12	5	5 6 3/10	2 15	6 2 5/10	50
60	1 24	4 5	2 3	5 2 5/10	2 12	2 12	6	6 7 5/10	3	7 5	60
70	2 3	5 2 5/10	2 13 5	6 1 3/10	2 24	2 24	7	7 8 9/10	3 15	8 7 5/10	70
80	2 12	6	2 24	7	3 6	3 6	8	8	4	10	80
90	2 21	6 7 5/10	3 4 5	7 8 8/10	3 18	3 18	9	10 1 3/10	4 15	11 2 5/10	90
100	3	7 5	3 15	8 7 5/10	4	4	10	11 2 5/10	5	12 5	100
200	6	15	7	17 5	8	8	20	22 5	10	25	200
300	9	22 5	10 15	26 2 5/10	1	1	20	3 7 5/10	15	1 7 5	300
400	12	1	14	1 5	16	16	1 10	1 15	20	1 20	400
500	15	1 7 5	17 15	1 13 7 5/10	20	20	1 20	1 26 2 5/10	25	2 2 5	500
1000	30	2 15	34	2 27 5	40	40	3 10	3 22 5	50	4 5	1000
5000	150	12 15	175	14 17 5	200	200	16 20	18 22 5	250	20 25	5000

W u l i c z b o w a n i e, kał wysoko 1 punt podybde, lbyż zentnat 1, 2, 3 hacż 100. tol. placji.
Zentnat ma 100 puntow; 1 tol. 30 ngl., 1 ngl. 10 np.

gent. tl.	punt. ngl. np.	gent. tl.	punt. ngl. np.	gent. tl.	punt. ngl. np.	gent. tl.	punt. ngl. np.	gent. tl.	punt. ngl. np.	gent. tl.	punt. ngl. np.																		
1	3	11	3	3	21	6	3	1	9	3	41	12	3	51	15	3	61	18	3	71	21	3	81	24	3	91	27	3	
2	6	12	3	6	22	6	6	32	9	6	42	12	6	52	15	6	62	18	6	72	21	6	82	24	6	92	27	6	
3	9	13	3	9	23	6	9	33	9	9	43	12	9	53	15	9	63	18	9	73	21	9	83	24	9	93	27	9	
4	1	2	14	4	2	24	7	2	34	10	2	44	13	2	54	16	2	64	19	2	74	22	2	84	25	2	94	28	2
5	1	5	15	4	5	25	7	5	35	10	5	45	13	5	55	16	5	65	19	5	75	22	5	85	25	5	95	28	5
6	1	8	16	4	8	26	7	8	36	10	8	46	13	8	56	16	8	66	19	8	76	22	8	86	25	8	96	28	8
7	2	1	17	5	1	27	8	1	37	11	1	47	14	1	57	17	1	67	20	1	77	23	1	87	26	1	97	29	1
8	2	4	18	5	4	28	8	4	38	11	4	48	14	4	58	17	4	68	20	4	78	23	4	88	26	4	98	29	4
9	2	7	19	5	7	29	8	7	39	11	7	49	14	7	59	17	7	69	20	7	79	23	7	89	26	7	99	29	7
10	3	—	20	6	—	30	9	—	40	12	—	50	15	—	60	18	—	70	21	—	80	24	—	90	27	—	100	30	—

Njekotši europišzy weřchojo.

Jan, kral sakski, rođz. 12. dezembra 1801; ženeny f Amaliu Augustu, bajersej prynezehynu, rođz. 13. novembra 1801. Džjeci: 1) Bedrič August Albert, rođz. 23. haperleje 1828; ženeny f prynezehynu Karolu f Wasa, rođz. 5. augusta 1833; 2) Marja Hilžbeta, rođz. 4. februara 1830, wudowa nebo gemecisfkeho wójwody Ferdinanda; 3) Bedrič August Jurij, rođz. 8. augusta 1832, ženeny f portugalskej prynezehynu: Hanu Marju, rođz. 21. julija 1843; 4) Marja Sidonia, rođz. 16. augusta 1834; 5) Sofia, rođz. 15. mjerza 1845.

Bedrič Wylem IV., kral pruski, rođz 15. okt. 1795. prynezegent: Bedrič Wylem, rođz. 22. mjerza 1797. Franz Josef, křezor rakuski, rođz. 18. augusta 1830. Alexander II., křezor ruski, rođz. 29. haperleje 1818. Napoleon III., křezor franžowski, rođz. 20. ĥap. 1808.

Abdul Medjid, křezor turkowski rođz. 23. ĥap. 1823. Maximilian II., kral bajerški, rođz. 28. novembra 1811. Leopold, kral belgiški, rođz. 16. dezembra 1799. Bedrič VII., kral danski, rođz. 6. oktobra 1808. Ota I., kral grichiski, rođz. 1. junija 1815. Jurij V., kral hanoverski, rođz. 27. meje 1819. Wylem III., kral niederlandski, rođz. 19. febr. 1817. Don Pedro V., kral portugalski a algarbiski, rođz. 16. septembra 1837. Pius IX., bamž romski, rođz. 13. meje 1792. Viktor Emanuel, kral sardinski, rođz. 14. mjerza 1820. Sfabella, kralowa španiska, rođz. 1. oktobra 1830. Karla XV., kral šwedski, rođz. 3. meje 1826. Wylem, kral württembergski, rođz. 27. septembra 1781. Viktoria, kralowa jendželjska, rođz. 24. meje 1819. Mikławsch, weřch czornohórski, rođz. 6. dezembra 1841.

1.

Pomhaj Bóh wam!

Ljeto nimo leczi, so jedyn newje, ĥdže je wostało. Semja so werczi kaž pschajne kolesto a seger čaša steio newostane. Kaž woda w rjezy bes wotčakowanja nimo brjoha czjeri, tak bes sastacza žolny čaša so nimo waleja. Žiwjenje na semi je jako szien a neje žane sabzerženje. Sslónččko sřhadža, slónččko so křowa, bžen k dnju so do rowa saubzenosze pohreba a žadyn so wjazhy newróczi. Predy hač so dohladamy, je jich 365 nebo. Ljedom bjely řnjuh semju křyje, dha na ljetne slónččko se řiwosimi czoplisřhimi pruhami jón řzruje. Dolho netraje, so řhwj na polach so selenja a weřelje rostu, dha so křka žnenza wótsi, kotraž wřhitko pošyče a psches prófne řchczerniščeza wjetr nahmny buje. Nřzje so řabžeja a řczjeja f řjanym monenjom k weřelu nimohodžahyř a po malej řhwili, ĥdyž na ne pohladasř, řřhileja řiwose ĥřojczki, kaž bychu prajicz ĥzlye: křotka je wřcha nasřa křařnosz. Sřtomny so selenja a f řjanymi řlodami nař wofřchewja a řa křotki čzař dha řu řlody řesřczypane a wozřtneue liřziki na řemju padaja. Nicžo tu na řwjećje neje, řřtož by wobřtajnje wostało. Tu je lute řřchemjenenje. Čzasy so řřchemjenenja a ludžo f nimi. Wřhitko nam wobřwjedzuje, so my tu žane wobřtajne mjesto nimamy.

Sřto dha pař ĥzyl so psři tym bojecz? řřto ĥzyl řakoszczje, řřto wustacz? Wřřař tola jencho řnajemy, řiz wostane jedyn a tón řamny, so řo na neho řpufřezczjež mřžemy. Hač runje řo na řemi wřřitko řestari kaž drařta a wřřitko řo psřewobroczi jako řlat, wón wostane, kaž je predy byl. Neř ĥwjesřy junu wuhasnu a wřřitke wjezy w woheniu řandu kaž řad, wón je predy byl a buđže potom. Neř lieta na lieta řo do ĥlubořkeho morja řaũđzenosze ponurja, jeho lieta nepsřestanu. Ĥdyž je tu wřřitko: řublo a řiwjenje, řbožje a weřro newobřtajne, pola neho žane psřchemjenenje neje ani řwjetkoszczje ani czjemnoszczje. Ĥlaj! to je nasř Bóh we nebeřach, tón wótz nasřeho řneřa řesom řřřřřta, nasř ľubny wótz. Tón je nasře wuřřhowanje řtajnje a psřezjo. řeho ľnada traie wot naroda do naroda a jeho prawda nad řymi, křřiz řo jeho boja. řeho dobrota czini, so f nami řonz neje, dokelž jeho řmilnoscz nepsřestane, ale je křžde ranje nowa a jeho řwjernoscz je wulka. Tutón Bóh pomhaj wam, kaž je wam hač dotal pomhaj.

řdyž pař runje křžde lieto, řiz je řo minylo, nam to k wutrobje položi, so wřřitko tu na řwjećje je newobřtajne, dha tola wot teho řneřa, řiz je a řiz buđže, nam człowekam je poruczene, so dřřwimny bycz wobřtaini.

Wy řeze řřchczřienjo, ľubi czitarjo, a dřřziczje řo k řřřřřtuskej řesufej, k temu wobžerej a biskopej wa-

ſchich duſchom, pſches kotrehož móžecze ſow czaſnje a tam wjecznie ſbóžni bęć. Zeli ſo paſ to czeće, dha dęrbicze wobſtajni bęć we wjerje do neho. Woſtacz dęrbicze pſchi tym, ſchtož ſcje nawukli a wam je do-wjerene, a neſmjecze ſo dacž kóždemu wjetrej khablacž ani kłodžicž po kóždym pucžu, kaž newobſtajne wutrobę cžinja. Budžcze dale wobſtajni we kóždym czežkim bjedženſu pſchecziwo hrjecheſ, ſo byſchcze ſwoje duſchje ſweczili temu kneſej. Neſpicze, dęrzcze ſo muſzy a budžcze ſylni; wopafaicze waſche ledžby ſe ſwjernoſzju a woblecžcze ſo kabat prawdoſcje a wobujcze ſo ſchórnje, ſo byſchcze hotowi byli na ewangelion teho mjera. Budžcze paſ tež wobſtajni we luboſczi pſchecziwo kóždemu a nedajcze ſo ani wot nedžakomnoſcje ani wot hroſnoſcje lubži wottraſchicž wot dobrotuczinenja, pſchetož luboſcž newupane, hacž runje wjeſchczenje ſa-hinčy, a rycze pſcheczacž a poſnacze ſo ſhubicž ma. Budžcze ſczerpliwu we czeſnoſczi, weſeli we nadžiti, wobſtajni we modlitwje. Gładajcze ſo, ſo nebyſchcze, do błuda neſbóžnych lubži ſobu czežnjeni, newupanyli ſe ſwojeje wobſtajnoſcje, ale roſcžcze we wjerje a poſnaczu naſchego kneſa Jeſom Khręta. A temu pomhaj wam Bóh.

Wy ſcje paſ po ſwojeje narodnoſczi Szerbjo, lubi cžitario! Wy ſebžicze ſredža w Niemzacę. Niemzowſtvo waſ do kola wokolo wobdawa. Strach je po tajkim, ſo by waſcha ſerbfka rycž, waſche ſerbfke draſczenje, waſche ſerbfke waſchnie móhto ſchódu czerpicž. Teho dla gładajcze ſo tež we tym, ſo byſchcze newupanyli ſe ſwojeje wobſtajnoſcje. Woſtaicze wobſtajni ſakitarjo ſwojeje ſerbfſke rycze, kotruž wot młodoſcje hem ſcje wuknyli, ſo ſo jeje ženje nehanibujcze. Budžcze wobſtajni lubowarjo ſerbfſheho draſczenja. Cžafy ſo we tym móžnje pſchemjenje, ſo kóždoljetnje hinaſche futnie a draſczenja na ſwjatko ſtupja. Widžicž je, ſo ſerbfzy hólzy a ſerbfke holecžki pſchi kwaſach a kſcheciſ-nach, pſchi kemschach a rejacę ſo we njemſkich futnijach pocžinua hordžicž, jačo bychu ſo ſwojeho ponižneho a pjekneho ſerbfſheho draſczenja hanibowali.

Woſtaicze napoſled tež wobſtajni we ſaſchowanju ſwojeho dobrego waſchnja, kotrehož dla dobru křwału wſchudžom wužiwacze. Woſtaicze pilni a dźjelawi, ponižni a ſpokojni, kaž waſchi wótzojo ſu byli. Ne-myſlcze na wyſoke wjezy křiba na to, ſo byſchcze ſo we wſchjem dobrým poſnaczu wudoſpołnili, wjeru a ſwjernu pſchiſporeli a dale bóle kſcheczijanſke obabojane žiwjenje webli we ſłowach a we ſtutach. Tajku wob-

ſtajuoſč we wſchjem dobrým ſpočž wam Bóh a daſ wam k nej ſwoju hnadu we Khrętuſu Jeſuſu jow cžafnje a tam wjecznie.

2.

Skucze k hubanczkan.

W prjenim hubanczku na l. 1860 ſu mróczelje wopiſane, kotrež na nebu we wſchelach ſchtaltach ſo widžicž dawaja. Eſtónčko je ta wyſoka kneni, kotrež wone ſluža. Deſchcžili ſu ſylſy, kotrež plakaja; hrimanja ſu te hólſy, k kotrymž rycža. Wjetr je jow a tam honi a hdyž ſo newidža, dha naſtane ſchłódna ſuchota, ſo ſo ludžom woſtudži. Bur a rólnik ſa nimi kóžde ranje hlada a po tym, hacž tu ſu abo neſhu, ſwój dženſki porjad abo ſwoje dženſke dzieło poſtaji. Pſchedenak pſcheje ſwojim lubým cžitariam, ſo bychu mróczelje neſboža žiwjenje žaneho wot nich neſamrocžale, ale ſo by mile ſtónčko ſboža wſchitkim ſtajnje ſwiecžilo. —

Druhe hubanczko je huſkaze pero. S kſchidla huſkazy ſwutorhane ſluži mudrym ludžom ſa grat, k kotrymž woni myſle mudroſcje ſapikuja. Wſchitke knihi, kotrež cžitacę, ſu preby pſches pero ſpiſane a potom haſle cžiſchcžane. Eſu paſ tež knihi, w kotrychž jara hłupe a newužitne wjezy ſteja. Staraj ſo ſa te naſlepſche, dha duſchu derje ſaſtaracę. —

Sylſicžka, wo kotrež kſecze hubanczko rycži, ma narodjenje potajne. Abó weſelje abó ſrudnoſcž ju porođzi. Zeje kolebka je woczko. Nichtó neje, kiž by žane ſylſy ženje plakacž nemjel. Swarnuj waſ Bóh, ſo nebyſchcze ſylſy ſrudnoſcje plakacž trebali, ale wóbradž wam Bóh luby kneſ lute ſbožle, ſo bychu ſo wam lute ſylſy weſeljenja k woczow ronike. Troſchtujcze ſo paſ k tym ſłowom, kotrež we pſalmach ſteji: kotřiz tuby ſe ſylſami roſkřwaju, cži budža k weſelocžju žnecž. —

Schtwórtje hubanczko je drje kóžby wuhubak. To je piſnik v.

Pſchitajil ſym praſchenja k wuhubanju. Wjeſch na wſchitke wotmolwienie? Žane ſubę netreba, ſchtož nicžo nima ijecž. Bacžon k teho boka ljeta, na kotrymž ma wopuſch. Powedacž to žabyn cžłowel nemóže, ſo je wumrel. Hdyž jedyn do ſchulje kłodži, dha jedyn

nešebzi ale kroczi. Zene woto febi žada, sčtož žaneho nima. S seneho miecha pschetzp mozesch dwaj sczimic, hdbž jedyn do drugeho tpmesch.

3.

+ Kaj stare rycza, Taf mlode schwicza.

We A. nedaloko wot B. bšeschtaj mlodaj mandželstaj žiwaj. Taj mjeseschtaj wobstarneho nana, jako wumenkarija, žiwic. Tón schjedziwz, 88 ljet starj, bu flabschi a flabschi. Ruzj jemu tšchepotastej, so so jemu pschi wobedzje husto jiedž rostlida. Hdy bšeschtaj Jurij a Hana dobrej dzejzi bytoj, dha bšeschtaj se swojim nanom sczerpliwosj mjelej. Dolež so pschichobnemu žynei Juriej to nelubesche, so so nan pschi jiedzi nečistj sadžeržesche, dha kafasche wón, so by sa tšachlemi mjesto dostal a tam bu jemu jiedž podawana. Starj nan na lawzy febzjo dyrbesche febi schllu na kolena siasicj, so by jiesej mohl. Dolež pa kolena a nohi jemu tšchepotastej, dha so husto sta, so schlla na semju panj a so roslama. Nosmersany na to kafasche Jurij: wschal mamj drevjane kortko wonka na dworje stejo, do kotrehož so pšei predy žranje libasche. Poš je flaknyl, džicze a wuredžecze to kortko a podajcze se nanej; to so tola neroškame, hdbž delje pane. Taf dosta wobstarnj schjedziwz swoj kuff wobeda we kortku priobštajeny a jiedžesche son se bšl-sami a se sčchomanjom.

Taj mandželstaj pať mjeseschtaj šydomljetneho žyna. Tón bje na to ledžbowal, kať nan a macž s džiehom čžinischtaj. Jedyn džen widžischtaj, so jesu žyn kruč drewa, kotryž bje febi s kolnje pschinesl, s nožom wudžpuye, a prajeschtaj t nemu: sčto dha čžinisch, Šjetro. Aj, wotmolwi Pietrl, ja tndy kortko dželkam, s kotrehož budžetaj nan a macž siesč, hdbž staraj budžetaj. To słowo pomšasche. Starschej so swojese nelubosnosczje pscheczjwo swojemu nanej hani-bowaschtaj. Šizom weczor febzjesche tón šobu sa bli-dom a bu liepe, džžli predy, wothladany a phtany wot swojich džjeczi. Čžitaj, sčtož Siracha 3, 1—17 feji. —

4.

Jan a pschedenaf so wo protyzy rošryczujetaj.

Jan. Witaj t nam, wuj!

Pschedenaf. Wersch pomash.

Jan. Ja so swekseli, so me pschindžesch wophtacz. Ja mam tebi wele sforžicj, pschetož mi je so slje schto.

Pschedž. Sčto dha je bylo! Wschal nejšy so wotpalit, nejšy šhory byl, nejšy krumu abo šwinjo šhubil! Na cjo dha masch sforžicj?

Jan. Na šlónčsko mam sforžicj. Predy je wele nedžel taf horzo šwjecjito, so je so mi džeczal na poli a trawa na mesach a lukach spalila a žito na horžy so wuhoriko. Na to je so wele čžaba sa mrocželemi šhowalo, so to, sčtož bescheč a wulka woda mi na polach je staschta, wustšnyhč a wotawa so šuschpicž nečasche.

Pschedž. Prawje masch, so je so kousche ljeto jara newobstajue wedro mjele a so je predy šuchota a na to mokrota došho traša. Ale šlónčsko tola na tpm winu nima.

Jan. Dha šu to pšowe dny byle abo njeschto druge!

Pschedž. Nerpež taf škupje! Wjesch dha, sčto šu pšowe dny? wjesch dha, sčto šlónčsko je?

Jan. Nje! powebaj mi — ja cze prošču!

Pschedž. Najpredy wot pšowich dnjom! S wet-scheho šu te jako čžopke a šuche dny wuwolane. Wo protyzy so 22. julija šapocznu a 23. augusta šlónčža. We starodawnich čžasach mjesjachu pola Ežyptowskich, jako so hšchčen žana protyha nepišasche, šwoju wulku wažnosčž. Mjesto protyhi šastupowachu we starich čžasach we Ežyptowskej wschelte šnamenja a wjezy, kotrež buchu t wobkedžbowanju ja lud wot mjeschnikow na šjawnich mjestnach wustajane. Runje kaž bje pola starich Romskich waschuje, so mjeschnizy po hašach šhobžo čžas mlodeho mjesačžka wuwolachu, taf buchu pola Ežyptowskich wjeste šnamenja nakožowane, psches kotrež bu čžaba bješ abo njekajš wažny čžas ludu wosjemeny. Ežyptčanam pať dyrbišche wele na tym ležane byčž, to webžicž, hdy jich wulka rjela Mil se swojich brjohow štupi a kraj powodži. To so menužyž koždoljetnje we jenym a tym šamym čžasu sta a bje to wulka dobrota sa žyly kraj. Pschetož psches tute powodženje nasti wulka pšodnosčž, so netrebaču hno-žicž, ale jenicžyž šyčž a žnecž. Tuto powodženje pať poda so kožde ljeto we tym čžasu, w kotrymž hšjesda,

f menom Strus, do bliskosze skónza stupi. Rzdy to nemożesze wuśledzić, hdy to budze, ale sa koźdeho bje to tola waźne wedzić, so by po tym swoje pólne dźjeło a t. d. srjadował. Tcho bla bu na swawnych miejscach snamjo abo wobras pšoweje hłowy wustajent, so by so f tym ludej prajilo: mjeszje kędźbul njetł je hwjesda Sirius we bliskoszi skónza a rjeka Nil budze sapoczecź je swojich brjohow stupacź a kraj powodjecź. Te dny, we kotrychź pšowja hłowa Nilowe powodjenje pschpowedasche, rjekachu pšowe dny a hwjesda Sirius, hewał pola Egiptowskich Osiris menowana, dosta meno: pšowja hwjesda. Po tutyh dnjach bu druhe snamjo, f menom Sfinx, pokasane, to bje kneźna, kotraž na leżajm lawje wotpoczowasche. S huby kneźny kaź lawa so woda lijesche, f snamenju teho, so je powodjenje Nilowe tehdy najwetsche a so skónzo do snamenja lawa a kneźny stupa. Tute snamenja buchu jako pschibojste wot Egiptowskich czeszene a to pšowe snamjo pod menom Anubis sa Boga dzerżane.

Jan. Czoho bla njetł hiśczen na pšowe dny kędźbujemy? Wschał tola Nilowe powodjenje uas nicźo nestara! —

Pšchedź. To masch prawje, so my taske posnamenanje wjazy netrebamy, dokelź my protyhu mamy, w kotrejź so koźdy wobhonicź moźe, w kajim je czaśu žiwj. To pał je so se starych czaśow wobkhowało, so so hiśczen wot pšowich dnjow ryczi jako wot tajkich, kotrejź su jara czople, hač runje drubdy, kaź lonische ljetu, jara wele deszczikow a symy we uich mamy. S zpla pał móžu tebi prajicź, so je so wot tamneho czaśa hem, hdyž Egiptowskij tu wjeź postajichu, hač do dźeńsichego dnja wulle pschemjenenje stało, so menujzj Sirius njetł hałle pschi kónzu augusta do bliskosze skónza stupi a so po tajim wot kónza augusta hač do kónza septembra pšowe dny traja a my protyfarjo jenoź staremu nawuczenju ludźi pšuzimny, hdyž to po starim waschuju do protyki stajimy: 22. julija sapoczalk, 23. augusta kónz pšowich dnjow. —

Jan. Nchasz mi nicźo wot skónza powedacź? Pšchedź. Skónzow je wele, wujo! Ty netrebasz febi myślicź, so je to skónzo, kotrejź my se swojinaj woczomaj roidžimy, to jenicze we zlej Bozej stworbje. Me! wucinene je, so je bes tymi nebeskimi hwjesdami wele tawšynt skónzow, kotrejź su tak daloko wot nas sdalene, so my je abo newidžimy abo jako skónza nepšnajemy, kotrejź pał runje kaź nasche skónzo swoje

planetny maja, kź wokoło nich kħodža a wot nich swjetko dostawaja. Hdyž pał wot nasche skónza rycžimny, dħa je to ta nebeska hwjesda, wot kotrejź nascha semja a te jej podobn. planetny swoje swjetko, swoju czoplotu a swoju živenje sħidžazu móž beru a dostawaja. Tuto skónzo je twerbzje stejaza hwjesda. Wokoło neho so we wjestyh, jim wot wschegomōzneho stworiczela pschimjerenych puczach a kħodach, tak daloko hač je to njetł snate, 17 wulkich planetow a wele drubich meńskich, 21 mjesaczkow a 3 wetsche komety wercza a dħeja. Skónzo je jako kral, kź ma na nehu swój thron a je wot lutyh meńskich a wetskich swjetow wobbaty, kotrejź wot neho wotwisuja.

Jan. Je dħa teź nascha semja planet, kź wokoło skónza kħodži?

Pšchedź. To so wje. To sym tebi hižom drubij krōcz rofestajal, so nascha semja by czmoly swjet byla, hdyž nehy swoje swjetko wot skónza dostawala. Dokelź so semja hama wokoło so werczi, dħa f teho nastane dħeń a uōž, a dokelź wona swój wjesty pucz wokoło skónza kħodži, f teho nastanu te sħtyri ljetne czaśy. Te druhe najwobebnische planetny, kotrejź, kaź semja, wokoło skónza kħodža, su: Merkur, serniczka abo Venus, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, Flora, Westa, Iris, Metis a t. d. Tele wschitke wjesty czaś trebaja, we kotrymž wokoło skónza wobkħadza. Merkur f temu treba 88 dnjow, Venus aby serniczka 225 dnjow, semja 365 dnjow, Mars 1 ljetu 122 dnjow, Jupiter 11 ljet a 315 dnjow, Saturn 29 ljet, Uranus 84 ljet. Ty f teho widžisj, so su njetotre planetny daloko wot skónza sdalene, dokelź tak wele czaśa trebaja, predy hač jedyn krōcz wokoło skónza swój kħōd dokoneja. W najnowischim czaśu je planet Neptun wunamakant, kź ma 167 ljet dolhi pucz wokoło skónza dokonecź.

Jan. Mōžesz ty mi prajicź, kał daloko wot nas skónzo a kał wulle wono je?

Pšchedź. Skónzo je 20 millionow mil daloko wot nascheje semje. To je dalokoscź, kotraž so lōžo wuprajicź, hač pschemyślicź a wopshijecź hodži; — 20 millionow mil! Pomysł febi to, wujo. Hdyž so kula f kanony wutšjeli, dħa wona w jenej sekundzje 300 kħezi pscheleci! Hdy by jena tajka kula w rimej mjerje a jenal kħwatajzj lecžala, dħa by wona 25 ljet trebala, predy hač by na skónzo pschischa. Tak daloko je skónzo wot nas sdalene, a tola pruhi skónczne dljeje netrebaja hač 8 minutow 17 sekundow, so na semju pschidnu. Pomysł febi, so to na niczo

podobne neje, kak khwatajzjy swjetko leczi a kasku moz wone ma. Wopomni dale, so flonzo neje kaz kulojta defta ale, kaz nascha semja, w powjetji plhwata kula a so je poldra milliona krocj wetsche, dzhli semja. Sdh by flonzo wuprosnene byle, dha by nascha semja we nim poldra milliona krocj rum mjela, a hdy by wona freds we nim byla, dha by mjefaczł, kiz je wot neje 50,000 mil fdaleny, wokolo neje bes faktorfa swoj khob, kaz njett, ale w samym flonzu dokonecz mdhl. Wopomni, tak wulle je flonzo a tola je wot teho sameho wshchomozneho a wshchomudreho stwo- riczela stworene, kiz je pjefkowe a zjtne sornjatka scjzinit. Medhrbeli my prajicz: Sreze, kak su twoje stutki tak wulle a kak je jich tak wele a ty sy je wshittke mudrje wustajik!

Jan. Haj, a paamny delje a klakamy a modlmy so k temu knesej, naschemu stworiczelej! Praj mi tola, swotkal dha flonzo swoje swjetko bere?

Pshedz. W predawshich czasach su hebi ludzjo myhlili, so flonzo je wulla zehliwa kula. Ale dokelz je nemozne, so by tajki woheń tejtio liet so palik a nehasnył ani so pomenshil, dha su wuczeni muzjojo njett we tym psches jene, so je flonzo runje kaz nascha semja, czimowy, czoply a wobhydleny swjet. Kaz pak nascha semja na wshittlich bokach wot powjetra je wobdata, tak wobdawa flonzo do kola wokolo jasne swjetko. Tuto swjetko pak na flonzu tajku czoplotu nenačzini, so nemohlo tam žane stworenje wutracz, ale czoplotu halle s teho nastane, so so tute flonczne swjetko s naschim powjetrom sienoczja!

Jan. Dha drje na flonzu tez czlowekojo bydlu?

Pshedz. To nemozemy rez, hacj su te stworenja, kiz su na flonzu žive, na naš czlowekow podobne abo niz. Ale mozno tola je, so tam wjeste stworenja swoje wobhydlenje maju, runje kaz na mjefaczłku a na druhich hwjesbach. Tam dyrbi, hdyj je flonzo wobhdlene, wjeczne naljecjo bycz, so žana noz a žana žyma tam neje a so so pornjo swjatym jandželam tam weselja a srabuja. Sdho pak chje prajicz, kaste tam žiwenje je? Žane woło hyschczen tam neje dohahnyła, a ničto neje widzil, sdho tam je. Žene my jenož wjemy, menujzjy to, so flonzo je ta hwjesba, kotraž naschej semi kaz druhim planetam to potrejbne swjetko dari. Sdhj nebhychu flonczne pruhi na semju swjeczike, dha nebhychmy ničo khiba lutu noz a lutu žymu a smercz tu mjeli. Sflonzo wohrewa semju a psches czoplotu a swjetko, kotrež nam sficzi, nastane

a sferzi so žiwenje na neš. Tuto swjetko se swojej czoplotu pak newulhadza s teho swjeta, kotremuž flonczo rjekamy, pschetož ton je sam wot so czimowy, ale s jeneho tskrocneho paša, kiz so wokolo flonza wupshesczjera a we kotrymž so wshittke swjetko s žykeho schjerofeho nebja hromadzje a we millionach pruhow so rosdzjeluje. Sdho tuto swjetko je, s cžoho so nahromadzje, to jenož Boh wje. Nam je to potajene, runje kaz samšne czloweczne byczje, kotrež nam nesnate wostane! —

Jan. Haj! tak je Boh naschej mudroszci mesty stajik, kotrež pschecrocicz nemozemy, so bychmy my, kiz hewal w lutej mudroszci so horbzimy, pshed nim so ponizowali! Steji dha flonzo s mjerom aby hnuje so wone?

Pshedz. Sflonzo so werczi wokolo so, kaz nascha semja, ale bes tym, so semja k temu 24 hodzinow, dha wone 25 dnjow treba. Hewal wone s mjerom steji, hacj runje nam so sda, jako by khodzilo, dokelz je weczor so khowacz a rano na druhim boku saso shadbecj widzimy. Ja šym tebi to pak hižom prajik, so so to nam jenož tak sda, a so nascha semja so werczi a s teho shadjenje a khowanje flonza nastane.

Jan. Swotkal dha njett saczmiczje flonza nastane? Wshak šmy konsche lseto 18. julija takse saczmiczje mjeli a smjejemy tež lseta jene konz dezembra!

Pshedz. Ty tola wjesch, so flonzo fredsja na nebju steji a wokolo neho te wshelate planety khodzja a wokolo neho a planetow pak wshelate mjefaczłki swoje puczje masa. Nasch mjefaczłki khodzi runje tak derje wokolo nascheje semja kaz wokolo flonza, wokolo kotrehož tež nascha semja swoj khob ma. Sdhj so stane, so mjefaczłki na swojim puczju fredsja bes flonzo a bes semju stupi a s tym sczini, so flonczne pruhi w runej mjerje na naschu semju swjeczicz nemozja, dha rjeka to saczmiczje flonza. So mjefaczłki tak stupi, to so sa lseto husczišcho stane; jenož neje to kždy czaš pola naš widzicz. Tež stane so to saczmiczje jenož s dzjelom abo je pokne. To žylje wot teho wotwišuje, kak mjefaczłki a flonzo a semja pornjo hebi steja. To so wshittko hodzi wuliczbowacz, tak so moze so tež do prjedka do protyki stajicz.

Jan. Ty pak sy lseta, hbež w prjedku wot saczmiczja flonza a mjefaczłka prajisch, pschistajik, so Merkur pola flonza nimo podobje. Kak so to ma?

Pshedz. Merkur je planeta, kiz je flonzu nabližichi. Wón je jenož 8 milijonow mil wot flonza

śwałenty, 17 króć meńschi dżyłt nafscha semja a kłodzi sa 88 dnjow wokolo kłónza. Njetk pał so we wještich czaśach stane, so tutón planeta, runje kaź mješčack, szebža bes kłónzom a bes semju k stejenju pschidńdze a tudy je wón s toczentni schłentzami na kłónzu widźic. To nerjeka saczniczje kłónza ale: Merkur psches kłónzo abo nimo kłónza dze. Ujetsa so to 11. novembra stane a je to wopomnensa hódue, dokelź so to jenoź hışcycze 5 króć sa tutón ljetstotetk stane.

Jan. To je pał tola psches mjeru wele, so so to wschitko wuliczbowacz a predy prajicź hódzi.

Pschedź. Haj, wujo! to ty newjerisch, kał wulka ta wuczenośź tych mužow je, kotsiź na hwjesdy kedybuj, a kał s wjestofzju wot nich je wele wuliczbowane a postajene, schtoź my barzjś ludzio nihdy nebychmy wuhudali ani frosemili.

Jan. Ja pał sym spokojom, hdyź tu jenu krasnu hwjesdu prawle snaju, kotraž je mojeho žiwjenja kłónzo, a kotraž mojej wutrobi czoplotu a žiwjenje a swjetko fliczi. —

Pschedź. Haj! to je Jezus Chrystus, tón samy, wot kotrehoź Jan tón sczenik praji: wón je to swjetko teho swjeta.

Jan. Tón samy, wot kotrehoź profeta Malachias pschিপoweda: wam, kiź wy so mojeho mena bojicze, budze kłónzo teje prawdoszje sřhadźecź a sbozje pod jeho kschidłami.

Pschedź. Chrystus Jezus, to je sawjeszje wierno, tón je nafsche prawe kłónzo a wschitjś kscheszjenio su podobni na planety, kiź wot neho bern a dostanu to potrjebne swjetko a žiwjenja móg. K najwošebnišchim jeho planetam pał maja so jeho japoschtolio licicź, a hdyź je to wotpuszczene, dha możemy wošebje Jana teho sczenika Merkuwej pschirunacz, kiź je kłónzu nafsblizšchi.

Jan. Njetk so ja dopomnju, so sy mi wóndanjo kłubik, so chyzsche mi njeschto wot najwošebnišchich japoschtolow a swjedkow teho knesa Jesom Chrysta powedacz. To smoj zhlje sabyłso!

Pschedź. Wot Jana teho japoschtola chzu tebi hışcycze powedacz! Wot tych druhich budu ja to drugi krocź czinicź. We protjyż wedze tšeci džen hodow abo 27. dezembra jeho meno. Tutón Jan bje syn Zebeđewy a kaź jeho bratr Jakub jedyn wot tych prjenschich wuczomnikow, kotrychź tón knes do swojeho blizšcheho towarstwa powola. Wón je s wetscheho menowany tón japoschtol abo wuczomnik, kotrehoź tón

knies lubo mjesesche, dokelź jeho žiwjenje a sabzerjenje bje pske a luboszje pokne. Żenje wón so wot swojeho mišchtra, hdyź tón žiwy bje, neje dzjelik, ale je pschi wschitlich najwaźnišchich podobźenjach pódka pobyl. Wón bje swjetk jeho pschekrasnjenja, wón ležesche na Jesukowym brósczi, jako so Boze wotkasanje wustaji; wón bje s nim we sħrodzje Gethsemane; wón sa nim kłodžesche hacź do kħiezje Kassakowe, hdyź so to pschekřschenje a Pietrowe tšitrocźne sħpriczje sta; wón pod jeho kschizom plakajo stejesche, wón sobu je pomħak to wobljednene czieto teho kschizowaneho pohrebacz. Po k nebju sticju knesowym a po smerczi maczerje Chrystusoweje dzjesche wón s Pietrom do Židowskeje, so by tam to ewangelion prjedowal. Wot tam pucžowasche psches maku Alfistu a bje najsbole w Cefusu žiwy. Jako so tam po pschitani kħiezora Domiziana surowe pscheszjehanje wschitlich kscheszjanow sħpoczja, bu wón w reczasach swjastan do Doma wedžen. Jow bu wón k martrow póknei smerczi wotřubženy, menujy do kotofa warjazeho woltja czħnenny, so by so spalil. Ale psches Bozi dživ bu wón sħzeržany, pschetoź warjazy woltji jemu niczo neschłodžesche; wón wele bóle s neho laź s kšupel s nowa woschewenty wuidze. Teź poweda so, so su jemu jow w Romi sħptali s sħedom sawbacź, a so su k temu do kelicha, we kotrymź wón pschi Bozim wotkasanju to wino mjesesche wudźielic, sħed sħpnyli, so pał je so tón sħed psches Bozi dživ do hada pschewobrocil, kiź je s teho kħelicha wuljesł, predy hacź je wón s neho pil. Teje winy dla namakaju so wobrasy Janowe, na kotrychź wón je wotřnaweneny, so kħelich w ruzy dzerzi, s kotrehoź so had wije. Dokelź wón tajlich sħodžimnych wjezow dla, kotreź s nim so bjechu stak, we Romi sa kšłowarja bu dzeržany, dha bu na lupu Bathmos wuhnaty, hdyź swoje sħewjenje sħisa. Jako bje kħiezor Domizian wumrel, dosta Jan swobodnosz a wróci so do Cefusa, hdyź wón lubowany wot wschitlich prjedowasche a wucžesche. Wot jeho pastyršeske sħwiernoszje sħwedezi sħichowazy podawł. We Cefusu bje wón bohateho pohanšleho młodženja sħacz nawuknył, kotryź so jemu swojich wošebnych darow dla jara sħodobasche, a kotrehoź bje k wjeri do Jesom Chrysta sħožomnje pschiwedł. Jako japoschtol Jan sa njeskotry czaś mjesesche sħapucžowacz, poruczi wón swojeho lubodroheho młodženja Cšesistemu biskopei, so by tón sa nim hladał a jeho psched sħym wobarnowal. Tón młodženź pał bu psches sħych towaršcow sawebženy a

sapadže do steho hrjeschnego žiwenta. Wón sabu swojeho kuesa a sbožnika Khrystusa Jesusa kaž tež swojeho wuczerja Jana a bu rubežnikski hetman, so khroble hrjечи wobeidže. Hdyž Jan do Efesa so wróci a wot teho wšcheho, schtož so s tym mlódzenzom stalo hje, słyschese, bu wón jara srudny. Dolež pal teho shubeneho a preby horzo wot neho lubowaneho mlódzenza jemu žel bjesche, dha so hnydom na kónja šyn a do teje hólje hjeschese, we kotrejž, kaž hje słyschal, lježno rubežnikow hje. Jako tón mlódzenz swojeho wuczerja wohlada, czysche wón psched nim czejnyč. Jan pak na neho wola, so by stejo wostał a na neho posluchal. Dolho netrajese, dha psches tu lubosnu rycž Janowu hnuty tón rubežnik klyšy rosčacža plakaše a s wutrobu wo wodacžje proschese, pschi cžimž pak prawu ruku, s kotrejž hje pschi mowowanju krej pschelał, pod suknu khowaše. Jan pak wuczeže tu ruku a woschowaše ju a naložowaše wšchitku lubosž a prózu, so by tuteho shubeneho šyna saso sa Bože kralestwo dobył. S Božej pomožu so jemu to tež radži a wodał cžehniščaj do Efesusa, hdyž wot teho časa sem tón mlódzenz swojemu wuczeri a temu kuesi Khrystusi s wjerny wosta. — Jan pak wosta hačž do swojich wyšolich lietow we Efesifkej gmejni. Gow nesasta prjedowacž a wuczič. Jako wón hižom wobstarny a słaby hje, so nemóžese wjazy kłodžicž, dawase wón so do šhromadžišny tch wjerjazyh nosycž. Wón nečasche žanu Božu službu stómbžicž a nemóžese tež melcžecž, hdyž gmejna hje w nutrnosži so sešhadžala, ale prjedowase Bože słowo s horzym duchom. Jeho prjedowanje nebje žana kunschtina rycž, ale wona pschidže s wutroby, so wšchitzy s weselom na neho posluhachu. Jako jeho słabosž dale bóle pschiberaše, bu tež jeho prjedowanje krotse, hačž napobljed ničžo wjazy neprajese, khiba jenož te słowa: dzjecžatka, lubujče so bes sobu. Tuta krotka rycž so tym kšchészjanam najpreby jara spodobase. Woni prajachu: tón wbohi stary słaby muž ničžo wjazy prajicž nemóže. Jako pak Jan druhdy strowišchi bje a ničžo wjazy neprajise hačž jenož: dzjecžatka, lubujče so bes sobu, a jako so jim sčase, so wón wjazy se samyštom prajicž necha, dha šhroblichu so ušelotši, so jeho prajecž: mišchtre, cžeho dla dha pschego iene a to samo prajise? Na to pak wotmolwi wón: teho dla, dolež tón sbožnik to je pschifasal a dolež, hdyž so to stane a hdyž wy so bes sobu lubujecže, to došž je! To je to słowo, kotrejž nam tutón japoschtoł

jako herbštwó je sawostajil. Wón wumre stó let stary. Dha tež dzenska tebi bože mje praju s tutym Janowym słowom: lubujmy so, pschetož na tym budže kóždy pónacž, so Khrystusowi prawi wuczómnizy šuny, so so bes sobu lubujemy, kaž wón naš lubowal je.

5.

Gubancžko 1.

Na pastwi wulkej schjerotej
Tych wozow stadko kłodži,
Te pastyr w futni sljebornej
A s kšchwym rohom wodži.

Psches stote wrota cžeri tón
Te bjeke wozki renje;
A wot tch tawšynt neje wón
S'šcže žane shubit ženje.

Wot nič nej' žana tsihana
Tak dotho hačž so pašu,
A neje žana rjesana
Pschi kermuški ab' kwášu.

Psycž kšwjerny sobu paše te
A beran preby kłodži.
Praj, kajke stablešchto je,
Schto pastyr, kiž je wodži.

6.

Macž je wšchudžom suacž.

Młody duchomny, kiž hišče dotho w hamcži nebje, dzjesche jedyn dzej do safarowaneje wšy a wopyta tam burstu swóžbu. Jako do šstwy stupi, wohlada wón hólza, kiž swoju mlódsu šortu bijese a wupraji swoje spodžiwanja nad tnu, so macž, kotraž pódla steji, temu newobara. Burora pał s macjernej weselosžju rešny: kneže, pohladajče jenož na mojeho šynta: to je wam hólz, tón móže s wólami hjedšicž, keshje kuleč, praščacž kaž kneži pohoneč, šakrowacž kaž stary wojak. Ale luda, wotmolwi jej duchomny, móže wón tež paczerje spjewacž? Nje, kneže, praji wona na to, k temu je wón hišče mladny. —

+ Rady dar Je nebeß twar.

Dwie hodzint wot Wrótšlawja leži weß, kotraž na wščitke schlesynste wšy je zylje podobna. W nej bydla bohaczi kaž khudzi ludzjo runje kaž we druhich, samych šerbskich wšach. Wes nimi bydleše tam khuda wudowa, kotraž jenicžkeho syna mjeješe, ni-malje schyri a dwazeczi ljet stareho. K temu wona hysto praješe: „Surjo, ja počnu stara być a sym khorowata, teho dla by mi lubo było, hdy by fo ženil; ale dokelž ty khudy sy, dha by tebi wužitne było, hdy by febi holzu brał, kotraž nješto samo-ženja ma; my mamy pecz stow dóhka, kotrež na žiwnoſzi steja, a te wele staroſzjow czinja. Surij to rady šlyšesche, hdyž macž wot žentwý rycješke, ale to fo jemu nelubesche, štož wona pšchistajesche, fo dyrbi sa bohatej žonu hladacž. To pał mjeješe dobru wim. Porjedko młody hólz čaka, hačž móže šć ženicz. Hižom predy wón febi jenu wuſtwoli, s kotrež luboſzja ma. To je we Schlesynstaj tał kaž we Łužistej; to stane fo pola Rheina kaž pola Czornizy, pola Łobja tał derje kaž pola Sprowje. Surjej bje fo tał schko, fo bje fo predy, hačž na žentwu myšlitz móžesche, do jeneje holeczki salubowal.

We tej samej wšy bydleše tkałz, kiž mjeješe sydom dzjeczi ale ljedom khljed sa tsi. Wón a jeho žona a jeho dzjeczi, to bje jich dzewecz, a dzeweczjo, kiž maja strowy žoldl, móža nješto jješz, mewiszy hdyž nješto maja. Či pał ničžo nemjejachu a teho dla Nisa fo po domi walesche a Nimašy s wołnom uutshladasche.

Kaſtarscha wot tutych sydom tkałzez dzjeczi bje čerštw a kčezjaza holeczka s menom Katrzinka. W zylkej wšy nebye žana tał rjana kaž wona. Čezkua a lešua, pilna a pózčjwa, čjcha a ponižna wona tež bje a wot wšchitkich lubowana. Do teje bje fo Surij salubowal a wona bje jemu dobra. Surij bje schwarny pachol. Wón bje pola wojakow škuzil a wšchudjom snaty jako pilny a šwjerny čłowel. Šnadny knes, kiž wo wšy rycžekublo mjeješe, bje hižom dawno fo sa nim prašak, hačž neby fo pola neho sa pahonča pšchistajil čhył. Pšchetož wón wedžishe s kónimi wobkhadžowacž, kaž žadyn druhi. Katrzinka a Surij bještaj febi šwjernoſž šlubikož, a žyła weß to wedžishe.

Jako Surjowa macž sašo hdy s nim wot žentwý rycješke, praješe wón t nej: luba macze; bohata newestu ja nekrydnu a ta, kotruž byč radny mjel, fo wam nelubi, teho dla čhu neženeny wostacž.

Ššto dha to je, kiž fo tebi lubi, wotmolwi macž; luby Dožo, ja to tola nemóžu wedžitz, toho lubujesč.

Tkałzez Katrzinka — rečny Surij poč melčo.

Šluboko sdychnjo praješe na to macž: luby syno, ta holeczka je wšheje čezjze hódna a piekna kaž žana druha. Za temu napšheczjwo ničžo nebych mjeta, hdy by ju febi brał; ale wopomni te pecž stow dóhka.

Surjej fo čezke sdychowanczto s wutrobny wijesche a wón dzjesche se jstwy. Maczeri bje dawno snate, fo wón Katrzinku lubuje; wona tež derje wedžishe, fo wón jenož s nej sbožomny budze; žanu kšpachu pšchichodnu džowku febi žadacž nemóže, dhyžli tu. Me -- ale -- to je we Schlesynstaj kaž we Sakstej, we Rakustej kaž we Pólskej jenał hubenje, fo kóžda wjež šwoje ale a kóžde ale šwoje horn ma.

Šrudna bje macž, hišheje šrudnišči Surij.

Medželu popochnjo pšchindze na jene dabo knezi pohoncz t nimaj. Pomhaj Wóh, rečny wón, a šyže fo t nimaj. Za pšchinešu wamaj wele dobrego wot hnadneho knesa. Wóh wještaj, fo je wón jara dobročjwý knes. Za hižom wele ljet pola neho škuzu a ni je fo wječjuje derje pola neho schko. Za sym febi žiwnoſž lupil a čhu fo ženicz a po tajkim treba wón noweho pohonča. Ty, Surjo, sy t temu najbóle šchitny. Što je hubene; žnje fo nejšu radžike. Knes čže tebi dobru sdu dacž, tšjeczi toleč penes, tš kochlje, dvoje schčornje, nowu pitešju, pecž kórzow žita. Wopomni febi, to je rjana sda. Mjetl fo ty hišheje ženicz nemóžesč, pšchetož čaš je hubeny. Ty a Katrzinka staj młodaj a móžetaj hišheje kšwitku čalacž. Šphtaj jo na jentžke ljetu. Wšchitto druha fo namala.

Tajka rycž fo Surjej a jeho maczeri derje lubesche, a jako knezi pohoncz fo bje wotšalit, šedžisčtaj wonaj hišheje dołho a pšchemyšlesčtaj febi tu wjež.

Napofled praješe macž: Surjo, ja wjem, fo ty tkałzez Katu wostajitz nebudžesč. Za čhu do waju žentwý swolicž, jeli fo hnadny knes tebi hišheje to dowoli, fo móžesč nasche polo s jeho kónimi wobdžekacž: pšchetož ja sym khora a šłaba a nemóžu fo dale wo to staracž. S twojej sdu pláčjmož

ljetnu dati sa nash doh. Tu rozku, kotruz na dwori dostanesh, pschedamoi, so mohł so kruč dohha wotplacicz. Nesh so Katrzinka pschistaji, so by febi njeshto fastuzika a ja niekotre lieta mozetaj kwaß dzerzecz.

Nichto nebye weßelkshi hacž Surij, jako tute maczerne skłowa skhsheshe. Wón padze jej wokoło schije a wokolshowashe ju. Na to stoczi wón k tkalzegom, so by jim wschitko wopowedał. Czi prajachu k wschemu „haj“ a tón samy džen weczor mjeseschtaj Surij a Katrzinka skub. Nadozřywa weßelkoz knejeshe w wobtimaj swójbomaj a starschiske zohnowanje sweßeleshe teju skubeneju.

Jako kues Surjej bje jeho próstwu dopelnik, so može s jeho kónimi maczerne polo wobdzjelacz, czechnische tón k nemu na dwór a Katrzinka poda so do Wrotsklawja do dobreje skuzbny, hdzež sa lieto 22 tolet řdy mjeseschhe.

To wschitko sta so w. l. 1847. Surij a Katrzinka chzřschtaj lutowacz tak wele hacž možno. Zadyň kroschil neshashtaj pschecznicz, — ale Wóh wschitko glnal wedzeshe. Djeshe pał tehdy wulka nusa a drohi czaß we Schlesynskej. Tkalzez se swojimi dzjeczimi czerpjachu kłóđ, pschetoz warba bje mała a khljeb psches mjeru drohi. Woni we swojej nushy bychu kónz wfalk, hdhž neby so jim pomoz dostala. Surij dari jim swoje pecz kórzy rozki a Katrzinka pschipskła jim swoju řdu. Wobaj teho dla niczo nemózeshtaj na bot křasz. Nebjeshtaj pał řrudnaj, ale prajeshtaj: nana a maczer nemóžemoj wopuscheczic, dha chzemoj lieto dljeje skuzicz; Wóh naju nempushezi. Tajke myßlje dzjeczaseje lubosze so jemu derje řpodobaju. Poßkuchajcze, kał wón te zohnowacz wje.

Tamne lieto, we kotrymž wulka drohota a nusa bje, bjehashe wele proßcherjow wokoła a tež we Wrotsklawju woni po zřhych cřřjódach na haßach so walachu.

We Wrotsklawju pał bydlesche tehdy — a bydli, kaž řym skhshal, hřscheje dženřa — bohaty muž. Wón bje wobstarny a nemjeseschhe ani žonu ani dzjeczi. Tón bje jara dobroczřwiy a řmilny a wudzjelshhe wele darow řhudny, bje pał trochu wobóžny a woschbiteho waschija. Temu do myßlow pschindze, so chze so jako proßcher swoblekacz a po proßchenju řhodzicz, so by so wobhouil, hacž drusy řu řmilni kaž wón.

Ředny džen swobleka so wón rostorchanu pro-

ßcherřku řuknju, kotruz bje febi kupil, a řeperajo so na řij, jako neby řhodzicz mohł, dzjesche wón po haßach, jako by proßcher był. Na rozku kotřoschciza wosta stejo a cžakashe hacž jemu řchto njeshto dari. Dohho wón tam stejeshe, wele cžlowekow pola neho nimo dzjeshe, ale nichto temu řhudemu muzej niczo neba. Naposledk młoda holza nimo neho dze, kotraž korbil we ruzny neße, so by sa řwoju řneni njeshto kupowala. Za se řmilny wokom na teho řchjedzřwja pohladuje a dokelž febi myßli, so nichto ju newidzi, k nemu řtupi prajo: nano, wy drje řeze kłóđny? Pschi tajkř skłowach bere s korbika kruč khljeba a rekne: tu wřmicze a řjeze, to řym febi dženř rano wot řnjedanja wřshhe řshowala; ja wjem, řchto to řjeka, kłóđ czerpicz a bes tym so wona řljeborny krosch s ruki bere a proßcherej dama, pschistaji wona: to řym řa na haßy namařala; bereze to, wbohi dzjedó.

Na to wona precž křwatashe.

Temu bohately proßcherej pał so to zřke waschije teje holczki wubernje lubeshe. Nichto jemu niczo nebye darił. Bohacz bjechu pola neho nimo řchli a na neho řjedom pohladali. Tuta skuzomna holza bje jeniczka, kotraž jemu řmilnosř wopokasa; kłuboko řnuthy dze wón sa nej a widzi, so do křjezje jemu řnateho pschekupza řtupi. Na wopraschenje řhoni wón, so je to jeho skuzomna dzowka.

Se swojim kručom khljeba a s tym řljebornym kroschom wrózi wón so dom a řašo derje swoblekany pschindze wón k temu pschekupzej. Tón so nemało řpodzřwja, jako tón bohaty řř's so sa jeho skuzomnej pola neho wopraschuje, řchto wona a swotkal je, kał řjeka a kał so řadzerzi. Popořnju weße so wón do teje wřhy, s kotrezej Katrzinka je a wopyta křesa, kotřehož řnaj, tež křesa duchomneho a ryřtarja a wobhoni so, kał so ta wjez s řurjom a s Katrzinku ma.

Ř dobrimi powezřemi we nastupanju wobeju, wrózi wón so dom. Nasajřra wosme febi 500 tolet penes, kotřez ležo ma a řaplaczi na mjeszi tón doh, kotřyz ředny jeho řnatyř na řurjowej řřwnosři stejo ma. Na to poda wón so řašo k temu pschekupzej, pola kotřehož Katrzinka skuzi a proßy teho, hacž neby s nej porřecz řmjeł.

Řnajesch ty me? holczka, praji wón k nej, jako do řřwiy řtupi; pohladaj na mne!

Wezera, rekny wona, stejeshe na tořorschcju řhudny

muż; tón bje jara na waś podobny! Hm! Hm! sawoła tón knes, ja teho nebolaka snaju. — Ach! nje; wotmolwi wona, žadny śty cłowek tón nebjel! — Shto śty jemu darika? praszješče ſo wón dale. — Ach, ryežješče wona — ja bjedſy ſo domačy naphyčžika a mjejach kruč khljeba wot ſnyjedanja wyſche; to ſthowach ſebi ſa khudecho, dokelž wjem, ſo moje knejstwo temu naphyčžiwio ničo nima. A jako ja po haſy džjed, ſyboleješče ſo mi njeſchto ł nohomaj a ſo ſkhilo namalach ſljeborny kročy, pſchi cžimž ſebi myſlach, tón dyrbi tež ſa khudecho byčž.

Alle neby ty, prajeješče tón knes ł nej, tón penes ſama ſa ſo ſthowacz móhła, dokelž ſama doſy khuda ſy? Nje, wotmolwi wona, tón ſljeborny kročy bje mi Bóh wobradžik. Shtož ſebi ſaſlužu a mam, to ja mojim ſtarſchim, kiž ſu khudzi, dam; ja pał chžyč ſebi jedny kročž to weſelje ſežiniez, khudecho wobdariez! " "

Pſchi tajkič ſłowach tón ſtary knes ſebi ſyl-ſicžku meležo ſ woczow trjeješče, pſchetož tajka ſamaritſka myſł jeho hluboko hmuješče. Na to wón reknj: ja chžu cži prajiez, moja holčžka, ſo tón muż, kotremuž ſy twoje ſpmitline dary darika, žadny khudy muż neje był. To neje wjereno," prajeješče wona — a hdy by to tež byko, mi žel neje, ſo ſym jemu darika, ſchtož ſym mjeka; ja ſym jo derje mjenika; to Bóh wje! — Nó dha pomnył ſebi, ſo tón ſljeborny kročy, kiž ſy jemu darika, praji tón knes, je ſo do tał wele ſtow tolerjow pſchewobrocžik, hačž wón penčžow ma. Hłaj tudy maſch penesny. 500 tolerj ſym ja Surijej twojemu nawoženju, dał a ſym jeho doły, kotryž na ſwojej žiwnoſzi mjeješče, ſapłaczik. Tu maſch te druhe 500 tolerjow, kotrež ja tebi darju, ſo byſchtał ſkere ljepe kwaſ džeržerčž móhkoj." S tym poda jej pałczik paperjanučy penes.

Katržinka tu žyčy wjež nemóžeſche wopſchijecz a mjeneſche, ſo tón ſtary knes ſ nej ſwoje žorthy ma. Tón mjeješče muſu, jej wſchitko roſtkadowacz. Žafo pał ſo wona wo wjernoſcži bje pſchewjedčžika, nemóžeſche ſo wona doſy Bohu a ſwojemu dobročželej podžafowacz.

Na kwaſu, kotryž Surij njeotre mjeſchazy po tuthym podawku ſKatržinku mjeješče, bje tež tón ſtary bohaty knes ſ hoſžiom a weſeleſche ſo ſobu nad tym, ſo by jeju wobſbožiez móhł.

Wopomni pſchi tym, ſo wjereno je to pſchifłowo:

radny dar je nebeſ twar, a to ſłowo ſwojateho piſma: ſbóžniſcho je dacž, džyli bracz. —

8.

Sudancžko 2.

S piſmitkom tym miłym „h“
Pod kerkom ſo walam ja;
Wotre ſ ſtaj do prjedka
Na ſchtomačž ted wiſam ja.

9.

Njepe je docžafacz hačž poſhwatačž.

Na paſtryni w B. bydleſche Hankež Mertn, wobſtarny, pał ſmerez khudy muż. Wón wedžeſche hamt nóžneho wajſchtařja a wot neho rjekaſche: jjeſž a picž je pol žiwjenja, w heli ležecz žyke. Jedny džen džjeſche wón do ſuſodneje wyſy. Dje runje uedželu pſchipołnuju. Mjeješče wuja tam, kotrehož chžyſche wophtacz. Trechi runje w tym cžaju tam, jako ſo wuj ſe ſwojimi ludžimi bje ł wobedu ſynyl a ſo wulka ſchła ſe ſwinjazej pecženju a ſ kiſkałym kałom na blido ſtaji.

Pomhaj Bóh cži, Mertno, reknj wuj, jako toho wohlada, a wotkra ſebi wulki kruč tučžneje pecženje. — Werſchpomay, wotmolwi Mertn. Witaj ł nam, rjekaſche dale. — Werſchpomay, reknj Mertn. — Ssyn ſo, prajeješče wuj beſ tym, ſo ſebi wulki kruč pecženje do huby ſuny a jako ſo Mertn na kałku ſa khachlemi bje ſynyl, po dobrej khwili: nechaſch ſobu jjeſž? Nje! prajeješče Mertn. — Wón ſebi myſleſche, ſo budže jeho bóle nuſowacz. Alle ničto ničo wjažy neprajeješče. Sswinjaza pecžen tał renje woneſche — kiſkały tał ludžom tał derje ſkudzješče, ſo ſo Mertn jara kaješče, ł cžomu bje nje prajik. Shto cžiniez? Wón nebjel hiſchče wobedowal, iſchit a žadosž nad ſwinjazej pecženju bóle dale ſo hidaſche — ſ kóždej minutu bu pecženje a kała mene. Wobcžežny wón tež nechaſche byčž. Teho dla poča wón: ſchto prajeſchče wy preby? Pomhaj Bóh — wotmolwi ſo jemu. — Nje, reknj Mertn. — Witaj ł nam! — Nje! Ssyn ſo — Nje. — Nechaſch ſobu jjeſž — Haj, haj, sawoła Mertn — a cžyſchčeſche ſo ł blidu, ſhrabny kžižu a ponuri ju hluboko do ſchłje.

Italska wojna 1859 a 1860.

We wschjedch europiskich krajach je psches schtyr- zeczi het czichi mjer knezic, hdyz na te sbjezki nespo- mniny, kotrej bjechu w l. 1848 a 1849 tu a tam so sbjechnle. Tez tu khywlu je wschudzom wschitto mjerne. Rusgowski khjezor je sebi Czereksow pod- czisnyk, Bendzelezenjo a Franzowsojo we dalokaj Chi- nefiskej drje wojuja, ale maja domach meczje we noznach tejaze. W Pruskej a we Rakuskej jenoż f perom, to rjeka, we nominach so wo to a wono wojna wedze. Jenoż w Italskej je nemjer byl a je tam hifschje dzensa. Kajki kónz tuto italske wojo- wanie smijeje, neje widzicz. Do teho czasa europiszj werchojo f mjerom pschihladuja a so do teho netykaja, schtoż so tam stane. Dwaj, sardinski kral Wiktor Emanuel a wjesty Garibaldi, stutkujetaj na to, so by so zyla Italska pod jenym szeptarjom sjenoczila. Sacz so jimaj to radzi, to dyrbi so w blizschim czasu pokasacz.

Dokelz pak wot teje wjezy so we wschittich no- winach wele pische a ryezi, dha hzemj sebi italski kraj, tu wojnu, kotraz so tam wedze a tych muzow wobhladacz, kotfiz tam stutkujaj.

Italski kraj je tych najrensich jedyn w Europi- skej; won je pšodny, czoply a wot Boha se wschej krafnosczju wuhotowany. Szlóneczto tam na modym nebju stajnje swjezci a mily powjetr po nim duje. Citronowe, figowe a wolijowe schtomy su we alejach nasadzane; melony, rajš, turkowska pschenza a konop- pej na polach roseje; najšlódse wino a mandlje so we jahrodach plahuja, marmor, šljeboro a kopor so se semje rye. Wot naš tutón kraj f połonju lezi, nimalje 150 mil daloko. Wobdaty je wón wot luteho morja, na prawym bofu wot šredznokrajneho, na ljewym wot adriatiskeho a wot naš je wón dzje- leny psches wyšokje schwajzarške a tyrolske hory, ko- trymž Alpy rjelaju. Š weczoru wón mesuje f Fran- zowскеj, f połnožny se Schwajzarскеj, f ranju f Rakuskej.

Schtoż so Italska menuje, to neje kraj pod jenym wešom, ale wobsteji, kaž njemski kraj, f wele wešchich a mešchich kralestwom a wešomstwom, tak tež italski lud pod wschelakimi knezeremi steji abo stejesche. Do hjeta 1859 mjejesche rakuski khjezor hornu Italsku f nimalje 9 millionami wobhdlerjom pod sobu a rjelasche tón kruč Lombardia aby lombardske krale-

stwo; na to pschihdže sardinske kralestwo, nimalje 5 millionow wobhdlerjom wopschijaze, f pschimenom Sawojška aby Piemont. Š tym mesowasche wój- wodstwo parmske a modenke, prjensche f 485000, pošlensche f 350,000 wobhdlerjom wobstejaze. Dale je tu wulkowójwoda toskanski kraj mje f 2 milliono- maj wobhdlerjom; f kotrymž mesuje bamžowy kraj, kiz ma na 3 millionow wobhdlerjom; a pošleni kraj je neapelski abo kralestwo wobeju Siziliskeju, w ko- trymž na 8 mill. ludji bydli.

Wy so dopomnicze, lubi czitarjo, so w l. 1848 revoluzia wudyri a so we tamnym czasu we wschjedch krajach lud postaje, so by sebi wjeste prawisny žadał. We Franzowskej nasta tehdy republika, a sa jeje pschedhdy bu Napoleon III. wuswoleny. We Njem- zach šendže so wulka šhromadzisna we Frankfurezi nad Majnom, kotraz wo ludowe prawa jednasche. We Pruskej bu Bedrich Wylem IV. nufowany, nowu wustawu dacz. We Rakuskej wojowachu Njemšj wo te požadane prawa, Madžarojo we Wuherскеj posbje- zechu so f mozu. Tehdy so tež w Italskej ropot a sbjezł mjejesche. W Neapelskej, w Romi, w Mode- niskej a Parmскеj wustupi lud pscheczimo šwojim dotalnischim knezerjam; wschudzom, tež we hornej Italskej, we lombardskim a venezianskim kralestwie bu republika šakožena a jenož we Sardinskej wosta tehdy mjer, dokelz tam kral knezesche, kiz bje hižom predy šwojemu ludu wschelake šwobodne prawa do- wolil a jemu njekto šwobodow a prawisnow poľnu wustawu da.

Tutón kral sardinski, Korla Albert, wužiwasche tajseje winy dla šlawnu khywalu pola italskeho luda. Hižom tehdy bu wot teho ryežane a jednane, so by so zyla Italska pod jeho kneženjom sjenoczila. Dokelz pak so wschudzom sa republiku wuprajichu, a wsche- lake druhe šadzjewanja do puczja stupichu, dha so tajke wotmyšlene sjenocženstwo italskich krajow do stutka stajicz nehodzi. Korla Albert jenož wojnu f Rakuskimi šapoczja, so by jim horne kruč Lombardskeje wotdobyl, bje pak pschi tym nesbožomny, so bu we bitwoje pschewineny. Teho a druhich winow dla stupi wón se šwojescho kralowskeho throna a psche- pada šwoju křonu šwojemu šhney f menom: Wiktor Emanuel.

Wy so dopomnicze, so bu revoluzia wschudzom, hdyz bje šwomu posbjechnla, sa njekotry čas pobita. Madžarojo we Wuherскеj buchu wot Rakuskich f po-

mozu ruskich wójsłow pschewineni; we Stalskej marschal Radezki, rakuski wójski general, wšchudžom aobymasche, so dyrbjachu sbježkarjo roščjekacz; romski dbmž do swojeho kraja, s kotrehož bje so sđalik, so sašo wrócezi; neapelski kral swojemu ludu wustawu, predu spožčemu, sašo wsa; Napoleon III. da so sa khježora w Franzowskej wustwoliez a wšchitko bje sašo na starym mjesceje.

W njemskich krajach so bórny lud spokoji, dolelž jemu njemšy werchojo te požadane a dowolene prawa s wetschu wostajichu. W Stalskej pak wšchitzy werchojo jara surowje pschecziwo swojim ludam sakhadzachu. Woni tu predy pschiswolenu swobodu saniczowachu a po predawšim waschnju dale knežichu, so ludowe sbožje so pschisporecz nemóžesche. Wošebje sta so to we Neapelskej, w romskim kraju, we Modenje a we hornej Stalskej, kotraž pod rakuske khježorstwo šluschesche. Tudy w Lombardskej buchu wulke wójska postajene a wšchitke wšche sastojuštwa s Njemzami wobšadžene. Jenož w Sardinskej bje swobodna wustawa wostala a ludu bjesche wele swobody pschiswolencje. Železnizy buchu twarene, wifowanje podporane a wele sa ludowe sbožje činene, tak so šebi Viktor Emanuel po zylej Stalskej dobre meno doby.

Wele ljet so we wšchitkich italiskich krajach nespokojuosč, kaž šchriczka we popelje, žehlesche a žadanje po šlepschim čašu so hibasche. Wošebje štejesche ta wjez šlje we Lombardskej a Venezianskej. Zow Rakuszny mózuje swoje knežstwo wedzichu; te najwobebnišche sastojuštwa buchu wot Njemzow sastupene; ščórbam luda nebu na žane waschnje wotpomhane; wifowanje a warba delje ležeschej a stary marschal Radezki se swojimi njemskimi wojakami lud twerdžje we wusdach džeržesche. Duž chychu so Stalszy skere šjepe wot rakuskeho knežerstwa wošwobodžicz a prajachu: my chzemy rune prawa mjecz kaž našči bratšja w Sardinskej a teho runja.

Des tym, so so tajki duch nespokojuosčje w Lombardskej, kaž tež w tych druhich italiskich krajach horesche, bu wot Viktora Emanuela a Napoleona njefajti šlub sežinemy. Napoleon memizy bje šebi swojeho šamšuchow wuzitka dla, drušy praja, druhich winow dla, do myšlow stajik, so chze italškemu ludu pomozny byč. Viktor Emanuel bje pak hižom dawno dla wšchelackich pschicžinow s rakuskim khježorom we nejednóčje, a bje wošebje tych, kiž s Lombardisheje čjekachu, pola šebe pscheczelnje horje brak. Lubeho mjera dla, kaž

bu prajene, štaj so wot Napoleona na rakuskeho khježora to krute žadanje, so dyrbi swoje knežerstwo nad hornej Stalskej abo spušcheciz abo tam swobodnišche prawa spožčicz. Dolelž rakuski khježor to nechasche, a dolelž derje wedžesche, so je to jenož wot Napoleona wumyšlena wjez, s nim wóžnu sapočecz, hromadžesche wón wulke wójsko we Lombardskej a czechnesche wokoło jutrow 1859 psches sardinske mesh, so by Viktora Emanuela nadpanył. Žako bje so to stalo, hibasche so tež Napoleon a poška swojich wojakow Sardinskim k pomozy. Franzowszy a Sardinszy šjenocženi bijachu so njek s Rakuskimi. Čzi, hač runje so mušzy wobaraču, mjejachu lute nesbožje a buchu wšchudžom biezi. Pola Magenty a na to pola Solferina woni we krawnych bitwach pschehraču a buchu nufowani zofacz.

Njekotre dny po solferinskej bitwe šendžesčtaj so rakuski a franzowski khježor w mjesceje Villafranka, so hščtaj wo mjer jednaloj. Tón šamy bu tež wobšanknemy a pošdžishe we Žirichu, we Schwajzarškej, wobtwerdženy. Psches tutón mjer wotštupi Rakuska tón horny kruch Stalskeje, kotremuž so Lombardska rjeka, šshowa šebi pak tón kruch, kotryž so Venezianska menuje. Lombardstu dosta wot teho čaša sardinski kral, Viktor Emanuel. Des tym, so so tuta wóžna wedžesche, bjesche so hišchje nješčo druhe stalo, ščtož k powetschenju sardinskeho kraleštwa šluzicz dyrbesche. We tych, we šrednjej Stalskej ležazyh, wóžwodštwach, jako we Toskanskej, we Modenskej a w Parmškej bje so lud sbježnył, a swojich werchow s kraja wuhnał. Rakuski khježor bje drje pschi mjercžinenju w Villafranzu twerdžje na tym wobštejal, so dyrbja so tutym wercham jich kraje sašo dacz a Napoleon III. bje to tež šlubik. Ale ani Toskanszy ani Modenszy ani Parmšzy wo to nerodžachu. Wele bóle bu jim a wobšleržam krucha bamžoweho kraja, kotšiz šobu bječu wustupiki, wotpušchene, so šmjedža so psches šjawne wothšofowanje wuprajicz, pod kajke knežerstwo chzedža šlusšechč. Wulka wetschina škofow so sa to wupraji, so chzedža sardinskeho krala, Viktora Emanuela, sa knesa mjecz. Po tym wobšadži tón tute kraje se swojimi wojakami a na tajke waschnje powetschi wón swoje kraleštwo tak, so bje pod nim wetschi džjel horneje a šrednjeje Stalskeje šjenocženy.

Tak ta wjez pschi šapočatku ljeta 1860 štejesche. We tych druhich italiskich krajach pak žana spokojuosč

nebje. Tón krah horneje Italije, kotremuž Veneziansta rjekaju, fluschesche hiščeje pod rafuste hježorstwo a wulki krah srednjeje, kaž delajeje Italijeje steješe hiščejen pod romskim bamžom a pod neapelskim kralom. Shtož pač lud, we tutih krajach bydlažy, nastupa, dha so pod swojimaž knežerjomaž derje nemjeješe. Wošebje we Neapelskej jara slje steješe. Tam bje hač do leta 1859 s kralom Ferdinand II., kiž svoje knejstwo s wulkej twerdosceju wedzeše. Začo w l. 1848 lud pschecziwo nemu wustupowasche, pschiswoli wón jemu swobodnu wustawu a wobda so s lutymi tajskimi mužemi, kotšiz sa ludowe pramo bjechu. Začo pač bu wschudzom revoluzia pobita, dha tež wón so na stare waschnje wróci a s zushmi, se Schwajzariske najatymi, wojakami wschitku swoobodu saniczowasche. S wulkej surowosceju buchu czihami, kotšiz bjechu so sa swobodniške knejstwo wuprajili, pschesczehani, do jastwow cziškani a tam žakofnje cziwitowani. Začo bje Garibaldi mjesto Palermo dobył, buchu jastwa wotežinene a s nich na 10000 jatych wupuschzeni, kotšiz, s dzjela pol morwi a shnili, khori a hubeni, nejšu došč na te cziwilje sforžicz móhli, kotrež su wustacž dyrbeli, a kotšiz s dzjela nejšu febi žaneje winy wjedomni, tež nejšu sa wele let ženje pschescshchani byli. Haj we jastwach su kofcže a morwe czičla tajkich namakali, kiž su tam hloda wumrecž dyrbeli. Začo Ferdinand II. wumre, nadzišče so lud, so jeho syn, Franz XI., kiž 24 let stary na thron swojich wótzow stupi, bóle mile knejstwo powedze.

Sdy budzišče wón jenož njekak ludowe žadanje dopelnił a trochu swobodniške sakony dač, dha budzišče febi lubosč poddanow dobył. Wón pač po stopach swojeho nana šljedzeše a po tajkim lutu nedowjeru žnjeješe. Sdyž my to wopomnimy, dha my so spodzjwacž nemóžemy, so neapelski a sizilski lud, hdyž wot Vittora Emanuela šhschesche, to žadanje s mozu wupraji, so hže tež pod jeho kralestwo stupicz, a so generala Garibaldia s weščkoszju witasche, jako tón se swojimi swobodnymi czirodami wokoło Jana 1860 na Sizilsku pschijjedze. Wo prawdžje spodzjwone to je, so italske ludy wjazy lubosčje k swojim knežerjam nimaja, so jih wopuschca a s kraja wuczjerja a so hami wjazy s hromadami se sbježkaremi so šhenocja. Ale přecž so na žane waschnje neda, so su knežerstwa hame wele teho sawinowake.

Shto pač je Garibaldi? Tak so schewez a

kravcz kmoč prascha, hdyž to cziła. Garibaldi, rektu njekotši, je rubežnik, nebolak, kniczomnik, mordak. Garibaldi, praja druhy, je šlawny general, muž italski, kiž hže swoj wótzny kraj wumóž, mudry a khróbly wojak, kiž s wošebnymi darami wuhotowan, by hódny byl, wulke wójsko kommandirowacž. Šlajl pschedenat jeho ženje widžik neje a po tajkim ničjo mjesteho wot neho powedacž newje. Shtož so we nowinach a pišmach wot neho praji, to hžu wam tudy sobu dzjelicz.

Garibaldi je so w l. 1807 we Nizzy sardinjskeho kraja narodžik. Jeho nan je kóžnik abo kóžny wódcer byl. Ssyn je s nim hižom we mšodoczi po morju jjesdžik a, jako bje wotrostk, do kralowškeje škužby jako kóžny wojak stupil. Tutu škužbu wón pač bóřny wopuschci a so k tym sbježkarjam pschitwoda, kotšiz w l. 1834 w Italiskej republici sakozicz spytachu. Dofelž tutón sbježk hubený kóž wsa, czičkasche wón s Italiskeje do južnjeje Ameriki, hžez do mexikanskeho wójska stupi. Wón so tam po krótkim we wschelakich bitwach psches swoju khróblosz a psches swoje wojerške dary tak wusnameni, so bu sa wyscheho postajeny a wojowasche jako tajki pschecziwo diktatorej s menom Anna Rosas jara sbožomnje. Začo bje w l. 1848 šhschač, so je w Italiskej revoluzia wudyrifa a republika sakozena, pschindže wón rucže psches morjo a skutkowasche sobu. Začo Franzowsojo bamža Pia IX., kiž bje s Romy do Gaety w Neapelskej czičnył, sašo do jeho kraja dowescz ppytachu, pschecziwesche so wón temu a shromadži na 300 sbježkarjom, kotrychž wón, dofelž ničjo wudobycz nemóžesche, sbožomnje se wschjedh strachosczow psches lešne czihi wuwedze, so so jim wot Franzowsow žana škoda nesta. Na to poda wón so sašo do Ameriki. Začo pač 1859 ta powescz k nemu dóndže, so so wójna bes sardinjskim kralom a rafuskim hježorom hotuje, bje wón sašo tu a stupi do sardinjskeho wójska jako general, so by tny, kotšiz dobrowólni do wojerškeje škužby stupichu, nawedowal. S tuthymi swobodnymi czirodami, totrež wón wedzeše, je wón Rafuskim we tutej italskej wójnje wele škodny nacžinil. Psches swoje khróbke a lešne wojnuwedženje a psches te nahle nadpady, kotrež wón se swojimi czirodami, wošebje we nozach hžez to nepscheczeljo nedocžatachu, czišesche, je wón pola Varese a Roma wulke rafuste wójsko pschewinył a do zofanja hual, so wón febi psches to šlawne meno w Italiskej doby. Wot neho

šo praji, so je t generalaj abo wojerstemu wobzerej
rodženj. Wón žane nekmanoscjeje tych čzrjédow, kotrež
wón wodži, neczerpi, dokelž šo pał sa ne stara, so
žaneje nudy nimaja, dokelž s nimi je, sčtož t jiedzi
maju a s nimi pod hołhmi nebešami spi, pschi tym
pał we bitwje spodživnuu khróbboscj wopokaje, dha
psches mjeru wulke dowjerenje pola nich wužiwa.

Jako bje w l. 1859 villafrankski mjer wobšanknenj,
wošta wón w Sardinskej. Hdžež pał meno krala
Emanuela bu šlyšchane, tam tež Garibaldiowe šobu
klincjesche. A njett hiščeje, nashmu 1860, hdžež šo
tute ryncžti pišaja, šu wschittlich woczi w Europiskej
na neho wobrocjene, pschetož wot teho, sčtož wón
čžinič a kał šo wón sabzeržecj budje, wotwišuje to,
hačž mjer budje sakhowanj abo šo europiska wójna
šapocžne. W naljeczu 1860 bje menujžy Garibaldi
wele šwobodnych čzrjédow wokolo šebe šhromadžil a
na jene dobo rjekafche, so je s 5000 mužemi na kupu
Sizilsku, kotraž neapelskemu kralaj šlyšcha, wotjjej.
Na kraj s nimi wustupiwšči wojowafche wón pschecžiwu
kralowstemu wójšku, a doby to twerde mjesto Palermo.
Lud jemu wschudžom pschidabže a jeho sa diktatora,
kiž we menje sardinskeho krala Viktora Emanuela kne-
žicž ma, wuwola. Na to šo do Neapela poda, swotkal
kral Franz bje čžekacž dyrbjał, a wojuje tam hiščejen,
so by tež tuto kralstwo Sardinskej podežišnył. Bes
tym šu sardinske wójška bamžowy kraj wobšadžili a
wschitto šo na to hotuje, so by žyła Italska pod jnym
knežerjom, menujžy pod Viktorom Emanuelom, jene
kralstwo bylo. Dyrbjalo to byčž, dha čžebža tež wo
Weneziansku wojowacž, kotruž pał Rakusžy s dobrym
nepuščja.

Woh wje, kiž we nebešach kneži, sčto budje. Hačž
dha budža čži drusy europisžy werchojo s mjerom pschi-
šladowacž pschi tym, sčtož šo w Italskej stane? Hačž
dha pschidabža, so romskemu bamžej jeho kraj wosnu
a se sardinskim kralstwom šjenocža? Hačž Rakusžy
dobudu, hdžž šo nadpad na Weneziansku stane? Sčto
ma kžežor Napoleon III. w myšlach? To šu praschjenja,
na kotrež my čžlowekoj žaneho wotmolwenja nimamy.
Wly jenož možemy šdychowacž:

Daj mjer w žyrkujach a we schulach s hnabu,
daj mjer wschjem wyschnoscžam a dobru radu,
daj mjer we duschi, mjer daj po wschjem kraju
tym, kiž čže snaju.

11.

Gubancžko 3.

Woda wohen poduški,
We pał woda sažehli.

12.

Rusa šo wishelko hufa.

We wójnje, kotraž šo psched nimalje pol sta lje-
tami bes Napoleonom a Russami wedžesche, bjechu
Rosakaj nelubosni nepschecželjo wešnych buruw a mje-
schczanskich wobydlerjow. Woni berechu, hdžež sčto
namakachu a rubjachu, hdžež njeschto dostachu. Nicžo
nepomhafche, hdžž tež sčto šwoje wježy potajicž py-
tafche: pschetož do wschittlich kutow woni lažachu a
wschudžom šwój nož tyfachu. Hdžž pał woni nicžo
nenamakachu, dha woni lubži bijachu, so tola napošleł
njeschto dostachu, byrnjež šwadna wježka byla. Teho
dla wešni ludžjo kóždy ras do wulkeje hrošy a bojo-
scjeje pschidabžechu, hdžž rjekafche, so Rosakajo pschiddu.
Tola je šo temu a tannemu radžiko, to šwoje psched
jich rubežnyimi perstami sakhowacž.

Hanschey smótr, kiž je we wóin'e wishelle šhonenja
ščžinitł, je mi powedał, sčto štaj wón a jeho wuj
čžinikaj, so buchu Rosakajo wot rubenja wottrascheni.

Bjesche jednu džen, praji wón, so moj hólz s del-
neje wšy pschibježa, powedajo, so Rosakajo šu pschi-
jichali, so hižem žakofnje pola delnych mlynčez sakh-
džeja, a so je jich wele, kotšž po kžežach wokolo
kžodža a kacžki a kury kóžuju a mušu, kšlieb, butru
a šufnie won uofcha. Hdžž ja to šlyšchach, štróžich
šo, dokelž šebi hiščeje nicžo nebeš do boka šrumowal,
a bojach šo, so tež mi wschitto seberu. Dokelž moja
kžeža na druhim kóžnu wšy ležesche, pschidabže mi do
myšlow, hačž nebrch moht tych šlych nepschecželow
molicž. Po tajim rosrasch ja kšictšie štwine wokna
a šmetach stólzy a kawki a blida na hromadu. Na
to walicž ja prošny kšamer, kiž we delnej štwie štejesche,
šredža do neje a wtežinič jeho durčži. A temu
čžinurč štary dremjany kaschčž, ketržž bjech na kručži
roslamak. Po tym rošmetach stare kšany a ščalki,
šččlicžki a hornzy a sčtož možach šhrabnyčž a roš-
špach čžrjepy po štwie a po kžeži a wtežinič
kžežne durie šchieroko. Jako to wschitto bje hotore,
šhłowach šo se žonu a s dječžimi na hernej lubl.
Hdžž Rosakajo njett t mojej kžeži šo bližachu, a to

hrube wupusczenje widzecu, slyshach jich prajicz: jow su hizom pobylt, jow niczo wjazy f branju neje, a czehnichu wtsal. Nichto nebje weschlisch, dzhli ja. Za sthewach wshitto, schtoz mjesach a neshubich niczo, hiba jenoz te czjzopy, kotrez mele winoite nebjechu.

Na hinasche waschnje je jeho wni, bur we susodnej wshy, jich rubenju mesh stajil. Kosakoj bjechu hizom wele frocz do teje wshy pschischli a jemu wsho wurubili, schtoz bje mjel. Dofelz wulle kubko a wulli dwor mjesesche, dha woni f nim surowje wobshadzachu. Woni nechachu wjericz, so niczo wjazw nima. Won bje wobstarny muz, ale woni jcho tola tal czwilowachu, so na czas ziwjenja hubeny wosta. Kozde ranje pak f noweho Kosakoj pschishadzachu. Ton stary muzik, kiz bje hischjezje thery wot purow, kotrez bje njetre dny predy dostal, tshopotasche, hdyz so tuczj czwilowarjo f nowa blizachu. Jako jedru dzien f wokna hlada, widzi won, so jich sako wulka czjzoda do wshy czjeri a sawola: Boh budz nam hnadny, woni tu hizom sako su! Jcho syn so nemało nestrozi, hdyz, sam f wokna hladajo, jich f daloka wuhlada. Won so wo swojeho nana a wo sebe samcho boji. Niczo so jemu nesdashche wjeszczishe bycz, hacz so njetf jemu na schiju poljesu a jcho nabija, hdyz widza, so je nan khromy a thory. Won bje sebi hizom derje wumyshlit, schto budze czinicz. We sakhrodzie lezachu kolezje f pczolami wobshadzane, pschetoz jcho dzjed a jcho nan bjeschtaj so wo pczolarstwo przowalaj. Na jene dobo floczi won tam, shrabny kolez, pokny strowych pczolem a doneše jon ruczje f wrotam, kiz do dwora wedu. Jako so Kosakoj f nim bliza, czishne won kolez na semju a czekny do khiezje. Pczolki rosmersane a ros-hniewane, so je jich mjer sfaženy, czishcheja so schworezo a borezo, kaz nembre, f koleza a pytaja so weczicz na tym, kiz je jim schiwdu czinil. Jako Kosakow wuhladaja, kotfiz na swojich konilach pschichawshchi do dwera nuts chzedza, dadza so we polnym hniewje do tych, kalaja konie a ludzi, so to na niczo podobne neje. Konje kopaja so sawroczo a zafaja a czi, kotfiz na nimit sedza, su derje f tym spokojom, pschetoz zahadla tych molczkich nepscheczelow jim bolosuische rany naczinia, dzhli kulje a meczje we bitwie. Jako njetf czi, kotfiz sa nimit pschivdu, widza, so prieni kaz nembri bes sastacza se wshy czjefata, dha tez woni so wroczja a psches pschjerowy a sakhony, psches lufi a pola jiechaju, schtoz jenoz konie bjezczj mōza. Pschetoz woni sebi myshla, so su drje nepscheczjelso njebdze wo wshy

potajeni. Haj! nepscheczjelso tam bjechu, ale pak zam f meczemi ani f tshelbami ani f kanonami, ale molczke Boze stworenczka f wotrymi kalatymi zahadkami. Wot teho czasa sem so Kosakoj žen e wiazu we tutej wshy pokasali neshu. R d pomnieniu na tuton podast pla-huja Hanschez kmotrome wujowe dzjeczi hischjezen dzjenha se wshcej pilnosczju pczoly.

13.

Gudanczko 4.

W rjezy webu ziwjenje,
Na nehu tež widziš me;
Gusto žeru cžlowekow,
Etaja me do prothow;
Cžorny syn we kuchinach,
Cžerweny pak na blidach.

14.

Wjecznoscz.

Kak bolho wjecznosz traje? bu mndry muž prafchany, a won wotmolwi a dzjesche: Hlai! tule psched namaj lezi whhoka, whhoka hora; kozde naljeczo pschileczi f nej ptaczf, wosme a wotneske sornjatko pieška we swojim pyšku; hdyz budze won f wotneschowanjom hetowy a ta hora semi frunana, tehdom je so prijenja minuta wjecznosczje minhla.

15.

† Porucz temu knesej swoje puczje a mjej nadziju f nemu, won budze wshitto derje czinicz.

I.

Czmowa noz bje swoje schidleschka na semju wupshjestrela a w H. spachu wshitzh ludzlo we swojich lozjach, wotpoczowajo wot swojeho dzjeka. We jenei jenicztej khiezzy, kotraz bje kaz wumeisfa f wulfemu burstemu kubku pschitwarena, so hischjezje stwiczesche. We stwiczzh na lozu, kotrez pschi sczjenje stejesche, lezesche žonška, na smerczj thora. Wona czechy dychashche, waczj bjeschtej pol sandjelenej a jejne pohladanie prajesche, so so jejna poslenja hodzinu bliži. Pschi lozu sedzishche žonška, nimalje 40 liet stara, we kotrezej

wocjomaj so slyshy sybolachy k swjedczenju, so wutrobuję dzieł bere na czerpenju, kotrej tu khoru tyschesche. K noham loza stejesche kschinja, na kotrejz wosom ljet stary hólz hebzische. Wón mjesesche swojej ruczzy stwnenei, jako by so modlit, bje pał do skódeho spania sapanyl.

Sluboka czischina bje w tej stwiczyz. Zenož te czejše sdychnenja teje choreje a te jenaše schecerkanie stareho czasnika bjechu skschecz, kiž pschi sczenje wisasche.

Ma jene dobo sapocza ta khora ryczej. Luba Herta, praji wona czischie, ja czuju, so wumrecz durb. u. Skicz mi twojur ruku, s kotrejz sy mi husto moje slyshy trjela. Ty sy kaž kotra pscheczimo mi byla a nešy me, tu khuda wudowu, zenje wopuschczila. Nech tón kues tebe a twoje dzjeczo sa to- pozohnuje. Ach ja wschał bych rady k temu knesej czahnyła, hdyž nehy jene mi czejšo na wutrobje ležalo.

Ja wschał wjem, moja luba Herta, wotmolwi Herta, schto tebe tyschi, — ty mašch staroscz wo twojeho slyna; ale spokoj so, — ja chzu maczerne mjesto pola neho fastupicz. Ta khora pał styniwšchi ruzhy sbieže woczi k nebesam a modlesche so. Po khwili prajesche wona bóle melczo: luba Herta, ty sy mi wulku staroscz s wutrobhy walito; mjej wutrobny dzak sa to; niel možu s mjerom wumrecz; hlai, mój luby Jakub czischie spi, newośaj jeho; wusbjehń me trochu, so jeho hischcze juntrócz widzu a jemu moje maczerne pozohnowanje dam.

S wulkej nisy wusbjęze Herta tu kheru, so so wo swojim lozu klawnyč možesche. Kleczo položi wona swojej tschepotatei ruzhy na hlomu teho spizeho hólza, kaž by jeho pozohnowacz chyzła a pohladny na neho s woczomaj, w kotrymajž so swjata maczerna luboscz swjeczesche. Jako bje so sako lehnyla, sawola wona plakajo: moje dzjeczo, moje lubowane dzjeczo — a Herta podla hebžo trjiesche febi slyshy s woczom, so bje jei czejšo, se spjewarskich tón rjany khierlusch czitacz: ach porucz Bohu swjeru twój pucz a frudobu. Jako bje poslenju schtuczku wuspjewala, pohlada Herta na tu khoru. Zeje bliede wobleczo bje psches wjeru a dowierenie pschetrasnene, woczi bjeschtej pol sankne- nej — wona bje czischie wusnyła. Herta padze na swoje kolena a spjewasche nutry wózenasch. Dybamy czasnik bjesche dwanatu hodzinu, a Jakub wotuczi se swojeho spania. Budž s mjerom, mój Jakubo, prajesche wona, twoja luba maczerka spi; pój so mnu k nam, tam možesch so lehnycz a so wuspacz. Ma to

pschilry wona plachtu na to semrete czjeło, hafny lampu, sankny khiežne durje a dzjesche s Jakubom domoj.

Sa tsi dny bje ta khuda wudowa pohrebana. Jakub pał bje pola Herty a hrastasche s Märtu, jeje dzow- cziczk.

II.

Herta bje mandzelska bohateho bura, kotremuž Matej rjelachu. Wona bje smilna a dobroczywa duscha, kotraž khudym wele dobrotow czinesche. Wón pał bje gramny, lakomny cłowek, kiž nikomu ničšo nepopschjesche. Prawa mandzelska luboscz bes wobimaj nehy. Wona bje febi jeho brata, nuswana wot swojich starschich. Dla teje dobrocziwosczje, kotruž wona wopolasowasche, bje luta pschekora bes ninaj. Jako bje febi ta khuda wudowa tu stwiczk na jeju wumentu wotnajala a Herta jej, dofelž ju wot malosczje derje snajesche a s nej bje wotrostla, wschelte dobroty czinesche, bje Matej na to spochi swarit. Wona so pał psches to nehy wottraschicz dala. Hdžez bje móhka, bje wona jej k pomozhy stala. We jeje khorosczji bje wona ju swjeru wotkladala a njetk, hdyž bje wumreła, bjesche febi jeje hólza kóbu dom pschiveda a mjesesche mlyšle, tu slyrotu s kschesczjanskej lubosczu wotczahnyč.

Teho dla Matej wot ranja do weczora schczow- kasche, kaž nemdry poš. Schto dha naš tón khudy hólz stara, refny wón; darmo jeho pschi febi mjecz a jemu ljebz a draštu dawacz nemožemny. Sdy by kuff wetschi byl, dha by sferšcho schto, so by we domje pomhacz abo kromy pascz móhl. Ale tak jeho mjecz a tu wotczahnyč, so ja nihdy na nihdy neczinju: wón klyšcha do gmejny, nech ta so sa neho stara.

Ma tajše waschnje swaresche Matej wschjednje, so Herta so slye mjesesche. Wona možesche jeho proščez a tu wjez jemu se wschlech bokow prióbstajecz, kaž wona chzysche, wón pocza džen wote dnja hrosnišcho czinicž. Tón behaty bur bje febi to derje wuliczil, kał wyšoko to jemu pschicž móže, hdy by wón teho hólza schjescz ljet a dljeje we swojim domje mjeł, a teho stupeho cłoweka to hrebasche, dofelž ta slyrota jeho ničšo nestarasche.

Matej bje kóbstaw gmejnšje rady a bje to dawno gmejnštemu prióbstejerej prajil, so wo teho hólza nerodži a so dyrbi so gmejna sa neho staracz. Djejachu pał gmejny tehdy a maja hischče dženšnišchi džen to waschuje, so slyroty, sa kotrychž wotczehnenje

fo staracz maia, temu podawaju, kiż febi najmene sa to žada. Wone so na to nehlada, so by taikie hubene dječjo dobru wuczbu dostalo a k wschemu dobremu djeržane bylo, ale na to, so by so jennu prawje malo dacz trebalo. Dufcha a cz eko taikeho dječca so tež na pschepadzowan'e wuda temu, kiż najmene penes žada. Wo pschichod taikeho nesbožomneho dječca so neprasheja, ale wo to, so by so malo sa ne placzič trebalo. Kschesczjianske tuto waschnie neie, to hodzi so s wiestoscju praciz, a kōzda gmeina dyrbiata so hanibowacz, hdyž so taikie pola neje stane. Bjeđa swjetei pohōrschenjow dla!

W S. sta so taikie pohōrschenie. Tōn wošomljetny Jakub bu temu na wotczehnenie pschepodaty, kiż najmene penes sa neho žadašche. Ničto wot tych bohatelych wo tu šhrotu nerodžesche a žadyn we tej bohatej wšy so Bože a Khrystuša dla po nim herje neberesche. Bjesche pak wo wšy žiwnoszczet, kiż penesy jara nufuje trebasche. Tōn febi wošom toler na lieto žadašche, a be wscheho kombženia pschiswoli gmeinska rada, so by tōn jecho dostal a bie wešela, so jecho tak tunje wotby.

Jafo Herta to šhoni, nemōžesche wona so sčeržecz, ale sawola s hujewom: smilny Božo! taikemu człowekaj scje wy to dječjo podali; tutemu mužej, kiż je wschjednje pjany a žonu a dječci bije; do tuteho doma dyrbi tōn hōlz, hdyž wot ranja do weczora ničjo neje šlyšhecž, hacž lute kleczie a šakrowanje. Bjeđa na waš, wy mužojo, kiż wy na liepsche swojeje gmejny dyrbiče myšlicž a šhroty czertej pschedawacze.

Tak šakhadžesche Herta na swojeho muža. Tōn pak neda so hnucz. Džerž hubu, rekny wōn, ty wot teho ničjo nerosemisch! staraj so sa swōi dom a ne tykaj swōj noš do wjezow, kotrež tebe ničjo nestaraja. Šutje pōuidže Jakub k Schlenčerezom. Tak ryczjesche Matej.

Nasajtra wopuschczi tež Jakub Matejowy dom. Š plakan'om praji wōn Herczi a Marzy dožemje. Herta pak jemu šlubi, so jecho newopuschczi a troščtowasche jecho, so jenož dyrbi k nej pschitčž, hdyž pomožy abo rady petreba.

III.

Schlenčerez Pietrowa khezka stejesche w S. pschi kōnzu wšy. Hdyž nebychu njetotre hriady hšchcže djeržale, dža by so wona dawno do hromady walika. To by sa Schlenčerez Pietra jara mersaze bylo, pschetōž wōn neby mōht ju sašo twaricž.

Wo žylei wšy bje wōn jako kniczōnnik derje snaty. Wōn we skalje dželasche a hdy by šradny byl, by so se swojimi jara derje žiwicž mōht. Jemu pak so pschezo picž dzyšche, a woda jemu na žane waschnie šlodžicž nechasche. Teho dla miejesche štajnje palenzowu bleschu pschi febi a bes neie ži h bycz nemōžesche. Pschi dželje wo dnjo mosta wōn niekaš strōšby, ale weczor bje wōn pjany kaž šwinjo. K jecho nesbožu pucz do skaly, w kotrež wōn dželasche, nimo kōrcžny a palerije wedžesche. Namo dre tam niekaš nimo trechi — ale weczor ieho czert sa wschē wlošy nuts czechnesche. Hdyž na to pjany dom pschitdže, a to sta so kōzdy džel-dža šwaresche žona, wetsche dječci so jemu šmiciachu, meišche so šhowachu, pušow dla, kotrež wōn wudželesche. Pschi tym so škejerste a leštrastke šlowa s jecho erta šypachu, taikēž jedyn hšchcže nebie šlyšchal. Wo dnjo dječju dječci po proščenju abo kramiachu na polach; weczor wone, hdyž dōm pschitdžechu, jow a tam ležachu. Po žylym domje bje necžistocz, nufa, šhudoba, nahota a hōb. Wot niekaikeho kschesczjianskeho waschnja, wot kemschitšōdženja, wot Božeho šlowa, wot paczerje špiewanja nebie žana rycz.

Do tuteje šwōibšy pschitdže Jakub, so by so wotczahnyž; do taikie mōrdarsteie jamy bje jecho gmeina pschedawna. Meohrbesche so jow po czeli a po duschl škafycz? Hdyž so wopomni, so wōn we tutym domje ničjo dobrego newidžesche a nešlyšchesche, so dyrbesche po proščen u hōdžicž se Schlenčerez džeczimi, so te jecho k wschekemu lošystwu wabachu, so dyrbesche hōbny bycz a we necžistoczki so walecz; dža so jedyn neby dživacz mōht, hdy by so šanerožik.

Špodžiwne pak bie, so bu tuta šhrota pschede wschitkim šlym wobarnowana. Wōh tōn nebeski wōtzež hładašche sa nim se swojim mišlym wokom a džeržesche jecho se swojej prawizu na prawym puczju. Herta žaneje přežy nelutowasche, so by štažene wot jecho duschje wotwobrocžila a napominasche jecho k wschemu dobremu, kaž macž swoje dječjo, a Marka jeje džowta starasche so sa neho, kaž šotra sa swojeho bratra a nahyzi jecho s pomasłami, so netrebasche ženie hōbny bycz. We šchuli wōn pak jara derje wuknesche. Wōn mjejesche dobru hłowu a pokasa wošebne dary. Štary knes wuczet nemōžesche jecho doščž došhwalicž, so tak renie pišasche a derje licžesche. Jakub bje jako pskne a pobožne dječjo wotrošik.

Jafo bje cžaš tudy, so mjejesche se šchulje a

Najczęstszy ślub wobnowiczy, nastąpił praszanie, ścisko dha dale i nim budze. Nęch sio pschistaj, rjekasche w gmejnje, dha sębi khljeb a draščenje saskuzi; my jemu niczo wjazny nedamy. Tón hólz je jara sľaby, prajachu drusy, nęch krawstwo wufne; Wiczasęz krawzeż Turij poczina stary bycz, nęch tón jęcho wosme, dha mamy sako krawza wo wšy, hdyž tón wumre. Darmo jęcho newosme — rycęzachu najmudrišchi a najljepšęhe budze, so do Njemzow cęhne a sio sam sa sio stara.

Wes tym bje sio Herta hižom sa neho starała. Sęcho cęzęsch wufnycz, Sakube? bje sio wona jedyn dzeń woprasękala. Ach! rekny wón, burste dżęko sio mi nelubi, dokeľ sęym sľaby na stawy; stary knes wucęer radzi, so bych najljepšęhi był, hdy bych móhł pschekupstwo wufnycz, dokeľ móžu derje pišacę a licięz. Pschekupstwo? bje Herta wotmol-wika, Wože dla, sęcho sębi myšľiš; i temu sľuščęja penęsh, a tych ty nimasęh. My dyrbimy na njęsęcho druhe myšľicę! —

Tola paľ Hercęi tuto žadanje Sakubowe i myšľow nępschindze. Sęj sio sđasęhe sa Sakuba najljepšęhe bycz, hdy by sio njęhdze do mjęsta dacę móhł, a hdy by to i jenemu pschekupzeji byko. Wona mjęjęsęhe wuja, kotrehož sęny bje pschekupstwo wufnył a wot teho bje sľęščękała, so wsęchal sio to i lóhkim wuwęsęz hodzi. Duž wona tu wjez melęzo psęhi sębi pschemyšľi a nikomu, najmene sęwojemu mužeji, niczo wot teho nępraji.

We mjęsęcze paľ bje pschekupz, i kotrymž sio wona derje snajęsęhe. Wona we jęcho khlamach wsęhitko kupowasęhe, sęchož sio do hospodarstwa trebasęhe a teho runja tež Matej seleso, a sęchož hewak tam beręsęhe. Tutón pschekupz wele na Mateja a Hertu dżerzęsęhe, dokeľ wobaj wsęcho i hotowymi penęsami płacęsęhtaj. Wón bje pschęcęzelnimy a dusęhny muž a jęcho žona druhdy Hertu na sęchalku kłoseja psęęprošy. Wonaj zanecho dżęsęca nemjęjęsęhtaj, a dokeľ sęberbszy rycęczęz móžęsęhtaj, mjęjęchu sęberbszy burjo wele domjerenja i nimaj. Herta bje žimaj husto sęwoju domjazu nufu sękorzika a myšľęsęhe sębi njęk: ja i Micętezom poidu, wón budze mi derje radzięz, sęcho mam i Sakubom cęinicę.

Sęmu sęobotu psęęd jutrami dżęsęhe Herta do mjęsta a do Micętez khlamow. Wono je sęma, praji kneni Micęzowa, jako ju wóhlada, nęchacę sęchalku kłoseja pola me wupięz. To bje dobra sľad-

nosęz sa Hertowe wotpošľadanie. Wona pschekupzje a jęcho žony wsęhitko wupowęda, sęchož jej na wutrobje ležęsęhe, kaľ je sio jej i Sakubom sękło, kaľ je jęcho macęz wumwęla a wona sio po nim horje braka, kaľ wón i Wožeji pomozu je psęęde wsęhitkim sęlym wobarnowany a we sęchuli derje wufnył, so je sęmerez kłudy cęłowęł a sio cęze rady pschekupstwo wufnycz a taľ dale.

Micęzka a jęcho žona i dżęlbranjom psęęhipošľęchęsęhtaj a napošľędł bu wucęimene, so cęzetaj Sakuba i sębi wsęcęz a sio dyrbi wón sęchjęsęz ljet pola neju sa wucęzomnika bycz; so paľ nęchetaj sębi niczo sa to žadacę, hdy by Herta sio sa jęcho drařtu staracęz cęzęła. Ta, so budze, do teho i wešęlom swoli.

Micętez a Herta hišęcę wucęinicę, so Matej wot teje žęęje wjezy niczo sęhonicę nęsęmje, ale sio dyrbi pschekupz na gmejnšęhe prjędłstęjerja list pišacę a prajięz: ja sęym sęlyščęk, so macze kłudu sęwrotę we gmejnje, kiž ma wosęębne dary a lóšęk i psęękupstwo; pōšľęcęz mi jęcho; ja cęzu jęcho darmo wucęięz.

Gmejnšęti prjędłstęjer w. S. a wsęhitke stawy gmejnšęęęe rady wocęi rosđżerjęchu, jako tón list i mjęsta dostęchu. Matej praji: to Wóh wje, i wotkal je tón wo Sakubje sęcho sęhonił; nęch wón i tym hólzom spęta, ale ja wjęsęcęzu, to niczo nębudze, psęęchotęz wón je prošęęršęki hólz, kiž budze bóršy cęjękacęz. Dokeľ paľ Micęzka sębi niczo sa Sakubowu wucęzbu nežadasęhe, swoli žęęka gmejnšęka rada rad do jęcho žadanja a Sakub cęęhnišęhe po jutracę do mjęsta, so by pschekupstwo wufnył.

IV.

Pjęcz ljet bje sio minęło. Sakub bje sęforo dważęzi ljet stary a bje wotrostł kaľ sęmwrjęczł w lęęsu. Sęmu sio derje dżęsęhe a wón bje sio do teho cęęasa jara derje sadżeržak. Pschekupz Micęzka sio hišęcęz nebję kaľ, so bje teho hólza i sębi wšak. Wusęch-nišęheho a kłmanišęheho wucęzomnika žęęje nebję mjęk. Sakub bje wsęhitko derje nawufnył a bje psęęęcęzelnę psęęęcęzimo kōzdemu kiž do Micętez khlamow psęęindze. S młodymi hólzami wón psęęhistrojne žorty wędzęsęhe, a starym ludžom wón i psęęęcęzelnimosęzju sękšęsęhe. Khlamy bjęchu psęęęzo pōtne luda, wosęębje sęęobotny dzeń, hdyž bjęchu w mjęsęcze žitne wišł, psęęchotęz Sakub renje sęberbszy se Sserbami rycęsęhe, kotkiž sębi jow sęwoje potrebnosęcęzje kupowęchu.

Stary Miczka teho dla wele do swojeho wu-
czomnika dzerzesche a jeho zona jeho lubowasche, kaž
by jeje dzjeczo był. Nichtó šo pať bóle na tym ne-
wekelesche hač Hert. Seje wutroba bje pořna dżaka
přchecziwo Bohu, šo bje šo jej tón skut f Zakubom
derje radzil a jeje dżowka Marka, kotraž bje bes
tym wotrořka, mjejesche, hdyž do mjeřta pšchindze,
tak jara wele pola Miczkez kupowacz, kaž ženje predh.
Wřchitzh ludżjo bjechu Zakubej dobri; cżoho dla neby
dha Marka jeho lubowacz řunjeła?

Ženož dwaj bjeshtaj, kotraž na tym žaneho
řpodobanja nemjejeshtaj, šo šo Zakub tak derje mje-
jesche. To bje Matej a jedyn druhi. Matej šo
na to hnjewasche, šo tón řhudy hólz bje kjepe řwo-
blekany, dhyli njeřotny weřny burřki řym a nemóžesche
to řnesčz, hdyž Miczka jeho řhwalesche. My budžemy
hřšesche widzicz, řekny wón, šo ta wjez dobreho řónza
neřmjeje; Zakub ma peněžny řaschcz pod řobu, řchto
wje řak móže to wupanyč; hordosčz pšchindze pšchod
řadom; řschitko ma řwój řónz, řolbařa dwaj; řra-
lišche řito, lóžo řo řoni!

Bjesche pať hřšeszen jedyn, řiz Zakubej dobry
nebye. To bje Rařhper řilka, weleřetny řomóžnik
w Miczkowych řhlamach. Tón bje wuwuřnył a řpredh
hač bje tu Zakub pšchřřhol, lubosčz a dowjerenje
řwojeho řnesa wuřiwak. Njeť pať řo řemu řdasche,
jako byřhtaj řnes Miczka a jeho mandželřka bóle na
řakuba dzeržaloj, dhyli na neho. Wón bje hřrbaty
a niř řjany řachol a cżim bóle to jeho merřasche,
hdyž ludžo, řiz njeřchto řupicz řyřydu, řo najradřřcho
na řakuba wobrocžřchu a řebi wot teho řošřuzicz
řachu. Tež bje wón řjemz, a bje na teho řerbřřleho
řachola řty, řiz ře řserřami a ř řjemzami jenak
renje řowedacz wedžřřsche.

Wot nepopřchczza a řawřřczje řasřepeny myřřlesche
tón na to, šo by řakuba do neřbořa pšchineřř. Wele
řrócz bje řřřom řwojemu řnesej řrajil, šo řo řemu
řda, jako neby we peněžnym řaschczu teřto penes byle,
kaž by po jeho řiczřowanju we nim bycz dhyřjalo.
Řnes Miczka bjesche řemu na to wotmolwřř, šo dhyři
na to derje ředžřowacz abo bje jeho ř tym wotřofa-
řak, šo bje řrajil, wón řo řoli. Rařhper řilka
pať pšchczzo řařo wonedžesche a pšchi tym wostřa, šo
tam a řem toleť penes řobrachuje, řiz je nupsřrany,
kaž řhyřsche ř wjeřřosczju wedžicz. — Dhyřjal to
řakub bycz, řiz řrane? řekny pšchi řebi řnes Miczka,
ale pšchřřtaji hnyřom: Bóh řwarňuj, tón hólz je

řprawny; wón ničžo nepřchczřini, to móžno neje, šo
by me tón jebak.

Ša njeřotny cżař pšchindze Rařhper řilka řařo
ř řwojemu řnesej řrajo: njeť ja ř wjeřřosczju móžu
řez, šo je řaduch we nařchim domje. řa řym,
pšchřřtaji wón, wele nedžel na to ředžbu mjeł, hač
nebych teho, řiz te penes ř řaschczza řrane, wuřřjedzil
a neřřym niřkoho móhl trechicz: teho dla řym ja wo
dnyo, hdyž ničřto neje w řhlamach był, wjeřte weřsche
řruchi penes ř zejchom řošnamenił, a weczor abo na
druhi džen řu te řame řrečz byle.

Řchto pať dhyřjal to bycz, řiz me řak wobřrane?
řekny řnes Miczka. řaj, wotmolwi Rařhper řilka,
tó Bóh wje! ja řebi teř na niřkoho myřřlicz nemóžu;
tola pať w nařchim domje dhyři tón řaduch bycz;
my řžemy tola pyřacz, hač řo niřhřen ničžo pola
řaneho řřuzomneho nenamala. Miczkez řnes na to
dřjeje pšchřřladowacz nemóžesche. Wón řawoła řwoju
řřuzomnu czeledz a řóždeho řřchinja bu pšchepřtana.
Rařhper řilka řam řwoje řřwachi wřchudžom řwotanka,
řo by řofařak, šo řaduch neje. Niřhđe ničžo nebye
ř namalanju. řa řošředł bu teř řakub wořany a
dhyřbesche řwoju řřchinju woteřřiničz. řo řróřřim pšch-
přtanjju, řlaj! dha bu mjeřřak namakany, we řotryňž
bje wele penes řřhowanyř. Řnes Miczka rowřřřa
řón a we nim bje na řřatnacze toleť penes a
bes nimi teř řajke, řotrež bje Rařhper řilka, kaž bje
řrajil, ř zejchom řošnamenił.

Řchto móhl hnjew Miczkowu wopřřacz, ř řotryňž
wón na řakuba řařřima. řač řunje řakub řemu
řrajesche, šo je newinowaty, a řo newje, řak řu te
penes do jeho řřchinje pšchřřřle, dha bje tola řnes
Miczka řak rowřřobeny, šo by řakuba nabřř, hdy
jeho řona, řiz na tu řaru bje pšchřřbjeřjaka, jeho neby
wotdzeržjaka. řrečz ř mojeho doma, wofasche wón,
kaž řol nemdry, řy nedžakomny hólczje. Matej mje-
jesche řrawje, hdyž me pšchod tobu warnowasche; cżřř,
řo na mjeřřje ř mořřř woczow pšchřřindžesč, herak
cze ř řřami won honju.

řa řónđu, řekny řakub, ale Bóh je mój řřwjeđł,
řo řym ja newinowaty; mjejesche dżak řa waschu lu-
boscz, řotruž řje mi wotřofařali; a Bóh wodaj řam,
řo mi řajřu neřprawđu cżřřicze a me wot řo honicze.

řa to řřrabny řakub řwoje řřunje, řotryňž wele
nemjejesche a řawali je ř řošřřemi do řřjemesčřka a
wopuřchczji Miczkowu řom.

V.

Nasymni pokónzny wjetr psches pola a luti wu-
jesche, a we weššach sčtomow schumesche. Lisčiki
wožoltne po semi šo walachu a wjetr s nimi hra-
jesche. Nebjo bje se schjerymi mróčjelemi pschitryte a
semja mokra wot desččikow a mróšow, kiž bjechu
napabate. Čymowa nóž bjesche šo na semju roščhie-
rika a žana hwjesdžicika nešwjecjesche pucjowarej,
kiž šam luti po drošy džjesche. Tutón pucjowar pak
bje Jakub. Kaž drjemšazemu bje jemu bylo, jako s Mič-
kež doma bje wuschot. Tu bje šo jemu derje ščto.
Wón, ta khuda šyrot, bje tudy mjesto namafal, hdžež
lubosčj jeho woššewesche, a člowekow nadesčot,
kóšičj s nim derje mjenjachu. Njetk bje wón na jene
dobo do zušby wustorčženy, ša paducha djeržany wot
tych, kotrymž by rady najšwjernišču djalomnosž wo-
pokufal a nemjejesche žaneho mjesta, hdžež by domach
byčj, žaneho čloweka wjazy, kotremuž by šo we lubosči
dowjeričj móhł. Wón šo nemóžesche prawje dopomničj,
kak rucje bje šo to wsčitko pschemjenilo, ani wuhu-
dacj, kak te penesj bjechu do jeho ščinje pschifčte.
To wón jenož wedžišče, šo bjechu šo tam namafale,
šo Mičkež kneš šo na neho bje roshnjewal a s hru-
bymi šlowami na neho sathadžat a šo tola ženje žadyn
penežk jemu nebjie franyl.

Pšchi spoczatku chžyšče wón šo do Š. wobrocicj a
tam powedacj, ščto bje šo jemu ščto. Šerta a Marka,
jemu wutroba prajesche, budžetej jemu wjeričj, hdyž
jimaj praji, ša je žylje newinowaty, tej budžetej jeho
wobžarowacj a troščtowacj, hdyž wot teje neprawdy
šlyščitej, kotraž šo jemu je ščto. Šaj, tam chžyšče
wón woprjedka, hdyž s miesčejansčich wrotow džjesche,
ale Matej, kak budje šo tón jemu šmjecj, kak budje
tón jeho witacj!

Šdyž wón to pšchi šebi pomysli, dha šo we nim
hlóš hibasche, kiž prajesche: nje! nech budje, kaž
budje, tam nemóžesč hieč.

Šdže dha pak šo wobrocicj? Šlaj! to wón ne-
wedžišče. Teho dla džjesche wón po drošy dale. Móžny
wicher schumesche, šymny lodožty desččik jeho macže-
sche. Jakub ničjo wot teho nečjujesche. We wšach,
psches kotrež pschindje, pšy šččjowfachu, nóžni waj-
čtarjo trubjachu, ale wón s jeneho kónža nuts, s dru-
heho wón džjesche. Wón nemóžesche plafacj — ale
wutroba bje jemu čježka — ta myšl jeho hrebasche,
šo bu wot šwojeho dobročjeła ša paducha djeržany.
Šdže dje, to šo nepraschesche, jenož to jene jemu na-

ležesche, šo by baloko precj pschischot wot mjesto
s kotrehož bje kaž poš wuhnaty.

Droža wedžesche psches hory a dohy, psches pola
a liešy, Jakub wo to nerodžesche. Žako šwitasche,
šo hlóš namka, wón pak ničjo pschi šebi nemjejesche, žadyn
kust khljeba, žadyn troščik penes. A temu šapocja
čžecj, šo je spróžny. Štawy jeho bolachu a pola wu-
troby jeho kafasche. Ščufnje bjechu pschemofate a
mersnyču jemu na žiwocje. Šyma jeho ščhapesche
a nohi počžnesčtej jemu ščhepotacj. Do kola wokoto
netje žana weš, žane wobhyblenje widicj. Ščtabosčj
dale bóle psčhiberasche, wón date nemóžesche — wón
šo pschi drošy na hromadku kamenjow šyže — a tam
ležo wosta.

Ščlónčjko bje beš tym šesthadžalo a šymne mer-
snenje nastalo. Jakub ležesche poł morwy pschi drošy.
Šodžina po šodžinje šo minesche — a runje džjenka
tu ničto na drošy ani neńdžesche ani šo newesesche.
Wokoto 9 šodžinow pak pschijjedje wós. We nim
šedžišče kneš, wonkach pola pohoncja jeho šlužomnik.
Džeržce, jawota tón kneš, jako bjechu šo mjestu šbli-
želi, hdžež Jakub ležesche; džeržce, tu jedyn člowek
leži. Wohladašy, ščto je šo jemu ščto. Š tajšimi
šlowami wustokžičštaj kneš a jeho šlužomnik s wosa
a posbješčštaj Jakuba po špacju morweho. Wón je
hischčjen žiwj, praji tón kneš, jako bje jeho pschepytał,
donešmoj jeho k wosu. Na to šadžičštaj Jakuba do
wosa a kneš pohoncžej pschiwola: jjedž, ščtóz móžesč,
šo dom pschindžemy.

VI.

We Čžjestej, njefotre milje wot šakšich mesow,
leži we plódnym dólje weš a pschi jeje kónžu na horje
šteji kneži hród. Na tym hrodžje we ržanej, wulkej
štwe štejesche khore ložo a na nim bjedžesche šo młody
člowek s čžejej hlownajej khoroščju. Šžiom wele
nedžel bje ta khoroščj trala a lječar bje dwjelowal,
hač budje ju móž šahojicj. Wjesche pak jene ranje,
šo tón khory, kiž bje we šwojej ščudnosčji wšhelte
džiwne rycje wedł, s mjerom špacche, a po dołhim
spaniu wotucjo wokoto šo pohladowasche.

Šdže dha šym ja? praji wón k starej žonje, kiž
pola jeho khoreho loža šedjo jeho mjejesche wothladacj,
ščto je šo šo mnu ščto? Šmjerujče šo, moje džjecjo,
reknj ta žónška; wy šče pola dobrych ludži a šče
dotho khory byli; berčje šo na šedžbu, šo šebi ščfodu
nesčjinitče, hdyž njetk wele rycicje; kneš lječar je to
twerdžje šakafal.

Zakub, pichetož to bje tón khorý, woczi schjeroko wótčžinešče a nemóžesche šo na žane wašchnje dopomnicž, kak je do tajseje stwy pschischot. Wschitto sdašče šo jemu zuse bycz a tež tu žónsku wón nefnajesche. Dofelž pak psches mjeru wulku šlaboscz w swojich stawach czujesche, pschemó jeho s nowa spanje. Jeho khoroscz bje šo pscheczifnyta a to spanje pschpowedasche dobru nadžiju, šo budže wustroweny. Žako šo s nim džen wote dnja dale bóle poljepšcowasche, šhoni wón pomaku wschitto, kak bje šo s nim mjelo. Menujzy tón knes, kiž bjesche jeho na drósy ležo namakať, bje jeho do swojeho wosa šadžiť, a hižom na puczju spytať, šo by jeho k žiwenu šbudžiť.

W bliščim mjesči, do kotrehož bje pschijiel, bjesche šo jemu to tež s lškarškej pomozu radžiko. Dofelž pak nad tym młodym człoweku bje spodobanje mjeť, bje wón jeho šobu na šwóž hróđ wsať, šo by šo dale ša neho starať. Tam pak bje Zakub do hłowjazaje khorosczje šapanyl, tak šo wón wele nedžel w bludžje ležesche. Tón knes pak bje s dobroczjivej šmilnosczju ša lškaršku pomoz a ša wschitte šwjerne wothladanje štaroblitwy pobyt a weselesche šo žara, šo to nebie podarmo bylo.

Dh! kajša žywa džatomnoscz šo we Zakubowej wutrobje horesche, hdyž wón na to špominasche, kak bje we swojej nusy wumóžerja a tudy we zusbj tajšu hospodu namakať.

W njekotrej horzej modlitwyje bje wón swojemu Bohu tutón džak pschinešť a jašo se swojeho khorého loža prjeni krocž wustupicz móžesche, padže na swoje kolena šwešeleny, troščtowany, woššeweny šhwalbu swojemu knesej we nebešach špjewajo. Š wutrobnymi šlowami wuprajt wón tutón džak tež swojemu pomoznikej, knesej s Ž, kiž šo hušto k nemu šyže a nad tym šo šwešeli, šo tuteho młodženža psches Božu pomoz bje wot šmerezje a hubenšwa móhť wumóž. Zakub menujzy bje jemu se šprawnym dowžerenjom wschitto wupowedať, kak bje šo jemu wot swojich młodych ljet hačž do teje hodžiny šchto, we kotrejž bje pschi drósy poš morwy ležo wostať. Knes s Ž. pak, jedyn wožeršti wyschi, kiž bje štaroby dla s wožeršte škužby štuplť a tudy na swojim hrodžje, šbaleny wot šwjetehe ropota, šwoje žiwenje wedžesche, beresche wutrobnje džiť nade wschittim tym, šchtož Zakub jemu powedasche.

Njekotru hodžjinku šedžičtaj tón štary knes a tón młody pachot hromadžje a štkadowaschtaj radu, hdyž Zakub šo wobrocžicz a šchto wón by šapoczecz šmjel.

Dom hicž šo jemu nečasche; temu knesej wón tež dljeje wobczejny byž nemožesche, hačž runje tón jeho wot šo nepuschczji!

Wjesch ty šchto, młody pscheczjelšo, praji wón jedyn džen k Zakubej? Wóžna Rakusťich pscheczjivo Franzowsam we bliščim czasu wudyri. Nečasch do wožakow hicž? Mój šyn w Winje pola husarow šteji; na teho budu ja pišacz. Ty šy šchwarny pachot, ty móžesch derje pišacz a liežicz, ty móžesch s tym šwoje šbožje šczjinitč.

Niečo Zakubej lubšče nebie, dylti to. Tak wón wofoto pošnižow požohnowany wot šwojeho lubeho knesa f. Ž. s dobrej nadžiju do Wina puczowasche, šo by tam k husarom šchot.

VII.

Bjesche w l. 1809 džen 21. a 22. meje, šo bu wulka bitwa pola Asperna pschi Dunawje nedalošo wot Wina bita. Na tym jenym boku roščafowasche Napoleon, na tym druhim welwóžwoda Korla. Hižom prjeni džen, 21. meje bjechu Rakuszy weš Aspern do- byli a Franzowsow s neje wuhnali. Druhi džen, 22. meje bje bitwa horžyscha dylti predy. Welwóžwoda bje nóž predy mošty wottorhačž a spalicz dať, kotrež bjechu Franzowojo psches Dunawu twarili a po tajšim cži pošplenšchi, wotršjenniti wot šwojeho wojska, móžnje šo wobarachu.

Welwóžwoda štejesche na jenej hóržy, šo by móhť žyťe bitwišczje pschewidžecz. Abžutantojo šječachu jow a tam, a roščofchowachu jeho pschifasnje. Tež hóržy s napscheczja, na kotrejž wón štejesche, mjejesche šo horze bjedjenje. Tam menujzy, tež na jenej hóržy, bjechu Franzowojo bateriju šakóžili, kotruž woni twer- dže šastupowachu.

Rakuszy, toštiž pošnachu, šo wot tuteje baterije žyťa bitwa wotwisuje, bjechu hižom wele nadpadow na nju czinili. Ale hdyž šo šej bližachu, dha buchu wot tešo kulow witani, šo buchu žyťe rjadu psches ne podtorhane a šanicžowane. Pschezo buchu nowe regimenty pscheczjivo tej bateriji wobjene, ale pschezo šašo wot neje wotbite. Wele hodžinow, haj žyťe do- dopolnje bje tuto bjedjenje trato. Welwóžwoda Korla bjesche pschifasnju dať, šo nešmjje šo ta baterija pschepuschczicz ale dobycz. Psches toczemu šchklenžu móžesche wón tam widžicz. Dha na jene dobo regiment hu- sarow nadpad na tu hórku czinesche. Kulje lietachu a hwisachu a wulki džiť tyč husarow padže, tež ~~ta~~

wyškł, kiž jich nawedowasche. Hižom chychu wont zofaci. Dha jedyn wot tych niškich wyškłich so sebra a jechasche na tu bateriju a sa nim cji wschitzu, kotrychž konje nebjechu satylene. Po krotkej bitwie zofaja nepscheczello a husarajo škočja se swojich konjom, wobrocja kaneny a tjeleja s mozu sa nimi. Cji drje s nowej mozu so sašo bliža, ale husarajo nedabja so traschicj a bjeđja so kaž lawu. Zako jim regiment pšechow bje k pomozy pšchischol, honja woni nepscheczelow s teje horki a wobtwerdja tu bateriju. Pšches tutón podawł buchu Franzowsojo šbiczi a dobyccije bu na boku Rakuskič.

Welwójwoda Korla bje derje widžik, so mjejesche so dobyccije baterije jenicžy khróbtosciji teho młodeho hufara djakowacj, kiž bje na cjoło swojeho regimenta stupil a so prjeni-na tych nepscheczelow dak. To bje mischtrischuka, praji wón, jako widžische, so Franzowsojo zofachu a jechasche tam, hdžej hufarajo stejaču, so by so woprashal, schtó je jich nawedowal. Wy seje młoda krej, ale khróbtu wojak, praji wón, jako tón młody hufarski leutnant pšched nim stejeseche. Za waš sa wyschka postaju, wy seje hódny, so wy dale swój regiment naweduječe.

Tón pak, kiž bje sebi tudy na bitwišchcju pola Asperna tajtu cžesj dobł, bje Zafub, ta khuda šyrota. Tón, kiž bje hišchcje pšched tššómi ljetami we Micžkez khlamach we mjeseci jako pšchekupski wučjomnik zokor wažil a kšofej pšchedawal, tón tudy njest jako hufarski wyškł we swojich młodych ljetach pšches šlawneho welwójwodu wulku khwalbu wužitwasche. — Skława jemu. —

VIII.

Zako ta powesj, so je Zafub we mjesccje swojeho wučjomneho knesa wobtranyl a s jeho doma wuhnaty cžeknył, so roščjeresche, dha bu wón wot wschitkič, kiž jeho bliže snajachu, wobzarowany. Wetschi djel lubži tajke wjezy, kaž so powedachu, wot neho wjericj nemóžachu. Zola bje tež wele tajkič, kiž to wjerjachu a na neho šwarjachu. Rašhórschi bes nimi pak bje bur Matej. Hlaj! hlaj! praji wón, so to jeho žona Herta šlyšcheseche, to šym ja predy wješčejil; kruwar abo wolazy hólz dyrbesche wón byč, niž pak pšchekupstwo wuknyč; tajki pšocheski hólz a pšchekup! bows-

lowe, to nemóžeseche šo radžicj; to šym ja šwoprjedka prajik, tón pšchindje, hdžej hufy a fury šeru. Dwoje pak bjeschtej, kotrejž do Zafuboweje newinowatosccje twerdžije wjeresechtej. To bje Herta a Marka jejna djowka. Herta njefotru šylšycjku dla Zafuba plakasche a wošebje bje jej žel, so nicžo wo tym neshoni, hdžej bje wostal. Marka pak neda šo naryccječ, so je wón, tón pietny sprawny hólz, tajke nekmanšwo wobencj móhl. Wobaj wele bóle šo nadžijesechtej, so wón njehdy sašo pšchindje a swoju newinowatoscj dopokafa.

Alle ljeta šo minychu a žana powesj k nimaj nepschindže. List, kiž bjesche Zafub po swojim wustrowenju s Cžesjeje na neju pišal, nebje do jeju rukow pšchischol.

We mjesccje pola Micžkez wot teho cžasa šem, so bje Zafub tón dom wopuschjil, šlje stejeseche. Kneni Micžkowa bje swojemu muzej cžezke poruki cžinika, so bje swojeho wučjomnika bes fruteho pšchepyntanja, hačž wón je winowaty abo niž, wotehnał. Za žónska bje tu žylu wjez liepe pšchewidžila a žaneho bracha na Zafubje nenamakala. Wona škhoru twerdžije a wumre. Na khorym tožu bje wona hižom swojemu muzej prajika, so šebt myšli, niž Zafub ale Kascšper je tón paduch, kiž jeho wobfrane. Po jeje šmerezji mjejesche tutón Kascšper žyke khlamy bóle pod šobu. Knes Micžka šo malo wo swoje pšchekupstwo starasche. Zola we dopommenju na šłowa swojeje žony, kotrejž bje na khorym tožu rycžaka, kedžbowasche wón pietnje na jeho cžinenje. A hlaj, jedyn weccor móžeseche wón šo pšchekupčicj, so je wona prawje mjeka. Wón menužy pšchindje sa tym, so Šilka penesy s kascšcja w khlamach bereseche. Zako buchu na to Kascšprowe wjezy pšchepyntane, namaka šo pola neho wele frane-nyč penes. Do jast.era wotwedženy, wufna wón šo pšched šubom, so je swojemu knesej hižom wele ljet penesy brak a so bje tež junu melčžo do Zafuboweje kšchinje te tam namakane penesy položil, so by rje-kafo, wón krane, a so by tón s doma wuhnaty był, pšchetož wón temu nepopscheseche tu lubosčj a to do- wjerjenje, kotrejž wón wschudjom wužitwasche.

Kascšper Šilka bu na to do welejetneho jastwa wotšudženy. Knes Micžka bje pšches tajke šrudne šhonenja hluboko šrudženy. Wón pšcheda swoje khlamy a šyže šo k mjeru. Alle wón žaneho praweho

mjera nemjejsche. Jemu ležesche na wutrobje a swjedomnju ta neprawda a kšiwda, kotruj bje Jakubej czinik. Oh! kak rady by wón jeho njetk pola sebe mjet, dokelž žane djeczi a žanych bližsich abo dalekich pscheczelow nemjejsche. Niczo nebjje wo nim skyshecž byfo wot teho czasa, so bje jeho se swojeho doma wuhnał. Wschitku prózu wón sebi dawasche, so by wustljedžit, hdže je mostak, ale wscho bje podarmo.

Na thorym ložu, predy dyžli wumre, wotfasa wón swoje žyłe wulke samóženje Jakubej. Tón, hdy by saso pschischot do wógneho kraja, dyrbesche wschitko po nim herbowacž, a hdžž neby so wrócžit, dyrbejsche sa tšjeczti ljet wschitko jeho bohastwo k temu natožene bjež, so by so w mjeszczje kšježa sa šyroty twarila.

Š tajsimi myslemi we swojej wutrobje wumre knes Micžka a tón luby Boh we nebesach je jeho duschi wjeszczje šmilny a hnadny byl po tym šlubensju: schtóž šmilnoscz wopokaje, tón dyrbi šmilnoscz dostacž.

IX.

Beš tym bje so wele ljet minyfo. Na swjeczje knežesche czichi mjer. Napoleon sedžesche na kupje Helena nemóžny a kaž law na stalu pschwjasany. Maliczjo rjane a krasne kšjejsche po žylej semt. Brjeszczki a wólschje s nowymi mlodymi tšjeczjami s lškow won kufachu; kški a lššy so s nowym živenjom hordžichu, pola a lufi so selenjachu, schörzy po schtomach hwisdachu, schowronežki špjewajo we powjeist so wešelichu a kastožčki swoje hñjesda twarjachu. Teždy jenu nedželu popolnju so extrapešt do Š. wesesche. Djeczti runje na trawniku hracijahu a huby rosdajachu, jako póšnik swoju schtucžtu sapoczja trubicz. Šsami burjo, kiz w forcžmje sedžichu, k wofnam stoczichu wohladacž, sčto to je. To drie so hišchje ženje nebjje stako, so bjechu tajke šynki w Š. štyšane, pschetoz droža žana psches weš newedžesche. Pola forcžmy sasta wós a s neho wustnpi wošebny mlody knes s čornej wulkej brodu. Wón stupi do forcžmy a póšnik pohoncž wupschježje konje. Čzepl, praji bur Matej, kiz beš tymi družimi we forcžmje sedžesche, čzepl, tola to bych rad wedžit, sčto tuón wošebny knes tu pola naš chje. Sčto wje, sčto wón je, prajachu družy, drie tajki nještaki žid abo konikupž, kiz chje naš wujebacž. Tón žusy knes pał wschitko derje rofemesche, hacž runje burjo šerbsžy rycžachu a so šmjejo pijesche schalku kšofeja, kotruj bje sebi wot forcžmarli nawarčej dał. Na to wopuschczi

wón stwu a činische, jako by so po wšy rosthodžicž chžyl. Njetost, kotřž sa nim hladachu, widjachu, so wón pola Schlenčžerez kšježe dotho štejsche, a njetotrym so soasche, jako by tam štejo sebi šylsy s wočžow trjek. Žako bje k Matejž wumeňkej pschischol, wosta wón s nowa štejo, hacž napošledk k nim nuts šaidže. Herta a Marka šedžesčtej sa šlidom. Pomhaj Boh wam, refny tón knes k nimaj a wobej so nemafo špedžiwasčtej, so tajki wošebje šwoblekany žusy muž šerbski rycžesche. Po malej šhwili pał wustkoci se swojeho stola Herta sawotajo: Žakube, luby Žakube, witaj k nam, šy dha ty tón šamy? s wotkal dha ty pschindžesch? Haj, ja šym Žakub, luba škota Herta, kotruj šym lubował jako swoju macž, praji wón a padže jej wokoto schje a plakasche kaž male djeczjo. Witaj, witaj, ty luby čłoweczje, refny Herta dale, ja so s wutrobu wešelu, so tebe šroweho a čerstwego saso widžu. Marzy pał šticzi wón swoju ruku a pohlada jej do wočžow, we kotrymajž so šylsy radoščiweho wešela šybolachu. Žako Matej wokoto wečžora do štwy stupi, wosta wón prosty na prósy štejo, pschetoz jemu bje, jako by so jemu džako, so tón wošebny knes we jeho domje šedži a Maržynu ruku we swojej djeržesche. Wón ščeže swoju čjaptu s hlowy jako Herta k nemu refny: tu je mój luby Žakub; wón je šhubeny byl a je saso namašany; wón je, kaž je mi šam powedał, kšježorški kralowški wyschł pola hšarow. To neje móžno, refny Matej, a bježesche saso se štwy do forcžmy.

Doma je renje — a nihdže dušnišcho, hacž we wóžnym kraju. To tež Žakub šheni. Wón wustupi s kšježorškej šlužby s dobrej pensiu a jako bje Micžowe herbštwo dostak, čehnesche na weš do Š. Tam natwari sebi ščwarnu kšježu a kupi k nej rjany kruč šahrody a ženesche so s Marku, so by tudy swoje šhonenjow polne živenje we mjerje beš Ššerbami do konjak. Prjeni ščpruch, kotryž wón swoje djeczti wucžesche bje tón rjany: poručž temu knesej swoje pucžje a mješ nadžiju k nemu, wón budže wschitko derje činicz! Matej pał, hdyž wot Žakuba rycžesche, praji pschezo: mój knes pschichodny šy, tón hnadny knes rytmiščtr!

Subanczkowe praschenja.

1. Sčto je najlōže na šwecyje?
2. Sčto neje šo narodžik, je paš wumrek?
3. Sčto je šo narodžik, neje paš wumrek?
4. Čjoho dla kapon wočzi faczini, hdyž špjewa?
5. Sčto jedyn newidzi, hdyž widzi,
a sčto jedyn widzi, hdyž newidzi?
6. Kajšich kamenjow je najwjazy we Sprewi?

Kōždy šwoje lubuje!

Pšchi katechismušowym rošwuczenju praschesche šo duchomny jeneho hōlza: kotry dha je najwošebnišči šwedžen ja zyfe lieto? — Kermušča, wotmolwi tōn hōlž! — Čjoho dla dha kermušča? — Těhdy rješamy my domach šwinjo a Hanšez wuj staru kruwu a macz pecze tyfanzy!

Subanczko 5.

W naljeczu cze wošchewju,
W ljeczje cze wobkšōdnuju,
Našmu cze sežiwju,
W šymje ja cze wobrijeju.

Bohatty a khudy.

Č teho mōžneho mjesta Kairo w Egyptwškej wuceže karawana, to r. towarstwo pucjowarjow, pšches puczinu. Bohaczi pšchekupzy a khudzi ludzo podachu šo na pucz do Arabišeje. Č nimi pucjowasche muhamedanski derwišč abo duchomny. Wōn šedješche na kamelu a k nemu djerješche šo khudy muž s wošlom, kiž nešesche jeho male briemesčko s zyrodu a staru čjwizu s wodu pelnenu. Nedalošo wot neju jšehašche na čjeršwym kamelu bohatty pšchekupz. Šeho wulka šyła šlužomnikow pšcherošješche, kiž wele jšedje a wele wody šobu wješchu.

Po jara horzym dnju wotpocjowasche ta karawana. Sa teho bohateho knesa bu wščitko k nozowanju nanailšepo pšchitowane, wōn na židžanym pošleschczu spasche a šlužomnizy jemu s jšedzu a s picjom horje šlužachu. Wōbla šwojeho šprōžneho woška leješche khudy na twerdej semi. Kruch stareho platu jeho kryješche a kufš twerdeho kšljeba bje jšeho jšedž. Wōn pijesche malo kapkow wody, pšchetož wōn dyrbesche lutowacz šam sa šo a sa šwoje štočjo.

Ač! prajesche wōn k temu duchomnemu, kaš nepravny je tola Wōh: Bohateho wobdari wōn s wele šubtami, šo starošcije žiwjenja a tradu khudoby nešaj.

Nemorkotaj, prajesche derwišč; šbožomny je jenož tōn, kiž je špokojny. Na druhi džen pucjowachu wščitzy dale. Sta šo paš, šo woni šo we puczinje šakšudžichu. Škōnczko palešche, woda pobrachowasche, zyroda woteberasche. Džen wote dnja bu nusa wešča. Sa njefotre dny bohatty, kiž newedješche lutowacz, žanu zyrodu wjazy nemješesche. Šeho šlužomnizy šhorichu a wumrechu. Šeho kamelje hłoda a lačinošje dla padječhu a šamy wošok khudeho wošta ležo. Khudy kaž bohatty a derwišč dyrbiachu wščitko wot šo puschczicz a položichu šebi kōždy jenož čjwizu s wodu a kruch kšljeba na ramjo.

Je bohatty wjazy, dylš ty, praschesche šo derwišč teho khudeho; lubuje Wōh jeho bōle dylš tebe? Je dha Wōh nepravny?

Khudy melčješche. Bohatty paš žatošješche, pšchetož wōn nebjje šwucženy tajše wobčežnošje šnešč, a jako bu wečjor šakowa wōn: ja dyrbu wumrecj.

Nasajtra šmileščaj šo tōn khudy a tōn derwišč nad tym bohatty a nešestaj jeho. Žako bje šo šašo tžen minyl a nōž šo bliješche, prajesche tōn: wostajtaj me, ja nimam žanu wodu ani žadyn kšljeb wjazy!

Je dha tōn bohatty kšepšči dylš ty? prajesche tōn derwišč k khudemu. Lubuje jeho Wōh bōle dylš tebe? Nima wōn žanu nufu ani žanu starošcj?

Khudy šahanibowany k semi hładašche.

Žako woni nasajtra dale pucjowachu, nemōžesche šo bohatty wjazy hibacz! Dajtaj mi tu wumrecj, praji wōn pšakajo; k djašej sa waju lubošcz wšmitaj tutōn šloty dejmantny perschčen; oh! hdy byč tutōn dejmant do kšepki wody pšchewebroczicz mōhš!

Derwisch a khudy hacj runje samaj spróznaj, nešeschtaj bohateho dale. Wschitzy tšjo sychowachu k Bohu wo pomož a wumóženje.

Po dołhim czejtim pucjowanju wohladachu woni oasu. Dasa pak je kaž kupa we morju. We pusciznje su druhdy šredža we pjestu mjestna, hčej woda šo žorli, trawa šo seleni, a shtomy s plodami rostu. Žako šo tuta oasa šdaloža widziej da, napinaschtaj derwisch a khudy šwoje mozy a doneseschtaj bohateho tam, hčej wumóženje jim kiwasche. Tam se žerka czerstwa woda šo žorlesche, tam palmy a figi jich wistachu. Wonaj šadžišchtaj teho bohateho na selenu trawu, načerpaschtaj wodu a wofschewišchtaj šo a jeho se šlóbimt plodami, kotrej wuschcijaschtaj.

Na to přäschesche šo derwisch khudeho hiščejen jedyn króčj: je bohaty wjazy, je wón Bohu lubšč byžli ty? Je dža Boh nepravý? Je pola neho po hładanje na pafsčonu?

Na to khilesche khudy šwoju hłowu, položl ruzy na lščiž a padajo na kolena praji wón: kneže wodaj mi khudemu cžlowekej, kiž šym s próča štworeny; ja pošnaju šwój hrječ. Nje! ty šy wótžej wščitkich tvojich džjeci. Wšhitke šu psched tobu jenajke a šwonkomne kublo je nerodžjelja. Wudroscj je, šo my je prawje našojemy, a šbožomni šmy, hčej spo-kojnoscj we wutrobje bybli.

Tón persčecjen pak dosta tón bohaty šašo.

Prusšipofutny džen šredu 21. haperleje.
